

บทเจริญพระพุทธรมณต์

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒

Always Hands in Hands

And Uphill

๒๕ มี.ค. ๖๒

สืบสานพระราชปณิธาน “ธรรมราชินี”

รัชกาลที่ ๑

รัชกาลที่ ๒

รัชกาลที่ ๓

รัชกาลที่ ๔

รัชกาลที่ ๕

รัชกาลที่ ๖

รัชกาลที่ ๗

รัชกาลที่ ๘

รัชกาลที่ ๑๐

รัชกาลที่ ๑๐

ราชศาสตร์รักษาชาติไทย

หนึ่งในเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์อันสำแดงพระบรมชัฏติยราชอิสริยยศแห่งสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้า คือ “พระแสงขรรค์ชัยศรี” พระแสงราชศัสตราสูงสุดในการพระราชพิธีสำคัญนับแต่แผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมบรมราชจักรีวงศ์ พระแสงราชศัสตราอันมีคม คือเครื่องหมายแห่งพระปัญญาบารมีอันเฉียบคมและเด็ดขาดในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขราษฎร และทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตัดสินอรรถคดีตามครรลองแห่งพระธรรมศาสตร์โดยยุติธรรม

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกขึ้นเป็นครั้งที่ ๒ ใน พ.ศ.๒๔๑๖ ภายหลังจากนั้น ได้ทรงดำเนินพระบรมราชาบายสร้างรัฐสมัยใหม่ให้บังเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมด้วยการบริหารราชการแผ่นดินเข้าสู่ศูนย์กลาง นับเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ทั้งนี้ การพระราชพิธีสำคัญสำหรับราชการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อขำทูลละอองธุลีพระบาทและข้าราชการทุกหมู่เหล่า จักได้ปฏิญาณตนว่าอยู่ใต้พระบรมเดชานุภาพของพระผู้ทรงเป็น “สยามินทร์” แห่งราชอาณาจักรสยามนั้น ได้แก่ “พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา” เพื่อกระทำสัตย์สาบานว่าจักรับราชการสนองเบื้องพระยุคลบาทด้วยความซื่อสัตย์จงรักภักดี มุ่งแต่ประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร

การเสกทำน้ำพระพิพัฒน์สัตยา มีขั้นตอนสำคัญคือการเชิญพระแสงราชศัสตราซึ่งเป็นเครื่องหมายแห่ง “อาญาสิทธิ์” ในการปกครอง ตามที่พระมหากษัตริย์ทรงไว้วางพระราชหฤทัยพระราชทานพระราชอำนาจกระจายแบ่งสรรไว้แก่ข้าราชการในการปฏิบัติภารกิจ ชุบลงในน้ำก่อนที่จะได้ให้ข้าราชการดื่มโดยทั่วหน้ากันทุกมณฑลและทุกเมืองทั่วพระราชอาณาเขต

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงอธิบายมูลเหตุและหลักเกณฑ์ในการพระราชทานพระแสงราชศัสตราแก่บรรดาหัวเมืองต่างๆ ไว้ ความตอนหนึ่งว่า

“...ทรงสถาปนาสิ่งสำคัญพระราชทานไว้ตามหัวเมืองให้เป็นที่ระลึกถึงการเสด็จเมืองเหนือครั้งนั้น ทำนองเดียวกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดฯ ให้สร้างศาลากลางพระราชทานแต่ก่อนมา แต่มาในชั้นนี้ได้สร้างศาลารัฐบาลประจำมณฑล ศาลากลางประจำจังหวัด และที่ว่าการอำเภอ ตลอดจนถึงอยู่ของข้าราชการเป็นของหลวงประจำที่มั่นคง

แล้ว ได้ทรงทราบว่ามีการที่ยังไม่ลงระเบียบอยู่อย่าง ๑ คือ ในการถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาประจำปี จังหวัดที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ ต้องมารับน้ำพระพิพัฒน์สัตยาไปจากกรุงเทพฯ แต่จังหวัดที่อยู่ห่างออกไป แต่ก่อนมาเคยใช้กระบี่เครื่องยศที่พระราชทานผู้ว่าราชการเมืองชুবน้ำพระพิพัฒน์สัตยาแทนพระแสง

ครั้นเลิกประเพณีการพระราชทานเครื่องยศประจำตำแหน่งเสียแล้ว หัวเมืองยังหาพระแสงสำหรับชুবน้ำพระพิพัฒน์สัตยาไม่ จึงโปรดฯ ให้สร้างพระแสงราชวุธขึ้น สำหรับพระราชทานไว้ประจำเมืองจังหวัดละองค์ จังหวัดอันเป็นที่ตั้งที่ว่ากรมณฑล เป็นพระแสงด้ามทองฝักทองลงยาราชาวดี จังหวัดนอกนั้นเป็นพระแสงด้ามทองฝักทอง เมื่อเสด็จไปถึงเมืองไหนก็พระราชทานพระแสงสำหรับจังหวัดนั้น และมีพระราชกำหนดว่าเสด็จไปประทับในจังหวัดใดเมื่อใด ให้ถวายพระแสงราชวุธสำหรับจังหวัดมาไว้ประจำพระองค์ ตลอดเวลาที่เสด็จประทับอยู่ในจังหวัดนั้นอย่างหนึ่ง และให้ชুবน้ำพระพิพัฒน์สัตยาด้วยพระแสงราชวุธนั้นด้วยอย่างหนึ่ง”

ในการปฏิรูปบ้านเมืองครั้งใหญ่ในแผ่นดินรัชกาลที่ ๕ ย่อมเป็นธรรมดาที่จะเริ่มมีกระแสความเคลื่อนไหวหลายประการอันก่อให้เกิดความระส่ำระสายทางความมั่นคง แม้กระนั้นพระองค์ก็ทรงพระมหากรุณาพระราชทานหลักคิดเป็นเครื่องกำกับสติเตือนใจคนไทย ดังปรากฏในตราแผ่นดิน อันมีภาพิตประจำ ตามที่ทรงอาราธนาให้สมเด็จพระสังฆราช (ปุสฺสเทวมหาเถร) ทรงผูกขึ้น ความว่า **“สพฺเพสํ สงฺฆภูตानํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา”** แปลความว่า **“ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้เป็นหมู่ ยังให้ความเจริญสำเร็จ** อีกทั้งทรงพระราชนิพนธ์หนังสือ “พระบรมราชาธิบายเรื่องสามัคคี” เมื่อ พ.ศ.๒๔๔๖ เป็นการขยายนัยไขภาพิตนี้ไว้ด้วย มีความสำคัญตอนหนึ่งว่า

“...จะต้องปลูกความจงรักภักดีสามัคคีพร้อมเพรียง และความความอดุสาหะให้แรงกล้าขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ คือตั้งใจพร้อมกันพิจารณาดูการทั้งปวงว่า การสิ่งใดซึ่งเป็นอยู่ในบัดนี้ควรจะเลิกถอนเสียทีเดียว การสิ่งใดควรจะเปลี่ยนแปลงอย่างเก่าเป็นอย่างใหม่ การสิ่งใดซึ่งยังไม่มีไม่เป็น ควรจะตั้งเพิ่มเติมขึ้น

เมื่อผู้ใดคิดเห็นพุดขึ้น ต่างพร้อมกันพิจารณาตามโดยความคิดอันละเอียดในทางได้ทางเสียตลอดทุกข้อทุกประการ เมื่อจะสงสัยในความคิดอันใด ผู้ซึ่งเป็นต้นคิดต้องอธิบายตามความเห็นของตัวที่คิดไว้แล้ว ผู้ที่จะถามนั้นก็ตั้งใจถามเพื่อจะรู้ความคิดเป็นทางที่จะได้คิดการให้ตลอดไป

ค

ฝ่ายผู้ที่เป็นต้นคิดนั้นก็ต้องไม่มีความโกรธในการที่มีผู้สงสัยไม่เข้าใจในความคิดของตัวเอง หรือความคิดของตัวเองคิดไว้ไม่ตลอด เมื่อมีผู้ถามแปลกออกไปจากความคิดจะคิดแก้ไขไม่ได้ต่อไป ต้องรับว่าข้อนั้นเป็นการผิดอยู่ ฝ่ายผู้ที่ถามต้องช่วยคิดแก้ไขต่อไปตามความคิดของตัวเอง ไม่เป็นการแต่ถามสำหรับที่จะดักคอกันเล่นเปล่าๆ

เมื่อช่วยกันพิจารณาโดยเต็มกำลังจนถึงช่วยกันเรียบร้อยแก้ไขเป็นข้อบังคับขึ้นได้แล้ว ผู้ที่จะรับการนั้นไปทำเป็นหน้าที่ก็ตั้งใจทำการนั้นโดยเต็มกำลังความคิดที่จะให้เป็นไปได้ตามการ ที่ตกลง

ถ้าเป็นการพร้อมมูลกันทำได้ดังนี้ เหตุใดการจำเริญของบ้านเมืองจะไม่สำเร็จไปเพราะ ความสามัคคีเล่า...”

ต่อมาในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปรับปรุงระบบบริหาร ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพิ่มเติม พร้อมทั้งเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎรอย่าง ใกล้ชิด อีกทั้งพระราชทานพระแสงราชศัสตราไว้ประจำมณฑลและเมืองหลายวาระ ในการ พระราชทานพระแสง พระองค์ได้พระราชทานพระราชมหาราชธรรมาวุธพระบรมราชาธิบายเพิ่มเติม ให้เข้าใจความหมายไว้ด้วย เช่นในคราวที่พระราชทานแก่เมืองประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ.๒๔๕๙ ความว่า

“ตัวเราปรารถนาที่จะแสดงให้พลเมืองนี้รู้สึกรู้ว่า ใจเรายังมีไมตรีและยังสวดส่องทุกข์สุข ของราษฎรอยู่เสมอ จึงขอให้เครื่องหมายแทนตัวเราไว้คือ พระแสงราชศัสตรา ซึ่งเป็นของใช้สอย สำหรับตัวเราแก่เมืองนี้ เพื่อเป็นของแทนตัว ขอมอบพระแสงนี้ให้แก่ผู้ว่าราชการเมืองแล ข้าราชการ **ให้ช่วยกันรักษาไว้เป็นของแทนพระราชอำนาจใช้โดยทางชอบธรรม เพื่อบำรุง ความสุขสำราญของอาณาประชาราษฎร์พลเมืองผู้เป็นที่รักใคร่ของเรา** อีกประการ ๑ ขอให้ผู้เป็น หัวหน้าพลเมืองช่วยกันกำหนดจดจำไว้ พระแสงนี้เราไม่ได้มอบให้ข้าราชการเท่านั้น เรามอบให้ แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนประชาชนด้วย ช่วยกันรักษาพระแสงนี้อย่าให้มีอันตรายได้ แลดูพระแสงนี้แล้ว **ขอให้นึกถึงตัวเราว่ารักตัวเจ้าอยู่เสมอ แล้วตัวเจ้าต้องคิดตอบแทนด้วยความ จงรักภักดี ตั้งใจที่จะปฏิบัติให้สมควรแก่หน้าที่พลเมือง”**

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นย้ำให้พสกนิกรสามัคคีปรองดองเป็น อันหนึ่งอันเดียวกันอยู่เสมอ ดังปรากฏในบทพระราชนิพนธ์ต่างๆ เช่นในเรื่อง “พระร่วง” ความ ว่า

“อย่าเห็นแก่ตัวมัวพะวง
 อย่าต่างคนต่างแข่งกันแย่งดี;
 แม้เราฤศยากันและกัน
 ระวางการยุบส่งร้าย,
 คณะโคศัตรูผู้ฉลาด
 ก็แยกให้แตกสามัคคี,
 พราหมณ์ผู้เดียวรับใช้ไปยุแห่
 จนเวลาศัตรูจู่ไปราญ
 ฉะนั้นไซ้ขอไทยจงร่วมรัก,
 เอาไว้เพื่อเมื่อมีไพร่รอย

ลุ่มหลงฤศยาไม่ควรที่;
 อย่าให้ช่องไพร่ที่มุ่งร้าย.
 ไม่ช้าพลันจะพากันฉิบหาย;
 นั้นและเครื่องทำลายสามัคคี.
 หมายมาตรทำลายให้เร็วรี,
 เช่นกษัตริชชิวังศ์โบราณ.
 สาระแนยุญาติให้แตกฉาน,
 มัวเกียงกันเสียการ, เสียนคร.
 จงร่วมสมัคสโมสร,
 จะได้สู้ตัสกรด้วยเต็มแรง”

จวบถึงรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รักษาขนบธรรมเนียมการเชิญพระแสงราชศัสตรามาทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงจังหวัด และพระราชทานคืนแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเมื่อเสด็จพระราชดำเนินออกจากจังหวัด พร้อมกันนั้น ทรงพระราชดำริริเริ่มให้มีการพระราชทานปูชนียวัตถุ อันเป็นพยานแห่งพระมหากรุณาต่อประชาราษฎร บังบอกถึงพระบรมราโชบายในการพิทักษ์รักษาบ้านเมือง แทนการพระราชทานพระแสงราชศัสตราอันหมายถึงอาญาสิทธิ์แห่งพระราชอำนาจที่เคยมีมาแต่รัชกาลที่ ๕

ราชประเพณีที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงกำหนดให้มีขึ้นเป็นครั้งแรกในรัชกาลที่ ๙ ได้แก่การพระราชทาน **พระพุทธรูป** ประจำจังหวัดต่างๆ ที่วราชอาณาจักร

ในการพระราชทานพระพุทธรูปนั้น พระองค์มีพระราชดำรัสพระราชทานแก่ราษฎร ดุจเดียวกับที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิบัติ ตัวอย่างเช่นพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวหนองคาย ในการพระราชทานพระพุทธรูปเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๐ ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้ามาเยี่ยมท่านคราวนี้ ได้นำพระพุทธรูปมามอบให้ด้วย พระพุทธรูปองค์นี้ข้าพเจ้าสร้างขึ้นเพื่อมอบไว้เป็นพระพุทธรูปประจำจังหวัด ที่ฐานบัวหงายข้าพเจ้าได้บรรจุพระพิมพ์องค์หนึ่ง ซึ่งทำขึ้นด้วยผงศักดิ์สิทธิ์ อันได้มาจากจังหวัดต่างๆ ที่วราชอาณาจักร...

พระพุทธนวราชปิตรองค์นี้ นอกจากจะถือว่าเป็นนิมิตหมายแห่งคุณพระรัตนตรัยอันเป็นที่เคารพสูงสุดแล้ว ข้าพเจ้ายังถือเสมือนเป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศไทย และความสัมพันธ์กลมเกลียวกันของประชาชนชาวไทยอีกด้วย ข้าพเจ้าจึงได้บรรจุพระพิมพ์ที่ทำขึ้นด้วยผงศักดิ์สิทธิ์ทั่วราชอาณาจักรดังกล่าวและนำมามอบให้แก่ท่านด้วยตนเอง...”

พระพุทธนวราชปิตร ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถปิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างนี้ จึงเปรียบประดุจ “อาญาสิทธิ์” ที่สมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้า พระราชทานไว้ดุจในกาลก่อน หากแต่ทรงประยุกต์แนวพระราชดำริแห่งการพระราชทานพระราชอำนาจไปสู่ข้าราชการและพลเมืองทั้งหลายจากฝ่ายพระราชอาชญาโดยพระเดช ไปสู่การกำกับเน้นย้ำให้ปฏิบัติบริหารราชการและครองตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตสามัคคีโดยพระคุณ อย่างไรก็ตาม ทั้งพระเดชและพระคุณอันเป็นดุจฉายแห่งพระราชอำนาจนั้น ล้วนเป็นอาญาสิทธิ์อันแหลมคมและเด็ดขาดดุจพระแสงราชศัสตราซึ่งสามารถสรรค์สร้างความเจริญวัฒนามาสู่ราชอาณาจักรได้ทุกสถาน

ประการสำคัญที่สุด ที่ฐานของพระพุทธนวราชปิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จารึกภาพิต อันเป็นเครื่องเตือนใจชาวไทยทั่วราชอาณาจักรว่า

“ทวยชาติยาสามัคคิย สติสณฺหาเนน โภชิสิย รกฺขณฺติ” แปลความว่า **“คนชาติไทยจะรักษาความเป็นไทยอยู่ได้ด้วยมีสติ สำนึกอยู่ในความสามัคคี”**

ตลอดรัชกาลที่ ๙ พสกนิกรต่างมีโอกาสดำเนินชีวิตรับฟังกระแสพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสมากมายหลายองค์ ที่ทรงเน้นย้ำให้คนไทยมีสติสำนึกอยู่ในความสามัคคี จากพระราชดำรัสที่พระราชทานด้วยพระราชโอรสอันจับใจและแจ่มแจ้ง ทั้งแบบที่เป็นพระบรมราชาธิบายอย่างยาว และทั้งอย่างย่อดุจคาถาภาพิตเตือนสติว่า **“รู้รักสามัคคี”**

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จดำรงสิริราชสมบัติสืบสนองพระองค์สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ด้วยพระราชปณิธานในอันที่จะทรงสืบสาน รักษา และต่อยอด แนวพระราชดำริแห่งอดีตรัชกาลให้ดำรงคงอยู่อย่างมั่นคงสืบไป

นับแต่ทรงดำรงพระราชอิสริยยศที่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถปิตร มาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยเฉพาะการพระราชทาน

พระพุทธรูปราชูปถัมภ์ประจำจังหวัดต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาค ดุจการพระราชทานพระแสง
 ราชศัสตราในรัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ โดยในการนั้นๆ ได้ทรงสนองแนวพระราชดำริของ
 สมเด็จพระราชบูรพการี ด้วยการเน้นย้ำอุดมการณ์ให้ประทับระครองรักษาบ้านเมืองไว้ด้วย
 อานุภาพแห่งคุณธรรมสูงสุด ได้แก่ความสุจริต และความสามัคคี ดังความตอนหนึ่งใน
 พระราชดำรัส เนื่องในการพระราชทานพระพุทธรูปราชูปถัมภ์ประจำจังหวัดชัยภูมิ เมื่อ
 พ.ศ.๒๕๕๔ ว่า

“ขอให้ระลึกไว้เสมอเป็นนิตยด้วยว่า ในการประกอบกิจการงานทั้งปวงนั้น ทุกคนจะต้อง
 ตั้งใจให้มั่นคงหนักแน่นและบริสุทธิ์แน่วแน่ แล้วปฏิบัติกิจการด้วยความอดทนและขยันหมั่นเพียร
 ซื่อตรง เห็นอกเห็นใจกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน มีเมตตาเมตตาดี มุ่งเจริญต่อกัน **ยึดมั่นใน
 สามัคคีธรรมและความสุจริต ทั้งในความคิดและการกระทำ โดยถือเอาความมั่นคงและประโยชน์
 ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นจุดหมาย** กิจที่กระทำทุกอย่างจึงจะก้าวหน้าและต่อเนื่องจน
 บรรลุผลที่สมบูรณ์บริบูรณ์ ทุกคนก็จะสามารถรวมกำลังกันรักษาความเป็นปึกแผ่นของบ้านเมือง
 ไว้ได้ พร้อมกับพัฒนาให้จำเริญรุดหน้ายิ่งขึ้นไป”

ขอพสกนิกรทุกหมู่เหล่า จงน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบูรพมหา
 กษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ และน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 รัชกาลปัจจุบัน อยู่เป็นนิตย แล้วร่วมกันฉลองพระมหากรุณาธิคุณด้วยการปฏิบัติตนตาม
 แนวทางแห่งพระราชนิพนธ์ พระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสที่ได้พระราชทานไว้เป็นแบบ
 อย่างทางประพฤติอันดีงาม ด้วยความมีสติ และความสำนึกหนักแน่นอยู่ในความสามัคคี

ตามธรรมดาของสังคมมนุษย์ ย่อมมีความแตกต่างทางความรู้สึกนึกคิดกันบ้างเป็น
 เรื่องปรกติ แต่หากทุกคนมีเป้าหมายปลายทางร่วมกัน คือความสงบร่มเย็นของบ้านเมืองแล้ว
 ในที่สุดก็ย่อมจะสามารถประสานความเข้าใจไปสู่แนวทางที่กลมเกลียวปรองดองกันได้ โดย
 ปราศจากการมุ่งร้ายทำลายกัน ทั้งนี้ แนวทางแห่งการนำพา “ความสามัคคี” มาสู่บ้านเมือง
 ได้แก่การปลูกฝังสร้างเสริมทัศนคติของปัจเจกบุคคล ให้แน่วแน่ต่ออุดมการณ์ร่วมกันของมหาชน
 ส่วนรวม ในอันที่จะพิทักษ์สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้วัฒนาสถาพร

ความสามัคคีโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันฉะนี้เอง ที่เปรียบประดุจ “ราชศัสตรา” อันศักดิ์สิทธิ์
 ทรงอานุภาพมหาศาลในการปกป้องรักษาราชอาณาจักรไทย

ฉ

“ทยยชาติยาสามคคิย สติสณขานน โภชสิย รกขนติ”
คนชาติไทยจะรักษาความเป็นไทยอยู่ได้ด้วยมีสติ สำนึกอยู่ในความสามัคคี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชพล ไชยพร
รองเลขาธิการ มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในพระบรมราชูปถัมภ์
เรียบเรียง

สารบัญ

- ชัยมงคลคาถา (ชะยันโต)	๑
บทสวดมนต์บำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย	
- บูชาพระรัตนตรัย (อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภาวะะวา)	๕
- ธรรมสังคินิมาติกาปาฐะ (กุสะลา ธรรมมา)	๖
- ปิฎฐานมาติกาปาฐะ (เหตุปัจจะโย)	๑๐
บทเจริญพระพุทธรูปถวายพระพรชัยมงคล	
๑. บทชุมนุมเทวดา	๑๓
๒. บทนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า (นะโม ตัสสะ)	๑๕
๓. บทพระไตรสรณคมน์ (พุทัง สาระณัง คัจฉามิ)	๑๖
๔. บทนมการสิทธิคาถา (สัมพุทเธ)	๑๗
๕. บทนมการสิทธิคาถา (โย จักขุมา)	๑๙
๖. บทนโมการอัญญกคาถา (นะโม อะระหะโต สัมมา)	๒๑
๗. บทธรรมจักกัปปวัตตนสูตร (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภาวะะวา...)	๒๔
๘. บทมงคลสูตร (พะหุ เทวา มะนุสสา จะ)	๓๕
๙. บทรัตนสูตร (ยังักิญจิจิ วิตตัง อิศะ วา หุรัง วา)	๓๙
๑๐. บทกถณียเมตตสูตร (ภาวะะณียมัตถะกุสะเลนะ)	๔๓
๑๑. บทขันธปริตร (วิรุปักเขหิ เม เมตตัง)	๔๖
๑๒. บทเมตตานิสังสตุตตปาฐะ (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภาวะะวา...)	๔๘
๑๓. บทโมรปริตร (อุเทตะยัญจักขุมา)	๕๐
๑๔. บทจันทปริตตปาฐะ (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภาวะะวา...)	๕๒
๑๕. บทสุริยปริตตปาฐะ (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภาวะะวา...)	๕๔
๑๖. บทวัฏฏกปริตร (อตถิ โลเก สีละคุณ)	๕๗

๑๗. บทชัคคปริตร (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภาคะวา...)	๕๙
๑๘. บทอาฏานาฏิยปริตร (วิปัสสีสสะ นมะตถุ)	๖๖
๑๙. บทอังกุลิมาลปริตร (ยะโตหัง ภาคินี)	๖๘
๒๐. บทโพชฌังคปริตร (โพชฌังโค สติสังขาโต)	๖๙
๒๑. บทอภยปริตร (ยันทุนนิมิตตัง)	๗๑
๒๒. บทสัkkัถวา (สัkkัถวา พุทธะระตะนัง)	๗๒
๒๓. บทนัตถิ เม (นัตถิ เม สระระณัง อัญญัง)	๗๔
๒๔. บทยังกิญจิ (ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก)	๗๕
๒๕. บทมงคลจักรวาลใหญ่ (สิริธิมะติเตโซ)	๗๖
๒๖. บทรัตนัตถยัปปภาวาทิยาจนคาถา (อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ)	๗๙
๒๗. บทสุขาภิยาจนคาถา (ยัง ยัง เทวะมะนุสสานัง)	๘๑
๒๘. บทปรมราชินีนาถาภิภูติปสิทธีรทานคาถา (ปะระมะราชินีนาถา สิริกิตติ...)	๘๔
๒๙. บทมหาวชิราลงกรณภิภูติรทานคาถา (มะหาวชิราลงกระโณ สยามานัง...)	๘๘
๓๐. บทเทวตาอุยโยชนคาถา (ทุกข์ปปีตตา จะ นิททุกขา)	๙๒
๓๑. บทพุทธชัยมงคลคาถา (พาหุง สหัสสะมะภินิมิตะสาวุธันตัง)	๙๓
๓๒. บทชยปริตร (มหากาธุณโก นาโถ)	๙๗
๓๓. บทภาตฺ สัพพะมังคลัง (ภาวะตฺ สัพพะมังคะลัง)	๙๙
๓๔. บทนักขัตตยักข์ (นักขัตตะยักขะภูตานัง)	๑๐๐
- เจริญจิตภาวนา	
- พระประวัติสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร)	๑๐๓
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก	

บทชัยมงคลคาถา

ชัยมงคลคาถา เป็นคาถาสวดเพื่อให้เกิดมีชัยมงคลในการทำพิธีมงคลต่างๆ โดยกล่าวถึงพระคุณของพระพุทธเจ้าที่มีพระกรุณาเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ เป็นสัจวาจาให้เกิดชัยมงคลในมงคลพิธี ดังที่พระองค์ได้ทรงชนะมารที่โคนโพธิพฤกษ์ ฉะนั้น

ชัยมงคลคาถา

ชะยันโต โพธิยา มูเล
เอวัง ต்வัง วิชะโย โหหิ
อะปะราชิตะปัลลังเก
อะภิสเสเก สัพพะพุทธานัง
สุนักขัตตัง สุมังคะลัง
สุชะโณ สุมุหุตโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กัตวานะ

สักรียานัง นันทิวฑณะโน
ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล ฯ
สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ ฯ
สุปะภาตัง สุหุณฺฐิตัง
สุยิณฺฐัง ฬัรฺหัมชะจาริสุ
วาจากัมมัง ปะทักขิณัง
ปะณิธี เต ปะทักขิณา
ละภันตตเถ ปะทักขิणे ฯ

คำแปล

ขอท่านจงมีชัยชนะในมงคลพิธี เหมือนพระจอมมุนีทรงชนะมารที่โคนโพธิพฤกษ์ ทรงถึงความเป็นผู้เลิศในสรรพพุทธาภิเษก ทรงปราโมทย์อยู่บนปราสาทบัลลังก์อันสูง เป็นจอมมหาปฐพี ทรงเพิ่มพูนความยินดีแก่เหล่าประยูรญาติศากยวงศ์ฉะนั้น เทอญ

เวลาที่สัตว์ประพฤตชอบ ชื่อว่าฤกษ์ดี มงคลดี สว่างดี รุ่งดี และขณะดี ครุดี บูชาดีแล้ว ในพรหมจารีบุคคลทั้งหลาย กายกรรมเป็นประตักษิณส่วน เบื้องขวา วจีกรรมเป็นประตักษิณส่วนเบื้องขวา มโนกรรมเป็นประตักษิณส่วน เบื้องขวา ความปรารถนาของท่านเป็นประตักษิณส่วนเบื้องขวา สัตว์ทั้งหลาย ทำกรรมอันเป็นประตักษิณส่วนเบื้องขวาแล้ว ย่อมได้ประโยชน์ทั้งหลาย อันเป็นประตักษิณส่วนเบื้องขวา ฯ

บทสวดมนต์
บำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย

บูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ ภาวะวา, พุทธัง ภาวะวันตัง อะภิวาเทมิ ฯ

(กราบ ๑ หลบ)

สั้วากขาโต ภาวะวะตา ธรรมโม, ธรรมัง ณะมัสสามิ ฯ

(กราบ ๑ หลบ)

สุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง ณะมามิ ฯ

(กราบ ๑ หลบ)

คำแปล

พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ฯ

(กราบ ๑ หลบ)

พระธรรมเป็นธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม ฯ

(กราบ ๑ หลบ)

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าปฏิบัติดีแล้ว ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ ฯ

(กราบ ๑ หลบ)

บทธัมมสังคณีมาติกา (กุสลา ธัมมา)

บทธัมมสังคณีมาติกา อธิบายถึงธรรมอันเป็นกุศล เป็นอกุศล และเป็นกลางๆ เป็นต้น เป็นส่วนแห่งพระอภิธรรม คือธรรมะชั้นสูงที่พระพุทธเจ้าทรงเทศนาโปรดพระพุทธรูปมารดาบนดาวดึงส์เทวโลก จึงใช้สาธยายเพื่อสนองคุณของผู้ล่วงลับไป เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทิต์ และมีตำนานว่า ผู้ได้ฟังพระอภิธรรมแม้เป็นสัตว์เดรัจฉานที่ฟังไม่เข้าใจความหมาย เช่น ค้างคาวได้ฟัง ก็ยังได้รับอานิสงส์มาก แม้สิ้นชีพไปก็บังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

ธัมมสังคณีมาติกาปาฐะ

กุสลา ธัมมา อะกุสลา ธัมมา อัปฺยาคะตา ธัมมา ฯ

สุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตฺตา ธัมมา ทุกขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตฺตา
ธัมมา อะทุกขมะสุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตฺตา ธัมมา ฯ

วิปากา ธัมมา วิปากะธัมมะธัมมา เนวะวิปากะนะวิปากะธัมมะธัมมา ฯ

อุปาทินฺนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาทินฺนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาทิน-
นानุปาทานิยา ธัมมา ฯ

สังกิลิฏฐะสังกิลิสสิกา ธัมมา อะสังกิลิฏฐะสังกิลิสสิกา ธัมมา อะสัง-
กิลิฏฐาสังกิลิสสิกา ธัมมา ฯ

สะวัตถกกะสะวจารรา ธัมมา อะวัตถกกะวจาระมัตตา ธัมมา อะวัตถกกา-
วจารรา ธัมมา ฯ

ปีติสะหะคะตา ธัมมา สุขะสะหะคะตา ธัมมา อุเปกขาสะหะคะตา ธัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหาตัพพา ธัมมา เนวะ-
ทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพา ธัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพะเหตุกา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา
ธัมมา เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา ธัมมา ฯ

อากะยะคามิโน ธัมมา อะปะจะยะคามิโน ธัมมา เนวาจะยะคามิโน
นาปะจะยะคามิโน ธัมมา ฯ

เสกขา ธัมมา อะเสกขา ธัมมา เนวะเสกขา นาเสกขา ธัมมา ฯ

ปะริตตา ธัมมา มะหัคคะตา ธัมมา อัปปะมาณา ธัมมา ฯ

ปะริตตารัมมะณา ธัมมา มะหัคคะตารัมมะณา ธัมมา อัปปะมาณา-
รัมมะณา ธัมมา ฯ

ทีณา ธัมมา มัชฌิมา ธัมมา ปะณีตา ธัมมา ฯ

มิถันตตะนิยะตา ธัมมา สัมมัตตะนิยะตา ธัมมา อะนิยะตา ธัมมา ฯ

มัคคารัมมะณา ธัมมา มัคคะเหตุกา ธัมมา มัคคาธิปะตีโน ธัมมา ฯ

อุปปันนา ธัมมา อะนุปปันนา ธัมมา อุปปาทีโน ธัมมา ฯ

อะตีตา ธัมมา อะนาคะตา ธัมมา ปัจจุปปันนา ธัมมา ฯ

อะตีตารัมมะณา ธัมมา อะนาคะตารัมมะณา ธัมมา ปัจจุปปันนารัมมะณา
ธัมมา ฯ

อัชฉัตตา ธัมมา พะหิทธา ธัมมา อัชฉัตตะพะหิทธา ธัมมา ฯ

อัชฉัตตารัมมะณา ธัมมา พะหิทธารัมมะณา ธัมมา อัชฉัตตะพะหิทธา-
รัมมะณา ธัมมา ฯ

สะนิตัสสะนะสัปปะภูฆา ธัมมา อะนิตัสสะนะสัปปะภูฆา ธัมมา
อะนิตัสสะนาปปะภูฆา ธัมมา ฯ

คำแปล

ธรรมเป็นกุศล ธรรมเป็นอกุศล ธรรมเป็นอัพยาทุกฤต ธรรมสัมปยุตด้วย
 สุขเวทนา ธรรมสัมปยุตด้วยทุกขเวทนา ธรรมสัมปยุตด้วยอทุกขมสุขเวทนา
 ธรรมเป็นวิบาก ธรรมเป็นเหตุแห่งวิบาก ธรรมไม่เป็นวิบาก และไม่เป็นเหตุแห่ง
 วิบาก ธรรมอันเจตนากรรมที่สัมปยุตด้วยตัณหาทิฏฐิเข้ายึดครองและเป็น
 อารมณ์ของอุปาทาน ธรรมอันเจตนากรรมที่สัมปยุตด้วยตัณหาทิฏฐิไม่เข้า
 ยึดครองแต่เป็นอารมณ์ของอุปาทาน ธรรมอันเจตนากรรมที่สัมปยุตด้วยตัณหา
 ทิฏฐิไม่เข้ายึดครองและไม่เป็นอารมณ์ของอุปาทาน ธรรมเศร้าหมองและเป็น
 อารมณ์ของสังกิเลส ธรรมไม่เศร้าหมองแต่เป็นอารมณ์ของสังกิเลส ธรรมไม่
 เศร้าหมองและไม่เป็นอารมณ์ของสังกิเลส ธรรมมีวิตกมีวิจารณ์ ธรรมไม่มีวิตก
 แต่มีวิจารณ์ ธรรมไม่มีวิตกไม่มีวิจารณ์ ธรรมสหระคตด้วยปีติ ธรรมสหระคตด้วย
 สุขเวทนา ธรรมสหระคตด้วยอุเบกขาเวทนา ธรรมอันโสดาปัตติมรรคประหาร
 ธรรมอันมรรคเบื้องสูง ๓ ประหาร ธรรมอันโสดาปัตติมรรคและมรรคเบื้องสูง
 ๓ ไม่ประหาร ธรรมมีสัมปยุตเหตุอันโสดาปัตติมรรคประหาร ธรรมมีสัมปยุต-
 เหตุอันมรรคเบื้องสูง ๓ ประหาร ธรรมไม่มีสัมปยุตเหตุอันโสดาปัตติมรรค
 และมรรคเบื้องสูง ๓ ประหาร ธรรมเป็นเหตุให้จตุตถภูมิ ธรรมเป็นเหตุให้ถึง
 นิพพาน ธรรมไม่เป็นเหตุให้จตุตถภูมิและไม่เป็นเหตุให้ถึงนิพพาน ธรรมเป็น
 ของเสกขบุคคล ธรรมเป็นของอเสกขบุคคล ธรรมไม่เป็นของเสกขบุคคลและ
 ไม่เป็นของอเสกขบุคคล ธรรมเป็นปริตตะ ธรรมเป็นมหัคคตะ ธรรมเป็นอัปมาณะ
 ธรรมมีอารมณ์เป็นปริตตะ ธรรมมีอารมณ์เป็นมหัคคตะ ธรรมมีอารมณ์เป็น
 อัปมาณะ ธรรมทราวม ธรรมปานกลาง ธรรมประณีต ธรรมเป็นมิจฉาสภาวะ
 และให้ผลแน่นอน ธรรมเป็นสัมมาสภาวะและให้ผลแน่นอน ธรรมให้ผลไม่
 แน่นนอน ธรรมมีมรรคเป็นอารมณ์ ธรรมมีเหตุคือมรรค ธรรมมีมรรคเป็นอธิบดี
 ธรรมเกิดขึ้นแล้ว ธรรมยังไม่เกิดขึ้น ธรรมจักเกิดขึ้น ธรรมเป็นอดีต ธรรมเป็น

อนาคต ธรรมเป็นปัจจุบัน ธรรมมีอารมณ์เป็นอดีต ธรรมมีอารมณ์เป็นอนาคต
 ธรรมมีอารมณ์เป็นปัจจุบัน ธรรมเป็นภายใน ธรรมเป็นภายนอก ธรรมเป็นทั้ง
 ภายในและภายนอก ธรรมมีอารมณ์เป็นภายใน ธรรมมีอารมณ์เป็นภายนอก
 ธรรมมีอารมณ์เป็นภายในและเป็นภายนอก ธรรมที่เห็นได้และกระทบได้ ธรรม
 ที่เห็นไม่ได้แต่กระทบได้ ธรรมที่เห็นไม่ได้และกระทบไม่ได้ ฯ

บทปฏิฐานมัตถิกา (เหตุ ปัจจัย)

บทปฏิฐานมัตถิกา อธิบายถึงธรรมที่จัดเป็น ๓ ตอน คือ ธรรมะที่เป็นฝ่าย
 ผู้อุปการะ, ธรรมะที่เป็นฝ่ายผู้ได้รับอุปการะหรือที่เกิดมาจากปัจจัย และธรรมที่
 นอกเหนือออกไปจากธรรมที่เกิดจากปัจจัย เป็นต้น เป็นส่วนแห่งพระอภิธรรม
 คือธรรมะชั้นสูงที่พระพุทธเจ้าทรงเทศนาโปรดพระพุทธรูปมารดาบนดาวดึงส์เทวโลก
 จึงใช้สาธยายเพื่อสนองคุณของผู้ล่วงลับไป เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวที
 และมีตำนานว่า ผู้ได้ฟังพระอภิธรรมแม้เป็นสัตว์เดรัจฉานที่ฟังไม่เข้าใจ
 ความหมาย เช่น ค้างคาวได้ฟัง ก็ยังได้รับอานิสงส์มาก แม้สิ้นชีพไปก็บังเกิดใน
 สุคติโลกสวรรค์

ปฏิฐานมาติกาปาฐะ

เหตุปัจจัย, อารัมมณะปัจจัย, อธิปัตติปัจจัย, อนันตาระปัจจัย, สมนันตาระปัจจัย, สะหะชาตะปัจจัย, อัญญะมัญญะปัจจัย, นิสสะยะ-ปัจจัย, อุปะนิสสะยะปัจจัย, บุเรชาตะปัจจัย, ปัจฉาชาตะปัจจัย, อาเสวะนะปัจจัย, กัมมะปัจจัย, วิปากะปัจจัย, อาหาระปัจจัย, อินทรีย์ะปัจจัย, ฌานะปัจจัย, มัคคะปัจจัย, สัมปะยุตตะปัจจัย, วิปะยุตตะปัจจัย, อตฺถิปัจจัย, นตฺถิปัจจัย, วิคะตะปัจจัย, อะวิคะตะ-ปัจจัย ฯ

คำแปล

เหตุเป็นปัจจัย, อารมณฺ์เป็นปัจจัย, อธิปัตติธรรมเป็นปัจจัย, ธรรมที่เกิดเป็นลำดับไม่มีระหว่างกันเป็นปัจจัย, ธรรมที่เกิดเป็นลำดับสืบทอดกันเรื่อยไป ไม่มีธรรมอื่นมาคั่นระหว่างเลยที่เดียวเป็นปัจจัย, ธรรมที่เกิดร่วมกันเป็นปัจจัย, ธรรมแต่ละอย่างต่างต้องอาศัยกันและกันเป็นปัจจัย, ธรรมเป็นปัจจัยโดยเป็นที่อาศัย, ธรรมเป็นปัจจัยโดยเป็นอุปนิสัยที่อาศัยอย่างแรงกล้า, ธรรมที่เกิดก่อนเป็นปัจจัย, ธรรมที่เกิดภายหลังเป็นปัจจัย ธรรมที่ทำหน้าที่เสพอารมณฺ์บ่อยๆ เป็นปัจจัย, กรรมคือเจตนาความจงใจ เป็นปัจจัยปรุงแต่งจัดแจงจิต, วิบากคือธรรมเป็นผลของกุศลอกุศลเป็นปัจจัย, อาหารเป็นปัจจัย, อินทรีย์เป็นปัจจัย, ฌานเป็นปัจจัย, มรรคเป็นปัจจัย, ธรรมที่สัมปะยุตกันเป็นปัจจัย, ธรรมที่วิปะยุตกันเป็นปัจจัย, ธรรมที่มีอยู่เป็นปัจจัย, ธรรมที่ไม่มีเป็นปัจจัย, ธรรมที่ปราศจากไปเป็นปัจจัย, ธรรมที่ไม่ปราศจากไปเป็นปัจจัย ฯ

**บทเจริญพระพุทธมนต์
ถวายพระพรชัยมงคล**

บทชุมนุมเทวดา

บทชุมนุมเทวดา คือ การเชิญเทวดามาประชุมฟังพระปริตรที่จะสวด และแสดงน้ำใจไมตรีจิต หวังให้เทวดามีความสุขปราศจากทุกข์ และขอให้เทวดาคຸ້ມครองให้มนุษย์พ้นภัย เหล่าเทวดาทั้งหลายชอบฟังธรรม ดังที่พระพุทธองค์เสด็จไปโปรดพุทธมารดาที่เทวดาภูมิชั้นดาวดึงส์ มีเทวดาในหมื่นจักรวาลมานั่งฟังธรรมของพระพุทธองค์ แม้ในวันธัมมัสวณะ (วันพระก็มีการฟังธรรมอยู่ตลอด)

สระรัชชัง สะเสนัง สะพันธุง นะรินทัง,
ประรัตนานุกาโว สะทา รักขะตุติ,
พระริตวานะ เมตตัง สะเมตตา ภาทันตา,
อะวิกขิตตะจิตตา ประริตตัง ภาณันตุ ฯ
สะมันตา จักกะวาเพสุ อัตถาคัจฉันตุ เทวะตา,
สัทธัมมัง มุนิราชัสสะ สุนันตุ สักคะโมกขะทัง,
สักเค กาเม จะ รูเป คิริสีขะระตะเณ จันตะลิกเข วิมานะ,
ทีเป รัฎฐะ จะ คาเม ตะรุวะนะคะหะเน เคหะวัตถุมหิ เขตเต,
ภุมมา จายันตุ เทวา ชะละณะละวิสะเม ยักขะคันธัพพะนาคา,
ติฏฐันตา สันติเก ยัง มุนิวะระวะจะนัง สาธะโว เม สุนันตุ ฯ
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันตา,
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันตา,
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันตา ฯ

คำแปล

ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ผู้มีเมตตาจงแผ่ไมตรีจิต ด้วยคิดว่า ขออานุภาพ พระปริตร จงรักษาพระราชอาชญาผู้ทรงเป็นเจ้าของนรชน พร้อมด้วยราชสมบัติ พร้อมด้วยพระราชวงศ์ พร้อมด้วยเสนามาตย์ แล้วอย่ามีจิตฟุ้งซ่าน ตั้งใจสวด พระปริตร

เทพยดาในรอบจักรวาลทั้งหลาย จงมาประชุมพร้อมกันในที่นี้ จงฟังซึ่ง พระสัทธรรม อันให้สรวรรค์และพระนิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรง เป็นเจ้าแห่งมุนี

ขอเชิญเหล่าเทพเจ้า ซึ่งสถิตอยู่ในสรวรรค์ ชั้นกามภพก็ดี รูปภพก็ดี และ ภูมิเทวดา ซึ่งสถิตอยู่ในวิมาน หรือยอดภูเขาลูก และหุบผา ในอากาศ ในเกาะ ในแวนแคว้น ในบ้าน ในต้นพฤกษา และป่าช้า ในเรือนและในไร่นาก็ดี และ ยักษ์คนธรรพ์นาค ซึ่งสถิตอยู่ในน้ำ บนบก และที่อันไม่เรียบบราบก็ดี อันอยู่ใน ที่ไกลเคียง จงมาประชุมพร้อมกันในที่นี้ คำใดเป็นของพระมุนี ท่านสาธุชน ทั้งหลาย จงสดับคำข้าพเจ้านั้น ๆ

ดูก่อนท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม

ดูก่อนท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม

ดูก่อนท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม ๆ

บทนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

คำแปล

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ซึ่งทรงเป็นผู้ไกลจากกิเลส
ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง ฯ (ว่า ๓ จบ)

บทพระไตรสรณคมน์

บทพระไตรสรณคมน์นี้ เป็นบทเกี่ยวกับการถึงพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ
พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

พระไตรสรณคมน์

	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ ฯ
ทุติยัมปิ	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ ฯ
ตติยัมปิ	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ ฯ

คำแปล

	ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธรเจ้า	ว่าทรงเป็นที่พึ่ง
	ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม	ว่าเป็นที่พึ่ง
	ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์	ว่าเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๒	ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธรเจ้า	ว่าทรงเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๒	ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม	ว่าเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๒	ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์	ว่าเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๓	ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธรเจ้า	ว่าทรงเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๓	ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม	ว่าเป็นที่พึ่ง
แม้วาระที่ ๓	ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์	ว่าเป็นที่พึ่ง

นมการสิทธิคาถา

บทนมัสการพระพุทธเจ้าทั้งหลายในอดีต เป็นบทนมัสการเก่าที่พระสงฆ์
ใช้เจริญมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

สัมพุทธ

สัมพุทธ อัญญะวิสัยจะ
ปัญจะสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ัมมัญจะ สังขัญจะ
นะมะการานุภาเวนะ
อะเนกา อันตะรายาปิ

สัมพุทธ ปัญจะปัญญาสัยจะ
ทะสะสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ัมมัญจะ สังขัญจะ
นะมะการานุภาเวนะ
อะเนกา อันตะรายาปิ

สัมพุทธ นะวุตตะระสะเต
วีสะติสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ัมมัญจะ สังขัญจะ
นะมะการานุภาเวนะ
อะเนกา อันตะรายาปิ

ท้าวทะสัยจะ สะหัสสะเก
นะ मामิ สิระสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะ मामิหัง
หัตถ์ว่า สัพเพ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

จะตฺวิสะติสะหัสสะเก
นะ मामิ สิระสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะ मामิหัง
หัตถ์ว่า สัพเพ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

อัญญะจัตตาฬิสะสะหัสสะเก
นะ मामิ สิระสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะ मामิหัง
หัตถ์ว่า สัพเพ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

คำแปล

ข้าพเจ้าขออนอบน้อมพระสัมพุทธเจ้า ๕๑๒,๐๒๘ พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า
ขออนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วยของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ด้วยความ
เคารพ ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม จงขจัดเสียซึ่งสิ่งอันไม่เป็น
มงคลทั้งปวง แม้อันตรายทั้งหลายเป็นอนอก จงพินาศไปสิ้น

ข้าพเจ้าขออนอบน้อมพระสัมพุทธเจ้า ๑,๐๒๔,๐๕๕ พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า
ขออนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วยของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ด้วยความ
เคารพ ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม จงขจัดเสียซึ่งสิ่งอันไม่เป็น
มงคลทั้งปวง แม้อันตรายทั้งหลายเป็นอนอก จงพินาศไปสิ้น

ข้าพเจ้าขออนอบน้อมพระสัมพุทธเจ้า ๒,๐๔๘,๑๐๙ พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า
ขออนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วยของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ด้วยความ
เคารพ ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม จงขจัดเสียซึ่งสิ่งอันไม่เป็น
มงคลทั้งปวง แม้อันตรายทั้งหลายเป็นอนอก จงพินาศไปสิ้น เทอญ ฯ

นมการสิทธิคาถา

คาถานมัสการพระรัตนตรัย เพื่อให้สำเร็จในสิ่งปรารถนา

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏฐุ
สามัง วะ พุทโธ สุคะโต วิมุตโต
มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต
ปาเปสี เขมมัง ชะนะตัง วิเนยยัง ฯ
พุทัง ะรันตัง สิริสะ นะมามิ
โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัญจะ
ตันเตชะสะ เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

ธัมโม ะโซ โย ะยะ ตัสสะ สัตถุ
ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทธีมัคคัง
นียยานิโก ธัมมะธะรัสสะ ธารี
สาตาวะโห สันติกะโร สุจิณโณ ฯ
ธัมมัง ะรันตัง สิริสะ นะมามิ
โมหัพปะทาลัง อูปะสันตะทาหัง
ตันเตชะสะ เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

สัทธัมมะเสนา สุคะตานุโค โย
โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะเซตา
สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ
ส้วากขาตะธัมมัง วิทิตัง กะโรติ ฯ

**สังฆัง วัระรันตัง สิริระสา นมะมา
 พุทธานุพุทธีง สะมะสีละทิฏฐิง
 ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โทตุ
 สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ**

คำแปล

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด มีพระปัญญาจักขุ ทรงขจัดมลทิน คือโมหะได้แล้ว ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าโดยพระองค์เอง เสด็จไปดีหลุดพ้นอย่างประเสริฐแล้ว ทรงเปลื้องหมู่ชนที่สามารถแนะนำได้ให้พ้นจากบ่วงมารนำมาให้ถึงความเกษมด้วย ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นผู้ประเสริฐพระองค์นั้น ผู้ทรงเป็นที่พึ่ง และทรงเป็นผู้นำชาวโลก ด้วยเดชพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ขอท่านจง ประสพชัยชนะ และขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไป ฯ

พระธรรมใด เป็นประหนึ่งธงชัยของพระศาสดาพระองค์นั้นชี้ทางแห่ง ความบริสุทธิ์แก่โลก นำหมู่สัตว์ก้าวข้ามยุคเข็ญ คุ่มครองชนผู้ประพฤติธรรม ผู้ประพฤติดีแล้ว ย่อมนำความสงบสุขมาให้ ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระธรรม อันประเสริฐนั้น อันทำลายเสียซึ่งโมหะ ระงับความเร่าร้อนลงเสียได้ ด้วยเดช พระธรรมนั้น ขอท่านจงประสพชัยชนะ และขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไป ฯ

พระสงฆ์หมู่ใด เป็นกำลังประกาศพระสัทธรรม ดำเนินชีวิตตามแบบอย่าง พระบรมศาสดาผู้เสด็จไปดีแล้ว ผจญเสียซึ่งอุปกิเลสอันลามกของโลก เป็นผู้สงบเองด้วย ทั้งยังสามารถแนะนำผู้อื่นให้เข้าถึงความสงบได้ด้วย เผยแผ่พระธรรมที่ พระบรมศาสดาประกาศดีแล้วให้มีผู้รู้ตาม ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระสงฆ์ ผู้ประเสริฐนั้น ผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า มีศีลและทิฏฐิเสมอกัน ด้วยเดชพระสงฆ์ นั้น ขอท่านจงประสพชัยชนะ และขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไป เทอญ ฯ

นโมการอัญญกคาถา

บทนอบน้อมพระรัตนตรัย เพื่อให้เกิดเดชาานุภาพ ในการเจริญพระพุทธมนต์

นโม อระหะโต สัมมา-

นโม อุตตะมะธัมมัสสะ

นโม มหาสังฆัสสาปิ

นโม โอมัตถยารัทธัสสะ

นโม โอมะกาตัตถัสสะ

นโมการูปปะภาเวนะ

นโมการานุกาเวนะ

นโมการัสสะ เตเชนะ

สัมพุทธัสสะ มะเหลิโน

สัฎฐากขาตัสสะเว เตนิธะ

วิสุทเธสีละทิฎฐิโน

ระตะนัตตะยัสสะ สาธุกัง

ตัสสะ วัตถุตตะยัสสะปิ

วิคัจฉันตุ อุปัททเว

สุวัตถิ โทตุ สัพพะทา

วิริมहि โหมิ เตชะวา ฯ

คำแปล

ขอนอบน้อม แต่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงแสวงหา
ประโยชน์อันยิ่งใหญ่

ขอนอบน้อม แต่พระธรรมอันสูงสุดในพระศาสนา นี้ ที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ตรัสไว้ดีแล้ว

ขอนอบน้อม แต่พระสงฆ์หมู่ใหญ่ ผู้มีศีลและทิฐิอันงดงาม

การนอบน้อม แต่พระรัตนตรัยที่ปรารภแล้วว่าโอม ขอจงสำเร็จประโยชน์

ขอนอบน้อม แม้วัตถุทั้งสาม อันล่วงพ้นโทษต่ำช้านั้น

ด้วยการประกาศการกระทำความนอบน้อม ขอสิ่งที่ไม่เป็นมงคลทั้งหลาย
จงบาราศไป

ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม ขอความสุขสวัสดิ์จึงมีทุกเมื่อ
ด้วยเดชแห่งการกระทำความนอบน้อม ขอข้าพเจ้าจงเป็นผู้มีเดชในการประกอบ
มงคลพิธีเถิด ฯ

บทธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นพระสูตรที่มีความสำคัญในฐานะเป็นพระธรรมเทศนากัณฑ์แรกของพระพุทธเจ้า ซึ่งบันทึกไว้ในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๔ เล่มที่ ๑๙ และเล่มที่ ๓๑ โดยคำว่า ธรรมจักร มีความหมายว่า “กงล้อคือพระธรรม” ในพระสูตรนี้ พระพุทธองค์ทรงประกาศหลักการของพระพุทธศาสนาว่า เป็นศาสนาประเภทอเทวนิยมที่ไม่เชื่อการเนรมิตของพระเจ้า ด้วยการตรัสเหตุแห่งทุกข์ว่า คือ ตัณหา ทั้งปฏิเสธอาตมันหรือวิญญาณ ด้วยการตรัสทุกข์สังขว่า คือ อุปทานชั้น ๕ ทรงแสดงแนวทางแห่งความพ้นทุกข์ คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ และตรัสผลของการปฏิบัติว่า คือความดับตัณหา มีความเป็นมาดังนี้

ในวันเพ็ญเดือน ๘ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระสูตรนี้แก่นักบวชปัญจวัคคีย์ ท่านอัญญาโกณฑัญญะสดับพระธรรมเทศนานี้แล้ว บรรลุธรรมเป็นโสดาบัน พรหม ๑๘ โภกิกับเทวดาจำนวนมากก็บรรลุธรรมด้วยพระสูตรนี้

บทชัฒมจักกัปปวัตตนสูตร

อะนุตตะรัง อะภิสัมโพธิง
 ปะฐะมัง ยัง อะเทเสสิ
 สัมมะทေးะ ปะวัตเตนโต
 ยัตถากขาตา อุโฆ อันทา
 จะตุสวาริยะสัจเจสุ
 เทสิตัง ชัมมะราเชนะ
 นามะเนะ วิสสุตัง สุตตัง
 เวยยากะระณะปาฐะนะ

สัมพุชฉิต์วา ตะถาคะโต
 ชัมมะจักกัง อะนุตตะรัง
 โลเก อัมปะภิวัตติยัง
 ปะภุปัตติ จะ มัชฌิมา
 วิสุทัง ญาณะทัสสะนัง
 สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง
 ชัมมะจักกัปปะวัตตะนัง
 สังคีตันตัมภะณามะ เส ฯ

คำแปล

พระตถาคตตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว เมื่อจะทรงประกาศธรรมที่ยังไม่มีใครแสดงโดยชอบในโลก ได้ทรงแสดงธรรมจักร ซึ่งกล่าวถึงส่วนที่สูงสุดสองประเภท และทางสายกลางเป็นรู้แจ้งหมดจดอริยสัจสี่

ขอเราทั้งหลายจงสวดธรรมจักรนั้นที่พระธรรมราชาทรงแสดง ปราภุสมณานามว่า ชัมมะจักกัปปวัตตนสูตร เป็นสูตรประกาศพระสัมมาสัมโพธิญาณ และพระสังคีติกาจารย์ได้ร้อยกรองไว้โดยความเป็นพระบาลีประเภทร้อยแก้ว เทอญ ฯ

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา, พาราณะสิยัง วิหะระติ,
อิสิปะตะเน มิคะทาเย ฯ ตัตถะ โข ภะคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ อามันเตสิ ฯ

เทวัมเม ภิกขะเว อันตา ปัพพะชิตะนะ นะ เสวิตัพพา, โย จายัง กาเมสุ
กามะสุขัลลิกานุโยโค, ทิโน คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย อะนัตถะสัจญ์หิโต,
โย จายัง อัตตะกิละมะถานุโยโค, ทุกโข อะนะริโย อะนัตถะสัจญ์หิโต ฯ

เอเต เต ภิกขะเว อุโภ อันเต อะนุปะคัมมะ, มัชฌิมา ปะฏิปะทา
ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย
อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

กะตะมา จะ ส่า ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา,
จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ
สังวัตตะติ ฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञัคิโก มัคโค ฯ เสยยะถิทัง ฯ สัมมาทิฏฐิ สัมมา-
สังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวาयाโม สัมมาสะติ
สัมมาสะมาธิ ฯ

อะยัง โข ส่า ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา,
จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ
สังวัตตะติ ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง ฯ ชาติปิ ทุกขา ชะราปิ
ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง, โสกะปะริทเวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ ทุกขา,
อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปะโยโค ทุกโข ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ
ตัมปิ ทุกขัง, สังขิตเตนะ ปัญญาปาทานักขันธา ทุกขา ฯ

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะมุททะโย อะริยะสัจจัง ฯ ยายัง ตัณหา
โปโนพพะวิกา นันทิราคะสะหะคะตา ตัตฺตระ ตัตฺตราภินันทินิ ฯ เสยยะถิทัง ฯ
กามะตัณหา ภาวะตัณหา วิภาวะตัณหา ฯ

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง ฯ โย ตัสสาเยวะ
ตัณหายะ อะเสสะวิราคะนิโรธะ จาโค ปะฏินิสสัคโค มุตติ อะนาละโย ฯ

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ฯ
อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञัจฺจิกโก มัคโค ฯ เสยยะถิทัง ฯ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปป
สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมา-
สะมาธิ ฯ

อิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ,
จักขุญ อุททะปาติ ญาณัง อุททะปาติ ปัญญา อุททะปาติ วิชชา อุททะปาติ อาโลโก
อุททะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุญ อุททะปาติ ญาณัง อุททะปาติ ปัญญา อุททะปาติ
วิชชา อุททะปาติ อาโลโก อุททะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญาตันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุญ อุททะปาติ ญาณัง อุททะปาติ ปัญญา อุททะปาติ
วิชชา อุททะปาติ อาโลโก อุททะปาติ ฯ

อิหัง ทุกขะสะมุททะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
ัมเมสุ, จักขุญ อุททะปาติ ญาณัง อุททะปาติ ปัญญา อุททะปาติ วิชชา อุททะปาติ
อาโลโก อุททะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุททะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ เม ภิกขะเว,
ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุญ อุททะปาติ ญาณัง อุททะปาติ ปัญญา อุททะปาติ
วิชชา อุททะปาติ อาโลโก อุททะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะทีนันติ เม ภิกขะเว,
 ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญาณัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ
 วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

อิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
 ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญาณัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ วิชชา อุทะปาติ
 อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง สัจฉิกาตัพพันติ เม ภิกขะเว,
 ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญาณัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ
 วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง สัจฉิกะตันติ เม ภิกขะเว,
 ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญาณัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ
 วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
 อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญาณัง อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ
 วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาเวตัพพันติ
 เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญาณัง อุทะปาติ
 ปัญญา อุทะปาติ วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาวิตันติ เม
 ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญาณัง อุทะปาติ
 ปัญญา อุทะปาติ วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ยาวะกีวัญจะ เม ภิกขะเว อิเมสุ จะตุสุ อะริยะสัจเจสุ, เอวันติปะริวัฏฏัง
 ทว่าทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ สุวิสุทัง อะโหสิ ฯ

เนวระ ตาวาทัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรั้มะเก
สัสสะมะณะพรั้มะณียา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง สัมมา-
สัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง ฯ

ยะโต จะ โข เม ภิกขเว อิมสุ จะตฺตฺสฺ อะริยะสัจเจสุ, เอวันติปะริวัฏฏัง
ท้าวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทธัง อะโหสิ ฯ

อะถาทัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรั้มะเก
สัสสะมะณะพรั้มะณียา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย อะนุตตะรัง สัมมา-
สัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง ฯ

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาติ, อะกุปปา เม วิมุตติ,
อะยะมันติมา ชาติ, นัตถิทานิ ปุณฺณพะวัตติ ฯ

อิทมะโวจะ ภาคะวา ฯ อัตตะมะนา ปญฺจะวัคคิยา ภิกขุ ภาคะวะโต
ภาสิตัง อะภินันฺทุง ฯ อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากระระณัสมิง ภัญฺญะมาเน,
อายัสมะโต โภณทัญญัสสะ วิระชัง วีตะมะลลัง ฐัมมะจักขุง อุทะปาติ, ยังภิญฺจิ
สะมุททะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ ฯ

ปะวัตติเต จะ ภาคะวะตา ฐัมมะจักเก, ภูมา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ,
เอตัมภาคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ฐัมมะจักกั
ปะวัตติตัง, อูปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พรั้มะเณนะ วา เทเวนะ วา
มาเรนะ วา พรั้มุนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ ฯ

ภุมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, จาตุมมะหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสา-
เวสุ ฯ จาตุมมะหาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ตาวะติงสา เทวา สัททะ-
มะนุสสาเวสุ ฯ ตาวะติงसानัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ยามา เทวา สัททะ-
มะนุสสาเวสุ ฯ ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ตฺสิตา เทวา สัททะมะนุสสา-
เวสุ ฯ ตฺสิตานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, นิมมานะระตี เทวา สัททะมะนุสสา-
เวสุ ฯ นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ปะระนิมมิตะวะสะวัตติ เทวา

สัททมะนุสสาเวสูง ฯ ประระนิมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา,
 พรัทฺมะกายิกา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง ฯ

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยฺง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง
 ธัมมะจักกัง ปะวัตติตัง, อัปปะภูวัตตียฺง สะมะเณนะ วา พรัทฺมะเณนะ วา
 เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัทฺมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ ฯ

อิติหะ เตะนะ ขะเณนะ เตะนะ มุหุตตะนะ, ยาวะ พรัทฺมะโลกา สัทโท
 อัพภุคคัจฉิฯ อะยฺญจะ ทะสะสะหัสสี โลกะธาตุ, สังกัมปิ สัมปะกัมปิ สัมปะเวธิ ฯ
 อัปปะมาโน จะ โอฬาโร โอภาโส โลกะ ปาตุระโหสิ, อะติกกัมเมวะ เทวานัง
 เทวานุภาวัง ฯ

อะถะ โข ภะคะวา อุทานัง อุทานะสิ, อัญญาสิ ะตะ โภ โภณฑัญญุ
 อัญญาสิ ะตะ โภ โภณฑัญญุติ ฯ

อิติหิตัง อายัสมะโต โภณฑัญญุสสะ, อัญญาโภณฑัญญุเตววะ นามัง
 อะโหสีติ ฯ

คำแปล

ข้าพเจ้า (พระอานนทเถระ) ได้ฟังมาแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่งพระผู้มี
 พระภาคเจ้าประทับอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวันใกล้เมืองพาราณสี

ในกาลนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสกับพระปัญจวัคคีย์ว่า “ดูก่อนภิกษุ
 ทั้งหลาย บรรพชิตไม่ควรประพฤติส่วนสุดโต่ง ๒ อย่างนี้ คือ กามสุขัลลิกานุโยค
 การประพฤติตนให้หมกมุ่นยุ่งอยู่ กับความสุขในกามที่ต่ำทราม เป็นพฤติกรรม
 ของชาวบ้าน เป็นเรื่องของปุถุชนไม่ใช่ของอริยชน ไม่ประกอบด้วยประโยชน์
 และอัตตกิลมถานุโยค การประพฤติวัตรทรมาณตนให้ลำบาก ที่ก่อให้เกิดทุกข์
 ไม่ใช่ของอริยชน ไม่ประกอบด้วยประโยชน์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มัชฌิมาปฏิปทา ข้อปฏิบัติอันเป็นทางสายกลางที่เข้าไม่ถึง เกี่ยวข้องส่วนสุดโต่ง ๒ อย่างนั้น ตถาคตได้ตรัสรู้พิเศษแล้ว เป็นข้อปฏิบัติที่ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญาเป็นไปเพื่อความสงบระงับกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อความดับทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มัชฌิมาปฏิปทาที่ตถาคตได้ตรัสรู้พิเศษแล้ว เป็นข้อปฏิบัติที่ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา เป็นไปเพื่อความสงบระงับกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้งและเพื่อความดับทุกข์นั้น เป็นไฉน (คืออะไร บ้าง)

มัชฌิมาปฏิปทา ก็คืออริยมรรคมีองค์ ๘ นั้นนั่นเอง ได้แก่สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ สัมมาสังกัปปะ ความดำริชอบ สัมมาวาจา การกล่าวชอบ สัมมากัมมันตะ การกระทำชอบ สัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีพชอบ สัมมาวายามะ ความเพียรชอบ สัมมาสติ ความระลึกชอบ และสัมมาสมาธิ ความตั้งจิตมั่นชอบ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นี้แหละคือมัชฌิมาปฏิปทาดังกล่าวนั้นที่ตถาคตได้ตรัสรู้พิเศษแล้ว เป็นข้อปฏิบัติที่ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา เป็นไปเพื่อความสงบระงับกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อความดับทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้จัดเป็นอริยสัจ คือ ทุกข์ ได้แก่ ความเกิดจัดเป็นทุกข์ ความแก่จัดเป็นทุกข์ ความตายจัดเป็นทุกข์ ความเศร้าโศก ความรำไร ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจและความคับแค้นใจจัดเป็นทุกข์ การพบกับอารมณ์ที่ไม่ชอบจัดเป็นทุกข์ การพลัดพรากจากอารมณ์ที่ชอบจัดเป็นทุกข์ และการไม่ได้รับอารมณ์ที่ปรารถนาจัดเป็นทุกข์ (การปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้นก็จัดเป็นทุกข์) กล่าวโดยสรุปรวบยอด อุปาทานชั้น ๕ (รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณที่จิตคนเราเข้าไปยึดมั่น) จัดเป็นทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้จัดเป็นอริยสัจ คือ ทุกขสมุทัย (เหตุให้เกิดทุกข์) ได้แก่ ตัณหา ความทะยานอยากที่ก่อให้เกิดภพใหม่ ซึ่ง

ประกอบด้วยความยินดีพอใจ เพลิดเพลินภาพและอารมณ์นั้นๆ

กล่าวคือ กามตัณหา ความทะยานอยากในกาม ภวตัณหา ความผูกพันที่มี
 ความเห็นผิดว่าภพเที่ยง ความอยากเป็นอยู่ และวิภวตัณหา ความผูกพันที่มี
 ความเห็นผิดว่าภพขาดสูญ ความอยากพรากรพันไปจากภาวะที่ไม่ปรารถนา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้จัดเป็นอริยสัจ คือ ทุกขนิโรธ
 (ความดับทุกข์) ได้แก่ ความดับสนิทตัณหานั้นทั้งหมด ความสละตัณหานั้น
 ความปล่อยตัณหานั้น ความวางตัณหานั้น และความไม่พัวพันตัณหานั้น

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้จัดเป็นอริยสัจ คือ ทุกขนิโรธ
 คามินีปฏิบัติ (ข้อปฏิบัติอันเป็นทางให้เข้าถึงความดับทุกข์) ได้แก่ อริยมรรค
 มืองค์ ๘ นั้นนั่นเอง กล่าวคือ สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ สัมมาสังกัปปะ ความ
 ดำริชอบ สัมมาวาจา การกล่าวชอบ สัมมากัมมันตะ การกระทำชอบ สัมมา-
 อาชีวะ การเลี้ยงชีพชอบ สัมมาวายามะ ความเพียรชอบ สัมมาสติ ความระลึก
 ชอบ และสัมมาสมาธิ ความตั้งจิตมั่นชอบ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
 ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
 มาก่อนว่า อุปาทานขันธ ๕ นี้คืออริยสัจที่เป็นทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
 ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
 มาก่อนว่า อริยสัจคือทุกข์นั้นเป็นธรรมที่ควรกำหนดรู้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
 ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
 มาก่อนว่า เราได้กำหนดรู้อริยสัจคือทุกข์นั้นแล้ว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญา
 ได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ

มาก่อนว่า ตัณหานี้คืออริยสังข์ที่เป็นทุกขสมุทัย (เหตุแห่งทุกข์)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า อริยสังข์คือทุกขสมุทัยนั้นเป็นธรรมที่ควรละ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า เราได้ละอริยสังข์คือทุกขสมุทัยนั้นแล้ว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า นิพพานนี้คืออริยสังข์ที่เป็นความดับทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า อริยสังข์คือทุกขนิโรธนั้นเป็นธรรมที่ควรรู้แจ้ง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า เราได้รู้แจ้งอริยสังข์คือทุกขนิโรธนั้นแล้ว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า (อริยมรรค) นี้คืออริยสังข์ที่เป็นทางดับทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ
มาก่อนว่า อริยสังข์คือมรรคนั้นเป็นธรรมที่ควรอบรม

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคตในธรรมที่ไม่เคยดับ

มาก่อนว่า เราได้อบรมอริยสังข์คือมรรคนั้นแล้ว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตราบใดที่ปัญญาารู้เห็นตามความเป็นจริงที่มีรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ อย่างนี้ในอริยสังข์ ยังไม่หมดจดแก่ตถาคต ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตราบนั้นตถาคตยังไม่ปฏิญาณว่าเป็นผู้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลกที่มีเทวดา มาร และพรหม ในเหล่าสัตว์ที่มีสมณะ พราหมณ์ พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อใดที่ปัญญาารู้เห็นตามความเป็นจริงที่มีรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ อย่างนี้ในอริยสังข์ ได้หมดจดแก่ตถาคต ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อนั้นตถาคตจึงปฏิญาณว่าเป็นผู้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลกที่มีเทวดา มาร และพรหม ในเหล่าสัตว์ที่มีสมณะ พราหมณ์ พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์

ญาณทัสสนะ คือปัญญาารู้เห็นได้เกิดแก่ตถาคตว่า ความหลุดพ้นของเราไม่พินาศแล้ว ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ไม่มีภพใหม่อีกในกาลนี้

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสธรรมจักรนี้แล้ว พระภิกษุปัญจวัคคีย์ปลาบปลื้ม พระภาชิตของพระองค์ดังนี้แล

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสพระธรรมเทศนาธรรมจักรนี้อยู่ดวงตาเห็นธรรมอันปราศจากธุลี ปราศจากมลทิน ได้บังเกิดแก่ท่านโกณฑัญญะว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีสภาพเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งปวงนั้นมีสภาพดับไปเป็นธรรมดา”

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประกาศธรรมจักรแล้ว พวกภุมมเทวดาได้ป่าวประกาศว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลกจะคัดค้านไม่ได้ (หรือยังไม่เคยแสดงได้)”

เหล่าเทวดาชั้นจาตุम्मหาราช ได้ยินเสียงของพวกภุมมเทวดาแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

เหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นจาตุมหาราชแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

เหล่าเทวดาชั้นยามา ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์แล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

เหล่าเทวดาชั้นดุสิต ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นยามาแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

เหล่าเทวดาชั้นนิมมานรดี ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นดุสิตแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

เหล่าเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตดี ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นนิมมานรดีแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

ทวยเทพที่นับเนื่องในหมู่พรหม ได้ยินเสียงของเหล่าเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตดีแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า...

“พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลกจะคัดค้านไม่ได้”

เสียงป่าวประกาศในโลกนี้ได้แพร่สะพัดถึงพรหมโลก โดยชั่วขณะนั้นด้วยประการฉะนี้ หมื่นโลกธาตุนี้ได้สั่นสะเทือนหวั่นไหว และเกิดโอภาสอันใหญ่หลวงหาประมาณมิได้ในโลก ยิ่งกว่าเทวานุภาพของเทวดาทั้งหลาย

ณ กาลนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปล่งพระอุทานว่า “ท่านทั้งหลาย โภณทัตถุญะรู้แล้วหนอ ท่านทั้งหลาย โภณทัตถุญะรู้แล้วหนอ” ฉะนั้น ท่าน โภณทัตถุญะจึงได้ปรากฏนามนี้ว่า “อัญญาโภณทัตถุญะ พระโภณทัตถุญะผู้รู้แล้ว” ฉะนี้แล ฯ

บทมงคลสูตร

มงคลสูตร เป็นพระสูตรว่าด้วยมงคลแห่งชีวิต การนำมงคลสูตรมาสวด ก็เพื่อจะทำให้มงคลต่างๆ ตามที่ปรากฏในพระสูตร เกิดขึ้นกับชีวิต นอกจากนี้ มงคลสูตรยังมีอำนาจในการป้องกันภัยอันตรายอันจะเกิดจากความไม่เที่ยงธรรม ของเหล่าคนพาลสันดานหยาบทั้งหลาย ในงานทำบุญโดยทั่วไป พระสงฆ์นิยม สวดมงคลสูตร พร้อมกับเจ้าภาพจุดเทียนมงคล อันแสดงถึงความส่องสว่าง รุ่งเรืองแห่งมงคลในชีวิต การสวดมงคลสูตรก่อนสูตรอื่นทั้งหมด เป็นการแนะนำ ผู้ฟังว่า ผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักมงคลทั้ง ๓๘ ประการ ตามที่พระพุทธองค์ทรง สอนนั้นเป็นชีวิตที่มีมงคล ชีวิตเช่นนี้ ไม่จำเป็นต้องไปแสวงหามงคลภายนอก จากที่ไหน เพราะเป็นชีวิตที่มีมงคลอยู่ในตัวแล้ว และหากทำได้ ก็จะปราศจาก ทุกข์ โศก โรค ภัย ในการดำเนินชีวิต และถึงความพ้นทุกข์ได้ในที่สุด

มงคลสูตร

พะหู เทวา มนะสสา จะ
อากังขะมานา โสตถานัง

อะเสวะนา จะ พาลานัง
ปฺปูชา จะ ปุชะนียานัง
ปะฏิรูปะเทสะวาโส จะ
อັตตะสั้มมาปะณิธิ จะ
พาหุสัจจัญจะ สิปปัญจะ
สุภาสิตา จะ ยา วาจา
มาตาปิตุอุปัฏฐานัง
อะนากุลา จะ กัมมันตา
ทานัญจะ ฐัมมะจะรียา จะ
อะนะวัชชานิ กัมมานิ
อาระตี วิระตี ปาปา
อัปปะมาโท จะ ฐัมเมสุ
การะโว จะ นิวาโต จะ
กาเลนะ ฐัมมัสสะวะนัง
ขันตี จะ โสวะจัสสะตา
กาเลนะ ฐัมมะสากัจฉา
ตะโป จะ พรัทฺฐัมมะจะรียัญจะ
นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ

มังคะลานิ อะจินตะยุง
พรัทฺฐิ มังคะละมุตตะมัง ฯ

ปณฺชิตานัญจะ เสวะนา
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
วินะโย จะ สุสิกขิโต
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ปุตตะทารัสสะ สังคะโห
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ญาคะกานัญจะ สังคะโห
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
มัชชะปาณา จะ สัญญะโม
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
สันตญฺฐี จะ กะตัญญุตา
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ

บุญธัสสะ โลกะธัมเมหิ
 อะโสกัง วิระชัง เขมัง
 เอตาทิสานิ กัตถวานะ
 สัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ

จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 สัพพัตถะมะปะราชาธา
 ตันเตสัง มังคะละมุตตะมันติ ฯ

คำแปล

เทวดาได้กราบทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยคาถาว่า
 เทวดาและมนุษย์เป็นอันมาก ต่างก็หวังความสวัสดิ จึงได้พากันคิดเรื่อง
 มงคล คือเหตุให้ถึงความเจริญทั้งหลาย ขอพระองค์โปรดตรัสมงคลอันสูงสุด
 เถิด ฯ

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสสิ่งที่เป็นมงคลตอบว่า
 การไม่คบคนพาลทั้งหลาย ๑ การคบบัณฑิตทั้งหลาย ๑
 การบูชาผู้ที่ควรบูชา ๑ ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ
 การอยู่ในถิ่นที่เหมาะสม ๑ ความมีบุญที่ได้ทำไว้ในกาลก่อน ๑ การวางตัว
 เหมาะสมชอบธรรม ๑ ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

ความเป็นผู้มีการศึกษาเล่าเรียนมามาก ๑ ความเป็นผู้มีศิลปวิทยา ๑
 ความเป็นผู้มีระเบียบวินัยที่ได้รับการอบรมมาดี ๑ การพูดจาปราศรัยดี ๑ ทั้ง
 ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การเลี้ยงดูบิดามารดา ๑ การสงเคราะห์บุตร ๑ การสงเคราะห์ภรรยา ๑
 การทำงานไม่คั่งค้าง ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การให้ทาน ๑ การประพฤติตามหลักธรรม ๑ การสงเคราะห์ญาติ
 ทั้งหมด ๑ การทำงานที่ปราศจากโทษ ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การงดเว้นจากความชั่ว ๑ การบังคับตนจากการดื่มน้ำเมา ๑ ความ
 ไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย ๑ ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การมีความเคารพ ๑ การมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ๑ การมีความสันโดษ ๑ การมีความกตัญญู ๑ การฟังธรรมตามกาล ๑ ทั้ง ๕ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

ความอดทน ๑ ความเป็นผู้ว่านอนสอนง่าย ๑ การพบเห็นสมณะ ๑ การสนทนาธรรมตามกาล ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การมีความเพียรเป็นเครื่องแผดเผากิเลส ๑ การประพฤติพรหมจรรย์ ๑ การเห็นอริยสัจทั้งหลาย ๑ การทำพระนิพพานให้แจ้ง ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

ผู้ที่มีจิตถูกโลกธรรมกระทบแล้วไม่หวั่นไหว ๑ จิตไม่มีความโศกเศร้า ๑ จิตหมดธุลีคือกิเลส ๑ จิตถึงความปลอดโปร่ง คือปลอดจากกิเลสทั้งปวง ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย พากันปฏิบัติตามมงคลอันเป็นเหตุนำไปสู่ความเจริญนี้แล้ว จะเป็นผู้ไม่พ่ายแพ้ข้าศึกทุกหมู่เหล่าย่อมถึงความสุขสวัสดิ์ในที่ทุกสถาน นี้เป็นมงคลสูงสุดของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ฯ

บทรัตนสูตร

รัตนสูตร เป็นพระสูตรที่พระอานนทเถระเรียนจากพระพุทธองค์โดยตรง เพื่อใช้สวดขจัดปัดเป่าภัยพิบัติ ที่เกิดกับชาวกรุงเวสาลี พระพุทธองค์ทรงแนะนำให้พระเถระอังกุณของพระรัตนะ คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ทำสังกิริยาให้เกิดเป็นอานุภาพ ขจัด ปัดเป่าภัยพิบัติทั้งหลาย เนื้อความรัตนสูตรตอนแรก เริ่มต้นด้วยการแนะนำให้เหล่าภุมตทั้งหลายได้อุโมทนาบุญกุศลที่หมู่มนุษย์อุทิศให้ และเมื่ออุโมทนาแล้ว ขอให้เกิดความเมตตา ทำการรักษา มนุษย์ทั้งหลาย เนื้อความตอนต่อมา เป็นการอังกุณพระรัตนตรัย เป็นสัจวาจาให้เกิดความสวัสดิ ส่วนตอนสุดท้าย เป็นคำกล่าวของท้าวสักกะที่ผูกขึ้นเป็นคาถาพรรณนาคุณพระรัตนตรัยเป็นสัจวาจาให้เกิดความสวัสดิ ภายหลังได้กลายเป็นแบบอย่าง ในการทำน้ำพระพุทธรูป สำหรับพระสงฆ์สาวก ต่อมาจนถึงปัจจุบัน ทุกครั้งที่มีการทำน้ำพระพุทธรูป จะต้องสวดรัตนสูตร

ด้วยอานุภาพแห่งรัตนสูตรนี้ แม้กรุงเวสาลีจะเกิดภัยพิบัติอย่างร้ายแรง ผู้คนอดอยากล้มตายเป็นจำนวนมาก ซากศพถูกทิ้งเกลื่อนนคร ภูตผีปีศาจทำอันตรายแก่หมู่มนุษย์ โรคระบาดเกิดขึ้นแพร่กระจายไปทั่ว ผู้คนล้มตายเหลือที่จะนับได้ เมื่อพระพุทธองค์ทรงรับสั่งให้พระอานนทเถระสวดรัตนสูตร และประพรมน้ำพระพุทธรูป ภัยพิบัติร้ายแรงเช่นนี้ ก็ยังระงับลงได้อย่างฉับพลัน จุดประสงค์ของการสวดรัตนสูตร ก็เพื่อเป็นการขจัดภัยทั้ง ๓ ประการ ตามที่ปรากฏในพระสูตร คือ ข้าวากหมากแพง (ทุพภิกขภัย) ๑ ภูตผีปีศาจ ทำอันตราย (อะมะนุสสะภัย) ๑ โรคร้ายไข้เจ็บ (โรคะภัย) ๑ ให้อันตรายหายไป

รัตนสูตร (ย่อ)

ยังกัญจิ วิตตัง อีระ วา หุรัง วา
สัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
นะ โน สะมัง อັตถิ ตะถาคะเตนะ
อิทัมปิ พุทธะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทตฺ ๑

ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
ยะทังคะคา สักกะยะมุณี สะมาหิโต
นะ เตนะ ฐัมเมนะ สะมัตถิ กัญจิ
อิทัมปิ ฐัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทตฺ ๑

ยัมพุทธะเสฏโฐ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธิมานันตะริกัญญะมาหุ
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ ฐัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทตฺ ๑

เย ปุคคะลา อัญญะ สะตัง ปะสัฏฐา
จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
เต ทักขิณะยยา สุคะตัสสะ สาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
อิทัมปิ สัจเจ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทตฺ ๑

เย สุปปะยุดตา มะนะสา ทัพเพนะ
 นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
 เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
 ลัทธา มุธา นิพพุตัง ภูญชะมานา
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทตุ ๗

ขีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง
 วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวะสฺมิง
 เต ขีณะพีชา อะวิรุพหิฉันทา
 นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทตุ ๗

คำแปล

ทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งในโลกนี้ หรือโลกอื่น หรือรัตนะอันสูงค่าใน
 สรวงสวรรค์บรรดามี ทรัพย์หรือรัตนะนั้น ที่มีค่าเสมอด้วยพระตถาคตเจ้า
 ไม่มีเลย ข้อนี้เป็นรัตนคุณอย่างสูงในพระพุทธเจ้าประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้
 ขอจงเกิดความสุขสวัสดิ์เถิด

พระศากยมุนีเจ้า มีพระหฤทัยดำรงมั่น ทรงบรรลุธรรมอันเป็นที่สิ้นกิเลส
 สิ้นราคะ เป็นอมตะ ประณิตนั้นแล้ว สิ่งใดจะเสมอด้วยพระธรรมนั้น ไม่มี
 แม้ข้อนี้ก็รัตนคุณอย่างสูงในพระธรรมประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้ ขอจงเกิด
 ความสุขสวัสดิ์เถิด

สมาธิอื่นใด จะเสมอด้วยสมาธิที่พระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นผู้ประเสริฐ ทรงสรรเสริญไว้ว่า เป็นธรรมสะอาดหมดจด บัณฑิตทั้งหลายยอมรับว่า สามารถให้ผลต่อเนื่องได้โดยลำดับนั้น ไม่มี แม้ข้อนี้ก็เป็นที่รตนคุณอย่างสูงในพระธรรมประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้ ขอจงเกิดความสุขสวัสดิเถิด

พระสงฆ์สาวกของพระสุคตเจ้า ๘ ท่าน นับเป็นคู่ได้ ๔ คู่ ซึ่งสัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญแล้ว บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ควรแก่ทักษิณาทาน ทานที่ถวายแก่ท่านเหล่านั้น ย่อมมีผลมาก แม้ข้อนี้ก็เป็นที่รตนคุณอย่างสูงในพระสงฆ์ประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้ ขอจงเกิดความสุขสวัสดิเถิด

ในพระศาสนาของพระโคตมพุทธเจ้า ย่อมจะมีพระอริยบุคคล ผู้ตั้งใจทำความเพียรดี มีจิตมั่นคง หมดความใคร่ บรรลุอรหัตผล เข้าสู่พระนิพพาน อันเป็นอมตะ ปราศจากความเร่าร้อนทั้งปวง แม้ข้อนี้ ก็เป็นที่รตนคุณอย่างสูงในพระสงฆ์ประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้ ขอจงเกิดความสุขสวัสดิเถิด

พระอริยบุคคลผู้มีกรรมเก่าหมดสิ้นแล้ว กรรมอันเป็นเหตุให้เกิดในภพใหม่ ก็ไม่มี ท่านเหล่านั้นมีจิตเปื้อนหายในอันที่จะเกิดในภพต่อไป ขจัดพีชคือกิเลสให้สิ้นไปแล้ว ปราศจากความพอใจในกาม อันจะทำให้เกิดอีก มีปัญญาแหลมคม ย่อมปรินิพพาน เหมือนประทีปดับไป เพราะสิ้นเชื้อเพลิง แม้ข้อนี้ก็เป็นที่รตนคุณอย่างสูงในพระสงฆ์ประการหนึ่ง ด้วยคำสัตย์นี้ ขอจงเกิดความสุขสวัสดิเถิด ฯ

บทกรณียเมตตสูตร

กรณียเมตตสูตร เป็นพระสูตรที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำพระภิกษุให้แผ่เมตตาจิตไปในมวลสรรพสัตว์ ตลอดจนเทพเทวา ภูตผีปีศาจทั้งหลาย ไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต ไร้พรมแดนขีดขั้นไม่ว่าสัตว์นั้น หรือเขาผู้นั้นจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนาอะไร จะเกี่ยวข้องกับเรา โดยความเป็นญาติ เป็นประเทศเชื้อชาติ ศาสนาหรือไม่ก็ตาม ให้มีจิตกว้างขวางไร้ขอบเขตขีดขั้น ขอให้เขาได้มีความสุข หากทำได้เช่นนี้ นอกจากเทวดาจะไม่แสดงสิ่งที่น่ากลัวหลอกหลอนแล้ว ยังมีใจอนุเคราะห์พระภิกษุ โดยไมตรีจิตด้วยความอ่อนโยนมิเมตตา

เมื่อต้องเดินทางผ่านป่าเขาลำเนาไพร หรือไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย ท่านให้สวดกรณียเมตตสูตร เพื่อเป็นเครื่องคุ้มครองป้องกันภัยอันตราย อันจะเกิดจากอมนุษย์ ภูตผีปีศาจทั้งหลาย ให้เกิดเป็นความอ่อนโยน มีเมตตา

กรณียเมตตสูตร

ภาวะณียะมัตถะกุสะเลนะ
 สักโก อชฺชุ จะ สุหุชฺชุ จะ
 สันตฺสสะโก จะ สุภะโร จะ
 สันตินทริโย จะ นิปะโก จะ
 นะ จะ ชุททัง สะมาจะเร กิณฺณจิ
 สุขิโน วา เขมิโน โหนตฺ
 เย เกจิ ปาณะภูตฺตติ
 ทีฆา วา เย มะหันตา วา
 ทิฏฐา วา เย จะ อะทิฏฐา
 ภูตา วา สัมภะเวสี วา
 นะ ปะโร ปะรัง นิภพเพถะ
 พัยาโรสะนา ปะภีฆะสัณฺญา
 มาตา ยะถา นียัง ปุตตัง
 เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ
 เมตตัญจะ สัพพะโลกัสมิง
 อุตถัง อะโธ จะ ติริยัญจะ
 ติฏฐัญจะรัง นิสินโน วา
 เอตัง สะติง อะธิฏฺฐะยยะ
 ทิฏฐิณฺจะ อะนุปะคัมมะ
 กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง

ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
 สุวะโจ จัสสะ มุทุ อะนะติมานิ
 อัมปะกัจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ
 อัมปะคัพโภ กุเลสุ อะนะนุคิโธ
 เยนะ วิณฺณู ปะเร อุปะวะเทยยุง
 สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตตตา
 ตะสา วา ภาวระรา วา อะนะวะเสสา
 มัชฌิมา รัสสะกา อะนุกะถุลา
 เย จะ ทูเร วะสันติ อะวิทุเร
 สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตตตา
 นาติมัญญะถะ กัตถะจิ นัง กิณฺณจิ
 นาณญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเฉยยะ
 อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข
 มานะสัมภะวะเย อะปะริมาณัง
 มานะสัมภะวะเย อะปะริมาณัง
 อะสัมพาธัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
 สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมิทโธ
 พรัหมะเมตัง วิหารัง อิตะมาหุ
 สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน
 นะ หิ ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุณะเรตติ ฯ

คำแปล

ภิกษุผู้ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ประสงค์จะบรรลุแดนสงบ (พระนิพพาน) พึงทำตน (ตามหลักไตรสิกขา) ภิกษุนั้นพึงเป็นผู้อาจหาญ ซื่อตรง มีความมุ่งมั่น ว่าง่ายอ่อนโยน หมัดความยึดถือตัว (ไม่มีอติมานะ)

อนึ่ง ภิกษุนั้นพึงเป็นผู้สันโดษ เลี้ยงง่าย มีกิจธุระน้อย ดำเนินชีวิตเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีอินทรีย์สงบมีปัญญาพาตัวรอด ไม่คะนอง กายวาจา ไม่พัวพันกับตระกูลทั้งหลาย (ไม่ประจบเอาใจพวกคฤหัสถ์) ที่ร่ำรวยหรือมีอำนาจ

ไม่พึงประพฤตีสั่งเล็กน้อยอะไรๆ ที่จะเป็เหตุให้ผู้รู้ตำหนิ (พึงแผ่เมตตาจิตไปในสรรพสัตว์ว่า) ขอสัตว์ทั้งปวงจงเป็นผู้มีความสุขกายสุขใจ ปลอดภัยจากภัยทั้งปวง ทำตนให้ถึงสุขเถิด

สัตว์มีชีวิตทั้งหลาย ทั้งที่เป็นผู้หวาดสะดุ้ง (มีกิเลส) ทั้งที่มั่นคง (หมดกิเลส) บรรดามีทั้งหมด ทั้งที่มีกายยาวใหญ่ ปานกลาง สั้น ละเอียดหรือหยาบ

ทั้งที่เคยเห็นหรือไม่เคยเห็น ทั้งที่อยู่ไกลหรือใกล้ ทั้งที่เกิดแล้วหรือที่กำลังแสวงหาที่เกิด ขอสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้นจงมีความสุขกายสุขใจเถิด

เกิดเป็นคนไม่พึงหลอกลวงกัน ไม่พึงดูหมิ่นกันในที่ไหนๆ ไม่พึงเบียดเบียนทำร้ายกัน หรือมีใจมุ่งร้ายปรารภนาทุกซ์แก่กันและกัน

มารดาถนอมบุตรคนเดียวของตนด้วยชีวิตฉันใด บุคคลพึงเจริญเมตตาจิต ไม่มีประมาณในสัตว์ทั้งปวงฉันนั้น

บุคคลพึงเจริญเมตตาจิตอันไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต ไม่มีเวรไม่มีศัตรู ในสัตว์โลกทั้งหมด ในอรุณภูมิเบื้องบน (อรุณพรหม ๔) ในอรุณภูมิเบื้องกลาง (อรุณพรหม ๑๖) และกามาวจรภูมิเบื้องต่ำ (เทวโลกมนุษย์โลกอบายภูมิ)

ผู้เจริญเมตตาจิตเช่นนี้นั้น ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด จะยืน เดิน นั่งหรือนอนอยู่ก็ตาม จะเป็นผู้ปราศจากความท้อแท้เหน็ดเหนื่อย จะตั้งสติไว้ได้นาน ทราบเท่าที่ต้องการ พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสการอยู่ด้วยเมตตาเช่นนี้ว่า เป็น

ความประพัตติที่ประเสริฐในพระศาสนา

บุคคลผู้แผ่เมตตาจิตนั้นจะไม่กล้าเข้าสู่ความเห็นผิด เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยศีลถึงพร้อมด้วยความเห็นชอบ เมื่อขจัดความยินดีในกามทั้งหลายได้แล้ว ย่อมไม่กลับมาสู่การเกิดในภพอื่นอีกครั้งแน่นอน (สำเร็จเป็นพระอรหันต์และปรินิพพานไปในที่สุด) ฯ

บทขันธปริตร

ขันธปริตร เป็นคาถาที่พระพุทธองค์ทรงสอนให้พระภิกษุแผ่เมตตาไปในบรรดาตระกูลงูที่มีพิษร้ายทั้งหลาย เพื่อเป็นการคุ้มครอง ป้องกันตนเองจากสัตว์ร้าย ปรากฏทั้งในพระวินัยปิฎกและพระสุตตันตปิฎก นอกจากจะเป็นคาถาสำหรับป้องกันอสรพิษและสัตว์ร้ายทั้งหลายแล้ว ยังสามารถป้องกันอันตรายจากยาพิษทั้งหลายได้ด้วย

ขันธปริตร

วิรูปักเขติ เม เมตตัง	เมตตัง เอรापะเถติ เม
ฉัพพยาปุตเตติ เม เมตตัง	เมตตัง กัณหาโคตมะเกติ จะ
อะปาทะเกติ เม เมตตัง	เมตตัง ทิปาทะเกติ เม
จะตุปปะเทติ เม เมตตัง	เมตตัง พะหุปปะเทติ เม
มา มัง อะปาทะโก หิงสิ	มา มัง หิงสิ ทิปาทะโก
มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ	มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท
สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา	สัพเพ ภูตา จะ เกวะลา
สัพเพ ภัทรานิ ปัสสันตุ	มา กิณฺจิ ปาปะมาคะมา

อัปปะมาโณ พุทฺโธ, อัปปะมาโณ ธัมโม, อัปปะมาโณ สังโฆ,
 ปะมาณะวันตานิ สิริงสะปานิ, อะหิ วิจฉิกา สะตะปะที อุณณานาภี สะระพู
 มุสิกา, กะตา เม รักษากะตา เม ปะริตตา, ปะฎีกะมันตุ ภูตานิ, โสหัง นะโม
 กะคะวะโต, นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง ฯ

คำแปล

ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับพญานาคทั้งหลาย สกุลวิรูปักข์, ความเป็น
 มิตรของเรา จงมีกับพญานาคทั้งหลาย สกุลเอราบถ, ความเป็นมิตรของเรา จงมี
 กับพญานาคทั้งหลาย สกุลฉัพพยาบุตร, ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับพญานาค
 ทั้งหลาย สกุลกัณหาโคตมะกะ, ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ไม่มีเท้า, ความ
 เป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ ๒ เท้า, ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ทั้งหลาย
 ที่มี ๔ เท้า, ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ที่มีเท้ามาก, สัตว์ไม่มีเท้าอย่า
 เบียดเบียนเรา สัตว์ ๒ เท้า อย่าเบียดเบียนเรา สัตว์ ๔ เท้า อย่าเบียดเบียนเรา
 สัตว์มากเท้าอย่าเบียดเบียนเรา ขอสรรพสัตว์มีชีวิตทั้งหลายที่เกิดมาทั้งหมดจน

สิ้นเชิง จงเห็นซึ่งความเจริญทั้งหลายทั้งปวงเกิด โทษลามกอย่าได้มาถึงแล้ว
แก่สัตว์เหล่านั้น

พระพุทธเจ้าทรงพระคุณสุดที่จะประมาณได้ พระธรรมมีพระคุณสุดที่จะ
ประมาณได้ พระสงฆ์ก็มีพระคุณสุดที่จะประมาณได้

แต่สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย เช่น งู แมงป่อง ตะขาบ แมงมุม ตั๊กแตน หนู
ยังมีประมาณกำหนดได้

ข้าพเจ้าได้ทำการรักษาแล้ว ได้ทำการป้องกันแล้ว ขอสัตว์ทั้งหลายจงหลีกเลี่ยง
ไปเสียเถิด ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ขอความนอบน้อมแด่
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๗ พระองค์ ฯ

บทเมตตานิสังสตุตปาฐะ

เมตตานิสังสตุตปาฐะ กล่าวถึงอานิสงส์ของการเจริญเมตตา ว่ามีทั้งสิ้น
๑๑ ประการ กล่าวคือ หลับก็เป็นสุข, ตื่นก็เป็นสุข, ไม่ฝันเห็นสิ่งลามก, เป็นที่รัก
ของมนุษย์, เป็นที่รักของอมมนุษย์, เทวดาย่อมรักษา, ไฟ ยาพิษ หรือศัสตราไม่
กล้ากราย, จิตย่อมตั้งมั่นโดยรวดเร็ว, สิ้นอาย่อมผ่องใส, เป็นผู้ไม่หลงใหลเมื่อจะ
ตาย, เมื่อยังไม่ถึงพระนิพพาน ย่อมไปบังเกิดในพรหมโลก

เมตตานิสั่งสสุตตปาฐะ

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภาวะวา, สาวัตถิยัง วิหะระติ, เขตตะวะเน
 ณะนาถะปิณฑิกัสสะ อาราเม ฯ ตัตถะ โข ภาวะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ ฯ
 ภาทันเตติ เต ภิกขุ ภาวะวะโต ปัจจัสโสสุง ฯ ภาวะวา เอตะทะโวจะ ฯ
 เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา อาเสวิตายะ ภาวิตายะ พะหุสีกะตายะ,
 ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุญจิตายะ ประจิตายะ สุสะมารัทธายะ,
 เอกาทะสานิสังสา ปาฎิกังขา ฯ กะตะเม เอกาทะสะ ฯ สุขัง สุปะติ ฯ สุขัง
 ปะฏิพุชณะติ ฯ นะ ปาปะกััง สุปินัง ปัสสะติ ฯ มะนุสสานัง ปิโย โหติ ฯ
 อะมะนุสสานัง ปิโย โหติ ฯ เทวะตา รักขันติ ฯ นาสสะ อัคคิ วา วิสัง วา
 สัตถัง วา กะมะติ ฯ ตุวะภูงั จิตตัง สะมาธิยะติ ฯ มุขะวัณโณ วิปะสีทะติ ฯ
 อะสัมมุพโห กาลัง กะโรติ ฯ อุตตะริง อัปปะฏิวิชฌันโต พรัทมะโลกุปะโค
 โหติ ฯ เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา อาเสวิตายะ ภาวิตายะ พะหุสีกะตายะ,
 ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุญจิตายะ ประจิตายะ สุสะมารัทธายะ, อิม
 เอกาทะสานิสังสา ปาฎิกังขาติ ฯ อิทะมะโวจะ ภาวะวา ฯ อัตตะมะนา เต
 ภิกขุ ภาวะวะโต ภาสิตัง, อะภินันทุนติ ฯ

คำแปล

ข้าพเจ้า (พระอานนทเถระ) ได้สดับมาอย่างนี้ สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้า
 ประทับอยู่ที่พระอาราม สร้างถวายเป็นอนาถปิณฑิกมหาเศรษฐี ชื่อเชตวัน
 ใกล้เมืองสาวัตถี ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายมาเข้าเฝ้า
 เมื่อภิกษุทั้งหลายรับทราบ ได้เข้าเฝ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพระสูตรนี้ว่า

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อเมตตาเจโตวิมุติ อันบุคคลเสพแล้ว เจริญแล้ว ทำให้
 มากแล้ว ทำให้เป็นดุจยาน ทำให้เป็นที่ตั้ง ให้ตั้งมั่นโดยลำดับ สิ่งสมดีแล้ว

ปรารถนาคือแล้ว พึงหวังอานิสงส์ ๑๑ ประการ ๑๑ ประการเป็นไฉน คือ ย่อม
 หลับเป็นสุข ๑ ย่อมตื่นเป็นสุข ๑ ย่อมไม่ฝันลามก ๑ ย่อมเป็นที่รักแห่งมนุษย์
 ทั้งหลาย ๑ ย่อมเป็นที่รักแห่งอมมนุษย์ทั้งหลาย ๑ เทวดาทั้งหลายย่อมรักษา ๑
 ไฟ ยาพิษหรือศาสตราย่อมไม่กล้ากรายได้ ๑ จิตย่อมตั้งมั่นโดยรวดเร็ว ๑
 สีสหน้าย่อมผ่องใส ๑ เป็นผู้ไม่หลงใหลทำกาละ ๑ เมื่อไม่แทงตลอดคุณอันยิ่ง
 ย่อมเป็นผู้เข้าถึงพรหมโลก ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อเมตตาเจโตวิมุติ อันบุคคล
 เสพแล้ว เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ทำให้เป็นดุจยาน ทำให้เป็นที่ตั้ง ให้ตั้งมั่น
 โดยลำดับ สิ้นสมดีแล้ว ปรารถนาคือแล้ว พึงหวังอานิสงส์ ๑๑ ประการนี้แล ฯ

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพระสูตรนี้ตั้งนี้แล้ว ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นได้มี
 ใจปลาบปลื้มชื่นชมภาสิตของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วแล ฯ

บทโมรปริตร

โมรปริตร คือปริตรที่นกกยงทองโพธิสัตว์สารายายเป็นประจำ กล่าวถึงคุณ
 ของพระพุทธเจ้า แล้วน้อมพระพุทธคุณมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสุขสวัสดิ
 มีประวัติตำนานความเป็นมาว่า สมัยหนึ่ง ครั้งพระบรมศาสดาเสวยพระชาติเป็น
 นกกยงทองโพธิสัตว์ อาศัยอยู่บนเขา ไกลป่าหิมพานต์ ในครั้งนั้น ก่อนจะบินไปหา
 อาหารในตอนเช้า นกกยงทองพระโพธิสัตว์จะบินขึ้นไปจับบนยอดภูเขามองดู
 พระอาทิตย์ที่กำลังขึ้น แล้วสารายพระปริตรนมัสการพระอาทิตย์ โดยรำยมนต์
 สารายสองคาถาแรกว่า อุเทตะยัญจักขุมา เป็นต้น และนอบน้อมบูชา
 พระพุทธเจ้าทั้งหลายที่เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พร้อมทั้งระลึกถึงพระคุณ
 ของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นด้วย แล้วจึงบินออกไปหาอาหาร

โมรปริตร

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะฐะวีปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวีปปะภาสัง
 ตะยัชชะ คุดตา วิหะเรมุ ทิวะสัง
 เย พ็ร่าห์มะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา
 อิมัง โส ปะริตตัง กัตถวา โมโร จะระติ เอสะนา ฯ

อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะฐะวีปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวีปปะภาสัง
 ตะยัชชะ คุดตา วิหะเรมุ รัตติง
 เย พ็ร่าห์มะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา
 อิมัง โส ปะริตตัง กัตถวา โมโร วาสะมะกัปปะยิตติ ฯ

คำแปล

พระอาทิตย์ซึ่งเป็นดวงตาของโลก เป็นเอกราชผู้ยิ่งใหญ่ (ในจักรวาล) นี้ มีรัศมีสีทองอุทัยโผล่ขึ้นมาสาดส่องปฐพีให้สว่างอยู่ ข้าพเจ้าขอนมัสการพระอาทิตย์ ซึ่งมีรัศมีสีทองสาดส่องปฐพีให้สว่างอยู่นั้น ในวันนี้ ข้าพเจ้าทั้งหลายได้รับการ ค้ำครองจากท่านผู้เป็นพระอาทิตย์นั้นแล้ว พึงอยู่เป็นสุขตลอดวัน

พระพุทธเจ้าเหล่าใดทรงรู้แจ้งธรรมทั้งปวง ข้าพเจ้าขอนอบน้อม พระพุทธเจ้าเหล่านั้น ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้นจงค้ำครองข้าพเจ้า ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อมแต่พระโพธิญาณ ขอนอบน้อมแต่เหล่า ท่านผู้หลุดพ้นแล้ว ขอนอบน้อมแต่วิมุตติธรรม

นกยูงโพธิสัตว์นั้นครั้งสาธยายพระปริตรอย่างนี้แล้ว จึงออกแสวงหาอาหาร พระอาทิตย์ซึ่งเป็นดวงตาของโลก เป็นเอกราชผู้ยิ่งใหญ่ (ในจักรวาล) นี้ มีรัศมีสีทองสาดส่องปฐพีให้สว่าง กำลังอัสดงคต ข้าพเจ้าขอนมัสการพระอาทิตย์ ซึ่งมีรัศมีสีทองสาดส่องปฐพีให้สว่างนั้น ในวันนี้ ข้าพเจ้าทั้งหลายได้รับการ ค้ำครองจากท่านผู้เป็นพระอาทิตย์นั้นแล้ว พึงอยู่เป็นสุขตลอดราตรี

พระพุทธเจ้าเหล่าใดทรงรู้แจ้งธรรมทั้งปวง ข้าพเจ้าขอนอบน้อม พระพุทธเจ้าเหล่านั้น ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้นจงค้ำครองข้าพเจ้า ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อมแต่พระโพธิญาณ ขอนอบน้อมแต่เหล่า ท่านผู้หลุดพ้นแล้ว ขอนอบน้อมแต่วิมุตติธรรม

นกยูงโพธิสัตว์นั้นครั้งสาธยายพระปริตรอย่างนี้แล้ว จึงนอนพักผ่อนฉะนี้
แล ฯ

บทจันทปริตตปาฐะ

จันทปริตตปาฐะ เป็นการประกาศขอให้พระพุทธรูปองค์ทรงเป็นที่พึ่ง แล้ว
ย่อมนรอดพ้นจากภัยอันตรายทั้งปวง ผู้ปองร้ายจักแพ้พ่ายไป ดุจจันทิมเทวบุตร
ผู้ประกาศว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่ง จึงได้พ้นภัยจากอสุรินทราหู
ด้วยพระพุทธานุภาพ

จันทปริตตปาฐะ

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภาคะวา, สาวัตถิยัง วิหะระติ, เขตตะวะเน
อะนาถะปิณทิกัสสะ, อาราเม ฯ เตนะ โข ปะนะ สมะเยนะ จันทิมา เทวะปุตโต
ราหุณา อะสุรินเทนะ คะทิตโต โหติ ฯ อะถะ โข จันทิมา เทวะปุตโต ภาคะวันตัง
อะนุสสะระมาโน ตายัง เวลายัง อิมัง คากัง อะภาสิ

นะโม เต พุทธะวีรัตถุ วิปะมุตโตสิ สัพพะธิ

สัมพาธะปะฏิปันโนสมิ ตัสสะ เม สระณัง ภาวาติ ฯ

อะถะ โข ภาคะวา จันทิมัง เทวะปุตตัง อารัพพะ ราหุง อะสุรินทัง คากายะ
อัชณะภาสิ

ตะถาคะตัง อะระหันตัง จันทิมา สระณัง คะโต

ราหุ จันทัง ปะมุญจัสสุ พุทธา โลกานุกัมปะกาติ ฯ

อะถะ โข ราหุ อะสุรินโท จันทิมัง เทวะปุตตัง มุญจิตฺวา ตะระมานะรูปุเป เยนะ
เวปะจิตติ อะสุรินโท เตนุปะสังกะมิ อุปะสังกะมิตฺวา สังวิโค โลมะหฺนุชฺชาโต
เอกะมันตัง อัญญาสิ ฯ เอกะมันตัง ฐิตัง โข ราหุง อะสุรินทัง เวปะจิตติ อะสุรินโท
คากายะ อัชณะภาสิ

กิณนุ สันตะระมาโน ะ
 สังกะคะรุโป อากัมมะ
 สัตตะธา เม ณะเล มุทธา
 พุทธะคาถาภิกิโตมทิ
 ราชู จันทัง ปะมัญจะสิ
 กิณนุ ภาโต ะ ติฏฐะสีติ ฯ
 ชีวันโต นะ สุขัง ละเภ
 โน เจ มุญเจยยะ จันทิมันติ ฯ

คำแปล

อันข้าพเจ้า (พระอานนทเถระ) ได้สดับมาแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่ง พระผู้มี
 พระภาคเจ้าประทับอยู่ในพระวิหารเชตวัน อารามที่อนาถบิณฑิกคฤหบดีสร้าง
 ถวายใกล้เมืองสาวัตถี โดยสมัยนั้นแล จันทิมเทวบุตรถูกอสุรินทรานุเข้าจับแล้ว
 ครั้งนั้น จันทิมเทวบุตรระลึกถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ภาษิตคาถานี้ในเวลา
 นั้นว่า

“ข้าแต่พระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นผู้แก้แล้วกล้า ขอความนอบน้อมจงมีแด่พระองค์
 พระองค์ทรงเป็นผู้หลุดพ้นแล้วในธรรมทั้งปวง ข้าพระองค์ถึงเฉพาแล้วซึ่งฐานะ
 อันคับขัน ขอพระองค์จงทรงเป็นที่พึ่งแห่งข้าพระองค์นั้น” ฯ

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงปรารภจันทิมเทวบุตร ได้ตรัสกะอสุรินท-
 ราชูด้วยพระคาถาว่า

“จันทิมเทวบุตรถึงตถาคตผู้เป็นพระอรหันต์ ว่าเป็นที่พึ่ง ดูกรราชู ท่านจง
 ปล่อยจันทิมเทวบุตร พระพุทธเจ้าทั้งหลายเป็นผู้อนุเคราะห์แก่โลก” ฯ

ลำดับนั้น อสุรินทรานุปล่อยจันทิมเทวบุตรแล้ว มีรูปอันกระหืดกระหอบ
 เข้าไปหาอสุรินทเวปจิตติถึงที่อยู่ ครั้นแล้วก็เป็นผู้เศร้าสลด เกิดขนลุกชูชัน
 ได้ยินอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ฯ อสุรินทเวปจิตติได้กล่าวกะอสุรินทรานุผู้ยืน
 อยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ด้วยคาถาว่า

“ดูกรราชู ทำไมหนอ ท่านจึงกระหืดกระหอบปล่อยจันทิมเทวบุตรเสีย
 ทำไมหนอ ท่านจึงมีรูปเศร้าสลด มายืนกลัวอยู่” ฯ

อสุรินทราหูกล่าวว่า

“ข้าพเจ้าถูกขับด้วยพระคาถาของพระพุทธเจ้า หากข้าพเจ้าไม่พึงปล่อย
จันทิมเทวบุตร ศีรษะของข้าพเจ้าพึงแตกเจ็ดเสี่ยง มีชีวิตอยู่ ก็ไม่พึงได้รับ
ความสุข” ๑

บทสุริยปริตตปาฐะ

สุริยปริตตปาฐะ เป็นการประกาศขอให้พระพุทธองค์ทรงเป็นที่พึง แล้ว
ย่อมรอดพ้นจากภัยอันตรายทั้งปวง ผู้ปองร้ายจักแพ้วายไป ดุจสุริยเทวบุตร
ผู้ประกาศว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึง จึงได้พ้นภัยจากอสุรินทราหู
ด้วยพระพุทธานุภาพ

สุริยปริตตปาฐะ

เอวัมเม สุตัง ๑ เอกัง สมะยัง ภาคะวา, สาวัตถิยัง วิหะระติ, เซตวะเน
อะนาถะปิณฑิกัสสะ, อารามะ ๑ เตนะ โข ปะนะ สมะเยนะ สุริโย เทวะปุตโต
ราหุณา อะสุรินเทนนะ คะหิโต โหติ ๑ อะถะ โข สุริโย เทวะปุตโต ภาคะวันตัง
อะนุสสะระมานโน ตายัง เวลายัง อิมัง คากัง อะภาสิ

นะโม เต พุทธะวีรัตถุ วิปะมุตโตสิ สัพพะธิ

สัมพาธะปะฏิปันโนสมิ ตัสสะ เม สาระณัง ภาวาติ ๑

อะถะ โข ภาคะวา สุริยัง เทวะปุตตัง อารัพพะ ราหุง อะสุรินทัง คากายะ
อัชณะภาสิ

ตะกาศดั่ง อระหังดั่ง สุริโย สรรณัง คะโต
 ราหู สุริยััง ปะมัญจัสสุ พุทธา โลกานุกัมปะกา ฯ
 โย อันธกาเร ตะมะสี ปะกังกะโร
 เวโรจะโน มัณฑะลิ อุกคะเตโซ
 มา ราหู คิลี จะระมันตะลิกเข
 ปะชัง มะมะ ราหู ปะมัญจะ สุริยันติ ฯ

อะถะ โข ราหู อะสุรินโท สุริยััง เทวะปุตตัง มุญจิด์วา ตะระมานะรูปุโย เยนะ
 เวปะจิตติ อะสุรินโท เตนุปะสังกะมิ อุกปะสังกะมิด์วา สังวิคโค โลมะหังฎฐะชาโต
 เอกะมันตัง อังฎฐาสี ฯ เอกะมันตัง ฐิตัง โข ราหู อะสุรินทัง เวปะจิตติ อะสุรินโท
 คากายะ อังฆะภาลี

กิณนุ สันตะระมาโน ะ ราหู สุริยััง ปะมัญจะลี
 สังวิคคะรูปุ อาคัมมะ กิณนุ ภาโต ะ ติฎฐะสีติ ฯ
 สัตตะธา เม ณะเล มุทธา ชีวันโต นะ สุชัง ละเภ
 พุทธะคากาภิกิโตมहि โน เจ มุญเจยยะ สุริยันติ ฯ

คำแปล

อันข้าพเจ้า (พระอานนทเถระ) ได้สดับมาแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่ง พระผู้มี
 พระภาคเจ้าประทับอยู่ในพระวิหารเชตวัน อารามที่อนาถบิณฑิกคฤหบดีสร้าง
 ถวายใกล้เมืองสาวัตถี ก็โดยสมัยนั้น สุริยเทวบุตรถูกอสุรินทราหูเข้าจับแล้ว
 ครั้งนั้น สุริยเทวบุตรระลึกถึงพระผู้มีพระภาค ได้กล่าวคาถานี้ในเวลานั้นว่า

“ข้าแต่พระพุทธเจ้า ผู้ทรงเป็นผู้แก้แล้วกล้า ขอความนอบน้อมจงมีแต่พระองค์
 พระองค์ทรงเป็นผู้หลุดพ้นแล้วในธรรมทั้งปวง ข้าพระองค์ถึงเฉพาะแล้วซึ่งฐานะ
 อันคับขัน ขอพระองค์จงทรงเป็นที่พึ่งแห่งข้าพระองค์นั้น” ฯ

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงปรารภสุริยเทวบุตร ได้ตรัสกะอสุรินทราหู ด้วยพระคาถาว่า

“สุริยเทวบุตรถึงตถาคตผู้เป็นพระอรหันต์ ว่าเป็นที่พึง คุกรราหู ท่านจงปล่อยสุริยเทวบุตร พระพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นผู้อนุเคราะห์แก่โลก สุริยะใดเป็นผู้ส่องแสง กระทบความสว่างในที่มืดมิด มีสัณฐานเป็นวงกลม มีเดชสูง คุกรราหู ท่านอย่ากลืนกินสุริยะนั้น ผู้เที่ยวไปในอากาศ คุกรราหู ท่านจงปล่อยสุริยเทวบุตร ผู้เป็นบุตรของเรา” ฯ

ลำดับนั้น อสุรินทราหูปล่อยสุริยเทวบุตรแล้ว มีรูปอันกระหืดกระหอบ เข้าไปหาอสุรินทเวปจิตติถึงที่อยู่ ครั้นแล้วก็เป็นผู้เศร้าสลด เกิดขนลุกชูชัน ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ฯ

อสุรินทเวปจิตติได้กล่าวกะอสุรินทราหูผู้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ด้วยคาถาว่า

“คุกรราหู ทำไมหนอ ท่านจึงกระหืดกระหอบ ปล่อยสุริยเทวบุตรเสีย ทำไมหนอ ท่านจึงมีรูปเศร้าสลด มายืนกลัวอยู่” ฯ

อสุรินทราหู กล่าวว่

“ข้าพเจ้าถูกขับด้วยพระคาถาของพระพุทธเจ้า ถ้าข้าพเจ้าไม่พึงปล่อยสุริยเทวบุตร ศีรษะของข้าพเจ้าพึงแตกเจ็ดเสี่ยง มีชีวิตอยู่ ก็ไม่พึงได้รับความสุข” ฯ

บทวัฏฏกปริตร

วัฏฏกปริตร เป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธองค์ เมื่อครั้งถือกำเนิดเป็นลูกนกคุ้ม แล้วทำปริตรป้องกันตนเองจากไฟป่า ปรากฏอยู่ในพระสุตตันตปิฎก จรียาปิฎก และวัฏฏกชาดก อรรถกถาชาดก

วัฏฏกปริตร เป็นพระปริตรที่กล่าวอ้างคุณ คือศีล สมาธิปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ และสังขะ ของพระพุทธเจ้าในอดีตทั้งหลาย แล้วน้อมเอาพระพุทธคุณดังกล่าว มาบังเกิดเป็นอานุภาพ ปกป้องคุ้มครองอันตรายอันจะเกิดจากไฟทั้งหลาย ให้เกิดความสุขสวัสดิ์แก่ชีวิต การสวดพระปริตรนี้ ก็เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายอันเกิดจากไฟ (ป้องกันอัคคีภัย) และเหตุเดือดร้อนวุ่นวาย นานาประการ ให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข

วัฏฏกปริตร

อตฺถิ โลกเ สึละคุณ
 เตนะ สัจจนะ กาทามิ
 อาวัชชิตฺวา ธัมมะพะลัง
 สัจจะพะละมะวัสสาเย
 สันติ ปักขา อะปัตตตะนา
 มาตา ปิตา จะ นิกขันตา
 สะหะ สัจเจ กะเต มัยหัง
 วัชเชสิ โสพะสะ กะรีสานิ
 สัจจนะ เม สะโม นัตถิ

สัจจัง โสเจยยะนุททะยา
 สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง
 สะริตฺวา ปุพพะเก ชิเน
 สัจจะกิริยะมะกาสะหัง
 สันติ ปาทา อะวัญจะนา
 ชาตะเวทะ ปะฎีกกะมะ
 มะหาปัชชะลิโต สิชี
 อุทะกัง ปัตฺวา ยะถา สิชี
 เอสา เม สัจจะปาละมีติ ฯ

คำแปล

คุณคือศีล สัจจะ ชีวิตที่สะอาด และความเอื้ออาทร มีอยู่ในโลก ด้วยความสัตย์นั้น ข้าพเจ้าจักกระทำสักกิริยาอย่างยอดเยี่ยม ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกถึงพลาณภาพแห่งพระสัทธรรม น้อมรำลึกถึงพระพุทธเจ้า ผู้ทรงพิชิตมารในอดีต ยึดมั่นในกำลังแห่งสัจจะที่ข้าพเจ้ามีอยู่ จึงขอทำสักกิริยาว่า

ปีกทั้งสองข้างของข้าพเจ้ามีอยู่ แต่ก็ยังไม่แข็งแรงพอที่จะบินได้ เท้าทั้งสองข้างของข้าพเจ้ามีอยู่ แต่ก็ยังไม่แข็งแรงพอที่จะเดินได้ พ่อแม่ก็พากันบินหนีไฟออกไปเสียแล้ว พระเพลิงเอ๋ย ขอท่านจงดับเสียเถิด

พร้อมกับเมื่อข้าพเจ้ากระทำสักกิริยา เปลวเพลิงที่ลุกโชนรุ่งโรจน์ใหญ่หลวงนัก ก็กลับเย็นที่ไว้ ๑๖ กรีส เหมือนเปลวไฟตกถึงน้ำแล้วมอดดับฉะนั้น

ไม่มีผู้ใดเสมอด้วยสัจจะของข้าพเจ้า นี่คือสัจบารมีของข้าพเจ้า ฯ

บทชัคคปริตร

บทชัคคปริตร หรือชัคคสูตร เป็นบทสรรเสริญอุปมาพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณว่า เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจอันเลิศ ชัคคคะแปลว่า ยอดตรง ชัคคสูตรจึงเป็นพระสูตรที่แสดงถึงยอดตรง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเล่าว่าเมื่อเทพยดาทั้งหลายรบกับบอสูร ความกลัวบังเกิดขึ้นแก่เทพยดาทั้งหลาย พระอินทร์ผู้ทรงเป็นจอมเทวดา จึงตรัสแนะนำให้หมู่เทพแลดูยอดตรงหรือชายธงของพระองค์หรือธงเทวราชที่รองลงมา ความกลัวย่อมจะหายไป อุปมาเมื่อมองไปที่ชายธงของพระอินทร์ ทำให้เกิดความมั่นใจได้ฉับใด การระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก็ทำให้เกิดความมั่นใจหายหวาดเกรงได้ฉับนั้น

บทนี้นิยมเจริญเพื่อความป็นสวัสดิมงคล โดยเฉพาะในพระราชพิธี
ตรึงหมุดธงชัยเฉลิมพล และการฉลองสมโภชธง เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่
ผู้อยู่ใต้ร่มธงนั้น ด้วยนับถือกันว่ามีอำนาจมาก อรรถกถาพระสูตรได้แสดง
อรรถาธิบายไว้ว่า “*อำนาจของปรีตโดย้อมเป็นไปในอาณาเขต คือในแสนโกฏิ
จักรวาล.*”

พระมหากษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ทรงเป็น “ธงชัย” ของชาติ
การเจริญชัคคปริตรย่อมเป็นการเตือนใจให้ผู้สวดพระปริตรนี้ ได้ระลึกและ
สำนึกเทิดทูนบูชาสรณะที่พึ่งอันสูงสุดของราชอาณาจักรไทย กล่าวคือ คุณของ
พระรัตนตรัยอันอุปมาทอดยิ่งกว่ายอดธงของเทวราช และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ผู้ทรงเป็นธงชัยของชาติ ทรงเป็นธรรมิกราชาดุจจอมเทวดา และทรงเป็นมิ่งขวัญ
ศูนย์รวมจิตใจของชาวไทยทุกหมู่เหล่า บังเกิดความอบอุ่นใจ มั่นใจ และ
ปราศจากความสะดุ้งหวาดกลัวภัยใดๆ ดุจตั้งความปรารถนาในพระปริตรนี้

ชัคคสูตร

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภาคะวา สาวัตถิยัง วิหะระติ เขตตะวะเน
อะนาระปิณฑิกัสสะ อารามะ ฯ ตัตถะ โข ภาคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ ฯ
ภาหันทเตติ เต ภิกขุ ภาคะวะโต ปัจจัสสโสสุ ฯ ภาคะวา เอตะทะโวจะ ฯ

ภุตะบุพพัง ภิกขะเว เทวาสุระสังคาโม สมะบุพฺพึยฺหิโ อะโหสิฯ อะถะโข
ภิกขะเว สักโก เทวานะมินโท เทเว ตาวะติงเส อามันเตสิ ฯ สะเจ มาริสา
เทวานัง สังคามะคะตานัง อุปฺปชเชยยะ ภายัง วา ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา ฯ
มะเมวะ ตัสสัมิง สมะเย ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ ฯ มะมัง หิ โว ะชัคคัง
อุลโลกะยะตัง ยัมภาวิสสะติ ภายัง วา ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา โส
ปะหิยยิสสะติ ฯ โน เจ เม ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ,

อะถะ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ ฯ
 ปะชาปะติสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง ยัมภะวิสสะติ
 ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา โส ปะหิยยิสสะติ ฯ โน เจ
 ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ,

อะถะ ะรຸณัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ ฯ ะรຸณัสสะ
 หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง ยัมภะวิสสะติ ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง
 วา โลมะหังโส วา โส ปะหิยยิสสะติ ฯ โน เจ ะรຸณัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง
 อุลโลเกยยาถะ,

อะถะ อีสานัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ ฯ อีสานัสสะ
 หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง ยัมภะวิสสะติ ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง
 วา โลมะหังโส วา โส ปะหิยยิสสะติ ฯ

ตัง โข ปะนะ ภิกขะเว สักกัสสะ วา เทวานะมินทัสสะ ะชัคคัง
 อุลโลกะยะตัง ฯ ปะชาปะติสสะ วา เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง ฯ
 ะรຸณัสสะ วา เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง ฯ อีสานัสสะ วา
 เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง ฯ ยัมภะวิสสะติ ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง วา
 โลมะหังโส วา โส ปะหิยเยถาปี โนปี ปะหิยเยถะ ฯ ตัง กิสสะ เหตุ ฯ สักโก หิ
 ภิกขะเว เทวานะมินโท อะวีตะราโค อะวีตะโทโส อะวีตะโมโท ภีรุ ฉัมภี
 อุตฺตราสี ปะลาयीติ ฯ อะหังญะจะ โข ภิกขะเว เอวัง ะทามิ ฯ สะเจ ตຸมฺหากัง
 ภิกขะเว อะรຸญญะคะตานัง วา รຸกขะมุละคะตานัง วา สຸญญาการะคะตานัง วา
 อุปປิขะเยยยะ ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา มะเมวะ ตັสฺมิง สะมะเย
 อะนุสสะเรยยาถะ ฯ

อิตปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน
 สุคะโต โลกะวิฑู อะนุตตะโร ปุริสสะทมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ
 ภะคะวาติ ฯ มะมัง หิ โว ภิกขะเว อะนุสสะระตัง ฯ ยัมภะวิสสะติ ภะยัง วา

ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา โส ปะหิยยิสสะติ โน เจ มัง อะนุสสะเรยยาถะ ฯ
อะถะ ฉัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ ฯ

ส้วากขาโต ภะคะวะตา ฉัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก
โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ ฯ ฉัมมัง หิ โว ภิกขะเว
อะนุสสะระตัง ฯ ยัมภะวิสสะติ ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา โส
ปะหิยยิสสะติ ฯ โน เจ ฉัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ ฯ อะถะ สังฆัง
อะนุสสะเรยยาถะ ฯ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามีจิปะฏิปันโน
ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัมมัญชะ ปุริสะปุคคะลา
เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเยโย อัญชะลิ
กะระณเยโย อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

สังฆัง หิ โว ภิกขะเว อะนุสสะระตัง ฯ ยัมภะวิสสะติ ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง
วา โลมะหังโส วา โส ปะหิยยิสสะติ ฯ ตัง กิสสะ เหตุ ฯ ตะถาคะโต หิ ภิกขะเว
อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วีตะราโค วีตะโทโส วีตะโมโห อะภิรุ อัจฉัมภิ
อะนุตฺตราสี อะปะลาयीติ ฯ อิทะมะโวจะ ภะคะวา อิทัง วัต்வานะ สุคะโต
อะถาปะรัง เอตะทะโวจะ สัตถา ฯ

อะรัญญะ รุกขะมูเล วา
อะนุสสะเรถะ สัมพุทฺธัง
โน เจ พุทฺธัง สะเรยยาถะ
อะถะ ฉัมมัง สะเรยยาถะ
โน เจ ฉัมมัง สะเรยยาถะ
อะถะ สังฆัง สะเรยยาถะ

สุญญาคาเร วะ ภิกขะโว
ภะยัง ตุมหากะ โน สिया
โลกะเชฏฺฐัง นะราสะกัง
นียยานิกัง สุเทสิตัง
นียยานิกัง สุเทสิตัง
ปุญญักเขตตัง อะนุตตะรัง

**เอวัมพุทธัง สรรันตานิัง
ภะยัง วา ฉัมภิตตัง วา**

**ธัมมัง สังฆัญจะ ภิกขะโว
โลมะหังโส นะ เหสสะตีติ ฯ**

คำแปล

อันข้าพเจ้า (คือพระอานนท์เถระ) ได้สดับมาแล้วอย่างนี้ฯ สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จประทับอยู่ ที่เชตวันวิหาร อารามของอนาถบิณฑิก มหาเศรษฐี ใกล้เมืองสาวัตถี ในกาลนั้นแล พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกพระภิกษุทั้งหลายว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดังนี้แล้ว พระภิกษุเหล่านั้น จึงทูลรับพระพุทธพจน์ ของพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า พระพุทธเจ้าข้า ดังนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้ ตรัสพระพุทธพจน์ นี้ว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรื่องดีกดำบรรพ์เคยมีมาแล้ว สงครามระหว่างเทพดา กับอสูรได้เกิดประชิดกันแล้ว ครั้งนั้นแล ภิกษุทั้งหลาย ท้าวสักกเทวราช ผู้เป็นเจ้าแห่งพวกเทพดา เรียกหมู่เทพดาในชั้นดาวดึงส์มา สั่งว่า ดูก่อนท่านผู้นิรทุกข์ ถ้าความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี พึงบังเกิดขึ้นแก่หมู่เทพดา ผู้ไปสู่สงคราม ในสมัยใด ในสมัยนั้น ท่านทั้งหลายพึงแลดูชายธงของเรานั้นเถียว เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลายแลดูชายธงของเราอยู่ ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ความขนพองสยองเกล้าก็ดี อันใดจักมี อันนั้นจักหายไป ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่แลดูชายธงของเรา ที่นั้น ท่านทั้งหลาย พึงแลดูชายธงของเทวราชชื่อปชาบดี เพราะว่า เมื่อท่านทั้งหลายแลดูชายธงของเทวราชชื่อปชาบดีอยู่ ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ความขนพองสยองเกล้าก็ดี อันใดจักมี อันนั้นจักหายไป ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่แลดูชายธงของเทวราชชื่อปชาบดี ที่นั้นพวกท่านพึงแลดู ชายธงของเทวราชชื่อวรุณ เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลาย แลดูชายธงของเทวราชชื่อวรุณอยู่ ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี อันใดจักมี อันนั้นจักหายไป ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่แลดูชายธงของเทวราชชื่อวรุณ ที่นั้นพวกท่านพึงแลดู ชายธงของ

เทวราชชื่ออีสาน เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลายแลดูชายธงของเทวราชชื่ออีสานอยู่ ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี อันใดจักมี อันนั้นจักหายไป ดังนี้ ดูก่อนภิกษุทั้งหลายก็ข้อนั้นแล คือการแลดูชายธงของสักกเทวราช ผู้เป็นเจ้าของเทพดา ก็ตาม การแลดูชายธงของเทวราชชื่อปชาบดีก็ตาม การแลดูชายธงของเทวราชชื่อวรุณก็ตาม การแลดูชายธงของเทวราชชื่ออีสานก็ตาม ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี อันใดจักมี อันนั้นพึงหายไปได้บ้าง ไม่ได้บ้าง ข้อนั้นเป็นเพราะเหตุแห่งอะไร ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เหตุว่าท้าวสักกเทวราชผู้เป็นเจ้าของเทพดา เธอมีราคะยังไม่สิ้นไป มีโทสะยังไม่สิ้นไป มีโมหะยังไม่สิ้นไป เธอยังเป็นผู้กลัว ยังเป็นผู้หวาด ยังเป็นผู้สะดุ้ง ยังเป็นผู้หนี ดังนี้ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ส่วนเราแลกล่าวอย่างนี้ว่า ถ้าว่าเมื่อท่านทั้งหลาย ไปอยู่ในป่าก็ตาม ไปอยู่ที่โคนต้นไม้ก็ตาม ไปอยู่ในเรือนเปล่าก็ตาม ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี พึงเกิดขึ้นในสมัยใด ในสมัยนั้น ท่านทั้งหลายพึงระลึกถึงเรานั้นเถียวว่า แม้เพราะเหตุนี้ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นผู้ไกลกิเลส เป็นผู้ควรไหว้ ควรบูชา เป็นผู้รู้ชอบเอง เป็นผู้บริบูรณ์แล้วด้วยวิชาและจรณะ เป็นพระสุคตผู้เสด็จไปดีแล้ว เป็นผู้ทรงรู้โลก เป็นผู้ฝึกบุรุษที่ควรฝึก ไม่มีผู้ยิ่งกว่า เป็นศาสดาผู้สอนของเทพดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้เบิกบานแล้ว เป็นผู้จำแนกธรรม ดังนี้ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลาย ตามระลึกถึงเราอยู่ ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี อันใดจักมี อันนั้นจักหายไป ถ้าท่านทั้งหลายไม่ระลึกถึงเราที่ นั้นพึงตามระลึกถึงพระธรรมว่าพระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว เป็นของอันบุคคลพึงเห็นเอง เป็นของไม่มีกาลเวลา เป็นของจะร้องเรียกผู้อื่นให้มาดูได้ เป็นของอันบุคคลพึงน้อมเข้ามาใส่ใจ เป็นของอันวิญญูชนทั้งหลาย พึงรู้เฉพาะตัว ดังนี้ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลาย ตามระลึกถึงพระธรรมอยู่ ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้า

ก็ดี อันใดจักมี อันนั้นจักหายไป ถ้าท่านทั้งหลายไม่ตามระลึกถึงพระธรรม ที่นั่น พวกเธอฟังตามระลึกถึงพระสงฆ์ว่า พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติตรงแล้ว พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติถูกแล้ว พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติชอบแล้ว คือ คู่แห่งบุรุษทั้งหลาย ๔ บุรุษบุคคลทั้งหลาย ๘ นี้พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ท่านเป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา ท่านเป็นผู้ควรของต้อนรับ ท่านเป็นผู้ควรทักษิณาทาน ท่านเป็นผู้ควรแก่การทำอัญชลีกรรม ท่านเป็นนาบุญของโลก ไม่มีนาอื่นยิ่งไปกว่า ดังนี้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลาย ระลึกถึงพระสงฆ์อยู่ ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี อันใดจักมี อันนั้นจักหายไป

ข้อนั้นเป็นเพราะเหตุแห่งอะไร ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เหตุว่าพระตถาคต เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า มีราคะสิ้นไปแล้ว มีโทสะสิ้นไปแล้ว มีโมหะสิ้นไปแล้ว เป็นผู้ไม่กลัว เป็นผู้ไม่หวาด เป็นผู้ไม่สะดุ้ง เป็นผู้ไม่หนี ดังนี้แล

พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสพระพุทธพจน์นี้ พระองค์ผู้เป็นพระสุคต ครั้นตรัสพระพุทธพจน์นี้แล้ว ลำดับนั้น พระองค์ผู้เป็นพระศาสดา จึงตรัสพระพุทธพจน์นี้ อีกว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อท่านทั้งหลายอยู่ในป่า หรือในรุกขมุลหรือในเรือนเปล่า ฟังระลึกถึงพระสัมพุทธ ภัยจะไม่พึงมี แก่ท่านทั้งหลาย ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่ระลึกถึงพระพุทธ ซึ่งเป็นใหญ่กว่าโลก ประเสริฐกว่านรชน ที่นั่นฟังระลึกถึงพระธรรม อันเป็นเครื่องนำออกซึ่งเราแสดงไว้ดีแล้ว ถ้าท่านทั้งหลายไม่ระลึกถึงพระธรรม อันเป็นเครื่องนำออกซึ่งเราแสดงไว้ดีแล้ว ที่นั่นฟังระลึกถึงพระสงฆ์ ซึ่งเป็นนาบุญของโลก ไม่มีนาอื่นยิ่งกว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อท่านทั้งหลายมาระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์อยู่อย่างนี้ ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี จักไม่มีแลฯ

บทอาณานาถียปรีตร

อาณานาถียปรีตร เป็นปรีตรที่ท้าวจตุมหาราชผู้กษัตริย์ที่อาณานาถยานคร อันเป็นหนึ่งในจำนวนเทพนคร ๑๑ แห่ง ที่ถูกนิรมิตขึ้นในอากาศ ของเหล่า เทวดาในสวรรค์ชั้นจตุมหาราชิกา พระปรีตรนี้จึงถูกเรียกว่า อาณานาถียปรีตร ตามชื่อเทพนครที่ผู้กษัตริย์นั้น

อาณานาถียปรีตรนี้ เป็นปรีตรที่ท้าวจตุมหาราชผู้กษัตริย์ เพื่อใช้เป็น เครื่องป้องกันเหล่าอมนุษย์บางพวก ที่ไม่หวังดีต่อพระสงฆ์สาวกของพระพุทธองค์ ที่ไปบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ตามป่าเขา ลำเนาไพร เมื่อไม่มีอะไรป้องกันเหล่า อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใส ก็จะรบกวน เบียดเบียน ทำให้เกิดความลำบาก ท้าวมหาราชจึงได้แสดงเครื่องป้องกันรักษา ชื่อ อาณานาถียรักษ์ นี้ไว้

อาณานาถียรักษ์นี้ มีอานุภาพ ๒ ประการ คือ (๑) มีอานุภาพในการทำให้ อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใส ให้เกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา (๒) มีอานุภาพ ในการคุ้มครองป้องกันไม่ให้อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใส จับต้องสิ่งสูง เบียดเบียน ประทุษร้าย ทำให้ได้รับความลำบากเดือดร้อน

สำหรับอาณานาถียปรีตรที่พระสงฆ์ใช้สวดในปัจจุบัน เป็นบทย่อที่ บูรพาจารย์ได้นำเอาคาถานมัสการพระพุทธเจ้าในอดีตที่ท้าวเวสสุวรรณแสดงไว้ เฉพาะพระพักตร์พระพุทธองค์ มาอ้างเป็นสักกิริยา ให้เกิดเป็นอานุภาพในการ คุ้มครอง ป้องกัน รักษา ตามคำของท้าวจตุโลกบาล ถ้าอมนุษย์ตนใดเบียดเบียน ผู้ที่เจริญอาณานาถียปรีตรให้ได้รับความลำบาก อมนุษย์ตนนั้นก็จะได้รับการ ลงโทษจากเหล่าเทพทั้งหลาย

อาฏานาฎิยปริตร

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ	จักขุมันตัสสะ สิริมะโต
สิขิสสะปิ นะมัตถุ	สัพพะภูตานุกัมปิโน
เวสสะภุสสะ นะมัตถุ	นันทะกัสสะ ตะปัสสิโน
นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ	มาระเสนปปะมัททิโน
โกนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ	พราหมณ์สสะ วุสีมะโต
กัสสะปัสสะ นะมัตถุ	วิปปะมุตตัสสะ สัพพะธิ
อังคีระสัสสะ นะมัตถุ	สัักยะปุตตัสสะ สิริมะโต
โย อิมัง ฐัมมะมะเทเสสิ	สัพพะทุกขาปะนุทธะนัง
เย จาปิ นิพพุดา โลก	ยะถาภูตัง วิปัสสิสุง
เต ชะนา อะปิสุณา	มะหันตา วิตะสาระทา
หิตัง เทวะมะนุสสานัง	ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
วิชชาจะระณะสัมปันนัง	มะหันตัง วิตะสาระทัง
วิชชาจะระณะสัมปันนัง	พุทัง วันทามะ โคตะมันติ ฯ

คำแปล

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **วิปัสสิ** ผู้มีพระปัญญาจักขุ ผู้ทรงพระสิริ

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **สิขิ** ผู้ทรงอนุเคราะห์แก่สัตว์ทั้งปวง

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **เวสสภู** ผู้ทรงชำระล้างกิเลสแล้ว ทรงมีความเพียรเป็นเครื่องแผดเผากิเลส

ขอนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **กกุสันธะ** ผู้ทรงย้ายิพญามาร และเหล่าเสนามารได้แล้ว

ขออนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **โกนาคมนะ** ผู้ทรงละบาปได้แล้ว
ทรงสิ้นสุดการประพฤติพรหมจรรย์แล้ว

ขออนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **กัสสปะ** ผู้ทรงพ้นจากกิเลสทั้งปวง

ขออนอบน้อม แต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **อังคีรส** พระโอรสแห่งศากยราช
ผู้ทรงพระสิริ ทรงแสดงธรรม เพื่อบรรเทาทุกข์ทั้งปวงนี้

อนึ่ง พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใด ที่ทรงดับกิเลสแล้วในโลก ทรงเห็นแจ้ง
ธรรมตามความเป็นจริง พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น หากทรงมีวาจาส่อเสียดไม่
ทรงเป็นผู้มีคุณอันยิ่งใหญ่ ทรงปราศจากความครั่นคร้าม

เทพยดาและมนุษย์ทั้งหลายนอบน้อมอยู่ซึ่งพระพุทธเจ้าพระองค์ใด ผู้ทรง
เป็นโคตมโคตร ผู้ทรงเกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ทรงถึงพร้อมด้วย
วิชาและจรณะ ผู้ทรงคุณอันยิ่งใหญ่ ทรงปราศจากความครั่นคร้าม ข้าพเจ้า
ทั้งหลายขอนมัสการพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ผู้ทรงเป็นโคตมโคตร ผู้ทรงถึง
พร้อมแล้วด้วยวิชาและจรณะ ฯ

บทอังคฺลิมาลปริตร

อังคฺลิมาลปริตรนี้ เป็นปริตรที่กล่าวถึงสักกิริยาของพระองค์คุณุลิมาลเถระ
เชื่อกันว่าจะช่วยคุ้มครองผู้สวดให้แคล้วคลาด ปลอดภัย ประสบแต่ความสุข
ความเจริญสวัสดิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงมีครรภ์ใกล้จะคลอด หากได้สวด
หรือเพียงได้ฟัง ก็จะไม่คลอดลูกง่าย มีความปลอดภัยสวัสดิ์ทั้งตัวเองและลูก
ในครรภ์

อังคุลิมาลปริตร

ยะโตหัง ภาคินิ อะริยาเย ชาติยา ชาโต, นาภิขานามิ สัญจิจะ ปาณัง
ชีวิตา โวโรเปตา ฯ เตนะ สัจจนะ โสตถิ เต โทตุ โสตถิ คัมภัสสะ ฯ

คำแปล

ดูก่อนน้องหญิง ตั้งแต่เราเกิดแล้วโดยชาติอริยะ ไม่รู้จักแกล้างปลงสัตว์
มีชีพจากชีวิต ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่าน ขอความสวัสดิ์จึงมี
แก่ครรรภ์ของท่าน ฯ

บทโพชฌังคปริตร

โพชฌังคปริตร เป็นปริตรที่โบราณจารย์นำเอาโพชฌังคสูตร ทั้ง ๓ สูตร
คือ ๑. มหากัสสปโพชฌังคสูตร ๒. มหาโมคคัลลานโพชฌังคสูตร ๓. มหาจุนท-
โพชฌังคสูตร มาประพันธ์เป็นคาถา เรียกว่า โพชฌังคปริตร โดยน้อมเป็น
สักกิริยา เพื่อให้ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บเกิดเป็นความสุขสวัสดิ์

เนื้อหาโพชฌังคสูตรทั้ง ๓ นั้น กล่าวถึงหลักธรรมที่ทำให้พระพุทธรูป
ตรัสรู้ ๗ ประการ คือ ๑. สติ ความระลึกได้ ๒. ธรรมวิจยะ การเลือกเฟ้นธรรม
๓. วิริยะ ความเพียร ๔. ปีติ ความอิ่มใจ ๕. ปัสสัทธิ ความสงบ ๖. สมาธิ
ความตั้งใจมั่น ๗. อุเบกขา ความวางเฉย

โบราณจารย์ได้นำเอาโพชฌังคสูตรทั้ง ๓ นี้ มาประพันธ์เป็นคาถาสำหรับเจริญภาวนา โดยอ้างเป็นสักกิริยา เพื่อให้พระปริตร เป็นธรรมโอสธ บังเกิดพุทธานุภาพ ขจัดโรคร้ายไข้เจ็บให้อันตรธานหายไป เกิดเป็นความสุขสวัสดิ์ ภายหลังได้เกิดความนิยมว่า เมื่อเจ็บป่วย ไม่สบาย ก็จะสวดโพชฌังคปริตร ซึ่งเป็นทั้งโอสธ เป็นทั้งมนต์ เมื่อมีผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเจ็บป่วย เป็นไข้หนัก ก็จะนิมนต์พระสงฆ์มาสวดโพชฌังคปริตรให้ฟัง หรือไม่ลูกหลานก็จะสวดโพชฌังคปริตรให้ฟัง แม้ในงานทำบุญอายุ พระสงฆ์ก็จะสวดพระปริตรบทนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครอง ป้องกัน ไม่ให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บและให้มีอายุยืน ผู้ไม่ต้องการเจ็บป่วย และปรารถนาความเป็นผู้มีอายุยืน โดยปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ จึงควรเจริญโพชฌังคปริตรตามแบบอย่างพุทธสาวก

โพชฌังคปริตร

โพชฌังโค สะติสังขาโต	ธัมมานัง วิจะโย ตะธา
วิริยัมปีติปัสสัทธิ-	โพชฌังคา จะ ตะธาปะเร
สมาธูปะกขะโพชฌังคา	สัตเตเต สัพพะทัสสินา
มุณินา สัมมะทักขาทา	ภาวิตา พะหุลีกะตา
สังวัตตันติ อะภิญญาเย	นิพพานายะ จะ โพธิยา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ
เอกัสมิง สะมะเย นาโถ	โมคคัลลานัญจะ กัสสะปัง
คิลานะ ทุกขิตะ ทิสัวา	โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ
เต จะ ตัง อะภินันทิตัวา	โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

เอกะทา ธัมมะราชาปี
 จุนทัตเถเรนะ ตัญญูวะ
 สัมโมทิตฺวา จะ อาพาธา
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 ปะทีนา เต จะ อาพาธา
 มัคคาหะตะกิเลสา วะ
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เคลัญญูณาภิปิโต
 ภาณุปะตฺวานะ สาหะรัง
 ตัมहा วุญฺฐาสี ฐานะโส
 โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ
 ตินณันนัมปิ มะเหลสีนัง
 ปัตตานุปัตตติธัมมะตัง
 โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

คำแปล

โพชฌงค์ ๗ ประการ คือ ๑. สติ ความระลึกได้ ๒. ธัมมวิจยะ การเลือก
 เห็นพิจารณาธรรม ๓. วิริยะ ความเพียร ๔. ปีติ ความอิมใจ ๕. ปัสสัทธิ ความสงบ
 ๖. สมาธิ ความตั้งใจมั่น ๗. อุเบกขา ความวางเฉยเหล่านี้ เป็นธรรมที่พระมุนีเจ้า
 ผู้ทรงเห็นธรรมทั้งปวง ตรัสไว้ชอบแล้ว บุคคลอบรมฝึกฝนให้มากแล้ว ย่อมเป็น
 ไปเพื่อความรู้อย่างเพื่อตรัสรู้ และเพื่อพระนิพพาน ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอ
 ความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

สมัยหนึ่ง พระโลกนาถเจ้าทอดพระเนตรเห็นพระโมคคัลลานะ และ
 พระกัสสปะอาพาธ ได้ความลำบาก จึงทรงแสดงโพชฌงค์ ๗ ประการ ให้ท่าน
 ทั้งสองฟัง ท่านทั้งสองต่างชื่นชมยินดีพระธรรมเทศนานั้น แล้วกลับหายจากโรค
 ทันทัน ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ครั้งหนึ่ง องค์พระธรรมราชาเองทรงพระประชวร รับสั่งให้พระจุนทะเถระ
 กล่าวโพชฌงค์ ๗ ประการนั้นถวายโดยเคารพ ทรงบันเทิงพระทัยแล้ว ทรงหาย
 จากพระประชวรนั้น ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

แท้จริงแล้ว อาพาธเหล่านั้นของท่านผู้ทรงคุณอันยิ่งใหญ่ทั้ง ๓ อันตรธานไป ไม่กลับเป็นอีก เหมือนอริยมรรคกำจัดกิเลสลงราบแล้วไม่เกิดอีกเป็นธรรมดา ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ฯ

บทอภัยปริตร

อภัยปริตร เป็นคาถาแห่งการให้อภัยและอโหสิกรรมในเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในชีวิตและสังคม เนื้อหาของบทอภัยปริตรกล่าวถึงการตั้งจิตน้อมเอาอานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัยช่วยบำบัดปิดเป่าล้างร้าย อันเกิดจากสิ่งที่ทำให้ไม่สบายใจ บาปเคราะห์ฝืนร้ายและสิ่งอันเป็นอุปมงคลทั้งหลายทั้งปวงให้พินาศไป

อภัยปริตร

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกณัสสะ สัทโท
 ปापคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
 พุทธานุภาวณะ วินาสะเมนตุ ฯ

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกณัสสะ สัทโท
 ปापคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
 ัมมานุภาวณะ วินาสะเมนตุ ฯ

ยันทุนนิมิตตั้ง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกณัสสะ สัทโท
ปาปคคะโท ทุสสุปิ้ง อะกันตัง
สังฆานุภาวณะ วินาสะเมนตุ ฯ

คำแปล

กลางร้ายใด อัมมงคลใด เสียงนกที่น่าสะพรึงกลัวใด เคราะห์ร้ายและฝันร้าย
ที่ไม่น่าปรารถนาใด ด้วยพุทธานุภาพ ขอความเลวร้ายทั้งปวงนั้นจงพินาศไปสิ้น

กลางร้ายใด อัมมงคลใด เสียงนกที่น่าสะพรึงกลัวใด เคราะห์ร้ายและฝันร้าย
ที่ไม่น่าปรารถนาใด ด้วยธรรมานุภาพ ขอความเลวร้ายทั้งปวงนั้นจงพินาศไปสิ้น

กลางร้ายใด อัมมงคลใด เสียงนกที่น่าสะพรึงกลัวใด เคราะห์ร้ายและฝันร้าย
ที่ไม่น่าปรารถนาใด ด้วยสังฆานุภาพ ขอความเลวร้ายทั้งปวงนั้นจงพินาศไปสิ้น ฯ

บทสัkkัถวา

บทที่น้อมนำคุณพระรัตนตรัยเพื่อให้เกิดเป็นธรรมโอสถ ขจัดทุกข์โศกโรคภัย

สัkkัถวา พุทธะระตะนัง	โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
หิตัง เทวะมะนุสสานัง	พุททะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	ทุกขา วุปะสะเมนตุ เต
สัkkัถวา อัมมะระตะนัง	โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
ปะริฬาหุปะสะมะนัง	อัมมะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	ภะยา วุปะสะเมนตุ เต

สักกัถวา สังฆะระตะนัง
อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ

โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
สังฆะเตชะนะ โสตถิณา
โรคา วุปะสะเมนตุ เต ฯ

คำแปล

เพราะทำความเคารพพระพุทธรัตนะ ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสถอันประเสริฐ
เยี่ยมยอด เกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ด้วยเดชแห่งพระพุทธเจ้า ขอให้
อันตรายทั้งหลายทั้งปวงจงพินาศไปสิ้น ขอให้ทุกข์ทั้งหลายของท่านจงสงบไปโดยดี

เพราะทำความเคารพพระธรรมรัตนะ ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสถอันประเสริฐ
เยี่ยมยอด อันเป็นเครื่องระงับความเร่าร้อน ด้วยเดชแห่งพระธรรม ขอให้
อันตรายทั้งหลายทั้งปวงจงพินาศไปสิ้น ขอให้ภัยทั้งหลายของท่านจงสงบไปโดยดี

เพราะทำความเคารพพระสังฆรัตนะ ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสถอันประเสริฐ
เยี่ยมยอด ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา ที่เขาเตรียมไว้ต้อนรับ ด้วยเดชแห่ง
พระสงฆ์ ขอให้อันตรายทั้งหลายทั้งปวง จงพินาศไปสิ้น ขอให้โรคทั้งหลายของ
ท่านจงสงบไปโดยดี ฯ

บทนัตถิ เม

บทที่น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย อ้าเป็นสัจวาจา เพื่อให้เกิดชัยมงคล

นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง	พุทโธ เม สรรณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง	ธัมโม เม สรรณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง	สังโฆ เม สรรณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ

คำแปล

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระพุทธรูปเจ้าทรงเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน ฯ

บทยังกัญจิ

บทที่น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นรัตนะที่มีพลาณภาพ สูงสุดกว่า รัตนะทั้งมวลในโลก เพื่อให้เกิดความสวัสดีมงคล

ยังกัญจิ รัตนัง โลเก	วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
รัตนัง พุทธะสะมัง นัตถิ	ตัสส์มา โสตถิ ภาวันตุ เต
ยังกัญจิ รัตนัง โลเก	วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
รัตนัง ธัมมะสะมัง นัตถิ	ตัสส์มา โสตถิ ภาวันตุ เต
ยังกัญจิ รัตนัง โลเก	วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
รัตนัง สังฆะสะมัง นัตถิ	ตัสส์มา โสตถิ ภาวันตุ เต ฯ

คำแปล

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย บรรดามีในโลก รัตนะนั้นนั้นเสมอด้วย พระพุทธเจ้าหาไม่มี เพราะเหตุนั้น ขอท่านจงประสบแต่ความสุขสวัสดิ์

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย บรรดามีในโลก รัตนะนั้นนั้นเสมอด้วย พระธรรมเจ้าหาไม่มี เพราะเหตุนั้น ขอท่านจงประสบแต่ความสุขสวัสดิ์

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย บรรดามีในโลก รัตนะนั้นนั้นเสมอด้วย พระสงฆ์เจ้าหาไม่มี เพราะเหตุนั้น ขอท่านมีแต่ความสุขสวัสดิ์ ฯ

บทมงคลจักรวาลใหญ่

คำว่า “มงคลจักรวาล” ซึ่งเป็นนามของมนต์บทนี้นั้น เป็นชื่อของจักรวาลที่เราอยู่อาศัยนี้ ด้วยว่าจักรวาลนั้นมีหลายจักรวาลด้วยกัน แต่สำหรับจักรวาลนี้เรียกว่า “มงคลจักรวาล” เพราะเป็นจักรวาลที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ ทรงแสดงธรรมสั่งสอนเวไนยสัตว์ และเสด็จดับขันธปรินิพพานอยู่ในจักรวาลนี้ ดังนั้น จักรวาลนี้จึงเรียกว่า “มงคลจักรวาล” คือเป็นจักรวาลที่รวมอยู่แห่งสรรพมงคลอันสูงสุดทั้งสิ้น

ในมงคลจักรวาลใหญ่นี้ ในตอนต้นและตอนกลาง ได้ประมวลและอัญเชิญพระคุณสมบัติของพระพุทธเจ้าทั้งหมด ซึ่งเป็นมงคลอันวิเศษ และอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งมวล ให้ช่วยอภิบาลรักษา บันดาลให้เกิดสิริสุขทุกประการ กำจัดทุกข์โศกโรคภัยอุปัทวันตรายให้พินาศไป ในตอนท้ายก็ขออานุภาพของเทพยดาช่วยตามรักษาอีกด้วย

มงคลจักรวาลใหญ่

สิริธิติมะติเตโชชะยะสิทธิมะหิทธิมะหาคุณาปะริมิตะปุณฺญาธิการัสสะ
 สัพพันตะรายะนิวาระณะสะมัตถัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
 ทวัตติงสะมะหาปุริสะลักขะณานุกาเวนะ อะสีตฺยานุพฺยัญชะนากาเวนะ
 อัญฺจุตตะระสะตะมังคะลานุกาเวนะ ฉัพพะณณะรังสียานุกาเวนะ เกตุมาลานุกาเวนะ
 ทะสะปาระมิตานุกาเวนะ ทะสะอุปะปาระมิตานุกาเวนะ ทะสะปะระมัตถะ-
 ปาระมิตานุกาเวนะ สีละสะมาธิปัญฺญานุกาเวนะ พุทธานุกาเวนะ ธัมมานุกาเวนะ

สังฆานุกาเวนนะ เตชานุกาเวนนะ อิทธานุกาเวนนะ พะลานุกาเวนนะ เญยยะธัมมา-
 นุกาเวนนะ จะตุราสีติสหัสสธัมมิกขันธานุกาเวนนะ นวะะโลกุตตะระธัมมานุกาเวนนะ
 อัญ्ञักคิกะมัคคานุกาเวนนะ อัญ्ञฐะสะมาปัตตียนุกาเวนนะ ฉะพะภิญญานุกาเวนนะ
 จะตุสัจจะญาณานุกาเวนนะ ทะสะพะละญาณานุกาเวนนะ สัพพะญุตตะญาณานุกา-
 นุกาเวนนะ เมตตากะรุณามุทิตาอุเปกขานุกาเวนนะ สัพพะปะริตตานุกาเวนนะ
 ระตะนัตตะยะสะระณานุกาเวนนะ ตุยหัง สัพพะโรคะโสกุปัททวะทุกขะ-
 โทมะนัสสุปายาสา วินัสสันตุ สัพพะอันตะรายาปิ วินัสสันตุ สัพพะสังกัปปา
 ตุยหัง สะมิชฉันตุ ทีฆายุตตา ตุยหัง โทตุ สะตะวัสสะซีเวนะ สะมังคิโก โทตุ
 สัพพะทา อากาสะปัพพะตะวะนะภูมิกังคามาหาสะมุททา อารักขะกา เทวะตา
 สะทา ตุมเห อะนุรักขันตุ ฯ

คำแปล

ด้วยอานุภาพแห่งลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ ด้วยอานุภาพแห่ง
 พระอนุพยัญชนะ ๘๐ ประการ ด้วยอานุภาพแห่งมงคล ๑๐๘ ประการ ด้วย
 อานุภาพแห่งพระฉัพพรรณรังสี ด้วยอานุภาพแห่งพระเกตุมาลา ด้วยอานุภาพ
 แห่งการบำเพ็ญพระบารมี ๑๐ ทิศ ด้วยอานุภาพแห่งการบำเพ็ญพระอุปบารมี
 ๑๐ ทิศ ด้วยอานุภาพแห่งการบำเพ็ญพระปรมัตถบารมี ๑๐ ทิศ ด้วยอานุภาพ
 แห่งศีล สมาธิ และปัญญาของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้มี
 พระบุญญาธิการ อันกำหนดปริมาณมิได้ด้วยพระสิริ พระวิริยะ พระปัญญา
 พระเดช และความสำเร็จชัยชนะ ผู้ทรงสามารถป้องกันสรรพอันตราย ด้วย
 อานุภาพแห่งพระพุทธรัตนะ ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมรัตนะ ด้วยอานุภาพ
 แห่งพระสังฆรัตนะ ด้วยอานุภาพแห่งพระเดช ด้วยอานุภาพแห่งพระฤทธิ์ ด้วย
 อานุภาพแห่งพระกำลัง ด้วยอานุภาพแห่งพระญะยธรรม ด้วยอานุภาพแห่ง
 พระธรรมชั้น ๘ หมื่น ๔ พัน ด้วยอานุภาพแห่งโลกุตตรธรรม ๙ ด้วยอานุภาพ

แห่งอริยมรรคมีองค์ ๘ ด้วยอนุภาพแห่งสมบัติ ๘ ด้วยอนุภาพแห่งอภิญาญา ๖
 ด้วยอนุภาพแห่งญาณในสัง ๔ ด้วยอนุภาพแห่งพระทศพลญาณ ด้วยอนุภาพ
 แห่งพระสัพพัญญุตญาณ ด้วยอนุภาพแห่งเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา
 ด้วยอนุภาพแห่งพระปริตรทั้งปวง ด้วยอนุภาพแห่งความระลึกถึงพระรัตนตรัย
 ขอโรค ความเศร้าโศก ความอูบาทว์ ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ และความ
 คับแค้นใจทั้งปวงของท่านจงสิ้นสูญไป แม้อันตรายทั้งปวงจงสิ้นสูญไป ขอความ
 ดำริทั้งปวงของท่านจงสำเร็จด้วยดี ขอความเป็นผู้มีอายุยืนจงมีแก่ท่าน ขอท่าน
 จงมีความสมบูรณ์ เพียบพร้อมด้วยการดำรงชีวิตอยู่ ๑๐๐ ปีตลอดกาล ขอ
 ทวยเทพทั้งหลายผู้คุ้มครองที่สถิตอยู่ในอากาศบรรพตไพโรสณห์ ภูมิสถานแม่น้ำ
 คงคา และมหาสมุทร จงคอยตามรักษาท่านทั้งหลายทุกเมื่อเถิด ฯ

บทรัตนัตตยัปปภาวากิยาจนคาถา

รัตนัตตยัปปภาวากิยาจนคาถา เป็นคาถาที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า-
 เจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้น โดยขออนุภาพพระศรีรัตนตรัยอันบริสุทธิ์
 ประเสริฐ ได้กำจัดอุปสรรคอันตราย บันดาลความสมบูรณ์ ความสุขสวัสดิ์ให้เกิด
 มีแก่สยามประเทศ และขอเทวานุภาพให้คุ้มครองรักษาอีกด้วย

รัตนัตตยัปปภาวาทิยาจนคาถา

อระหัง สัมมาสัมพุทโธ
 มหาสังฆัง ปะโพเธสิ
 พุทโธ ธัมโม สังโฆ จาติ
 อัญญะมัญญาวิโยคา วะ
 พุทโธ ธัมมัสสะ โพเธตา
 สังโฆ จะ สาวะโก พุทธัสสะ
 วิสุตัง อุตตะมัง เสฏฐัง
 สังวัตตะติ ปะสันนानัง
 สัมมา ปะฏิปชขันตานัง
 วิสุทธิ สัพพะกัเลเสหิ
 นิพพานัง ปะระมัง สุญญัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 ระตะนัตตะยานุภาเวนะ
 อุปัททวันตะรายา จะ
 มา กะทาจิ สัมมุสิงสุ
 อาโรคิยะสุขัญญะวะ
 ตัพพัตถุนัญจะ สัมปัตตโย
 ภาวันตุ สัมปะวัตตันตุ
 เต จะ รัฏฐัญจะ รักขันตุ
 สยามานัง รัฏฐะปาสิหิ
 สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ
 เอตัสสิมิง ระตะนัตตะยัสสิมิง

อุตตะมัง ธัมมะมัจฉะคา
 อิจเจตัง ระตะนัตตะยัง
 นานาโหนดัมปิ วัตถุโต
 เอกิภูตัมปะนัตตะโต
 ธัมโม สังฆะนะ ธาโรโต
 อิจเจกาพัทธะเมวิทัง
 โลกัสสิมิง ระตะนัตตะยัง
 อัตตะโน สุทธิกามินัง
 ปะระมาเยะ วิสุทธิยา ฯ
 โหติ ทุกเขหิ นิพพุติ
 นิพพานัง ปะระมัง สุขัง
 สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา ฯ
 ระตะนัตตะยะเตชะสา
 อุปะสัคคา จะ สัพพะโส
 รัฏฐัง สยามานะเมวิทัง
 ตะโต ทีฆายูตาปี จะ
 สุขัง สัพพัตถะ โสตถิ จะ
 สยามานัง รัฏฐะปาลินัง
 สยามะรัฏฐิกะเทวะตา
 ธัมمامิเสหิ ปุชิตา
 สิทธะมัตถุ อิหัง ณะลัง
 สัมปะสาทะนะเจตะโส ฯ

คำแปล

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ ได้ทรงบรรลุธรรมอันอุดม ทรงยัง
สงฆ์หมู่ใหญ่ให้รู้ยิ่งแล้ว หมวดสามแห่งรัตนะนั้นอย่างนี้ แม้เป็นต่างกันโดยวัตถุว่า
พุทฺโธ ธัมโม สังโฆ ดังนี้ แต่เป็นอย่างเดียวกันโดยเนื้อความ เพราะไม่พรากรจาก
กันและกันได้ พระพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้พระธรรม พระธรรมอันพระสงฆ์ทรงจำไว้
พระสงฆ์ก็เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า พระรัตนตรัยเนื่องเป็นอันเดียวกันอย่างนี้
นั่นเทียว

พระรัตนตรัยนี้ เป็นของหมดจดอุดมประเสริฐในโลก ย่อมเป็นไปพร้อม
เพื่อความหมดจดอย่างยิ่ง แก่สัตว์ทั้งหลายผู้เลื่อมใสแล้ว ผู้ใคร่ซึ่งความหมดจด
แก่ตน ผู้ปฏิบัติอยู่โดยชอบ ความหมดจดจากสรรพกิเลสทั้งหลาย ย่อมเป็น
ความดับจากทุกข์ทั้งหลาย ความดับเป็นธรรมสูงอยู่อย่างยิ่ง ความดับเป็นสุข
อย่างยิ่ง ด้วยความกล่าวคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมีในกาลทั้งปวง

ด้วยอานุภาพแห่งพระรัตนตรัย ด้วยเดชแห่งพระรัตนตรัย อุปัทวะและ
อันตรายทั้งหลายด้วย ความขัดข้องทั้งหลายด้วย อย่าได้พ้องพานสยามรัฐนี้ ใน
กาลไหนๆ เลย สุขเกิดแต่ความเป็นคนไม่มีโรคด้วยนั่นเทียว แต่นั่น แม้ความเป็น
ผู้มีอายุยืนด้วย ความสมบูรณ์แห่งวัตถุทั้งหลายเหล่านั้นด้วย ความสุขสวัสดิ์ใน
เหตุทั้งหลายทั้งปวงด้วย จงมี จงเป็นไปพร้อม แก่รัฐบาลสยามทั้งหลาย ขอเหล่า
เทพา ผู้ดำรงอยู่ในสยามรัฐ อันรัฐบาลสยามบูชาแล้วด้วยธรรมพลี และ
อามิสพลีทั้งหลาย จงรักษาซึ่งรัฐบาลสยามนั้นด้วย ซึ่งแว่นแคว้นด้วย ขอผลแห่ง
จิตอันเลื่อมใสในพระรัตนตรัยนี้ จงเป็นผลสำเร็จ จงเป็นผลสำเร็จ จงเป็นผล
สำเร็จ เทอญ ฯ

บทสุขาภิยาจนคาถา

สุขาภิยาจนคาถา เป็นคาถาที่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม) วัดโมลีโลกยาราม แต่งขึ้น โดยอ้างอิงภาพพระปริตรที่ได้สวดสาธยายแล้วนั้น เพื่อให้เกิดความสุขสิริสวัสดิ์ในราชตระกูล ขอให้เทพยดาทั้งมวลคุ้มครองรักษา ให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล เกิดความผาสุกร่มเย็นแก่อาณาประชาราษฎร์ทั้งมวล

สุขาภิยาจนคาถา

ยัง ยัง เทวะมะนุสสานัง	มังคะลัตถายะ ภาสิตัง
ตัสสะ ตัสसानุภาเวนะ	โหดุ ราชะกุลเ สุขัง
เย เย อารักขะกา เทวา	ตัตถะ ตัตถาธิวาสิโน
อิมินา ธัมมะทานะนะ	สัพเพ อัมเหติ ปุชิตา
สะทา ภัทรานิ ปัสสันตุ	สุชิตา โหนตุ นิพพะยา
อัปปะมัตตา จะ อัมहेสุ	สัพเพ รักขันตุ โน สะทา
ยัญจะ โน ภาสะมานะหิ	กุสะลัง ปะสุตัง พะหุง
ตันโน เทวานุโมทนต์	จิริง ติฏฐันตุ สาตะตัง
เย วา ชะลาพุชฌณะชา	สังเสทะโชปะปาติกา
อะเวรา โหนตุ สัพเพ เต	อะนีฆา นิรุปะทะวา
ปัสสันตุ อะนะวัชชานิ	มา จะ สาวัชชะมาคะมา
จิริง ติฏฐะตุ โลกัสสิมิง	สัมมาสัมพุททะสาสะนัง
ทัสเสนตัง โสตะวันตุนัง	มัคคัง สัตตะวิสุทฺธิยา
ยาวะ พุทฺโธติ นามัมปิ	โลกะเชฏฺฐัสสะ สัตถุโน

สัมมาเทสิตะธัมมัสสะ
 ปะสันนา โหนตุ สัพเพปิ
 สัมมา ธารัง ปะเวจฉันโต
 วุฑฒิภาวายะ สัตตานิ
 มาตา ปิตา จะ อัตระชัง
 เอวัง ธัมเมนะ ราชาโน

ปะวัตตะติ มะเหลสิโน
 ปาณิโน พุทธะสาสะเน
 กาละ เทโว ปะวัสสะตุ
 สะมิทัง เนตุ เมทะนิง
 นิจจัง รักขันติ ปุตตะกัง
 ปะชัง รักขันตุ สัพพะทา ฯ

คำแปล

พระปริตรใดๆ อันเราสวดแล้ว เพื่อประโยชน์แก่มงคล แห่งเทพดาและมนุษย์ทั้งหลาย ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตรนั้นๆ ขอความสุขจงมีในราชสกุล เทพเจ้าทั้งหลายใดๆ ผู้รักษาเอื้อเพื่อ ผู้สิงสถิตอยู่ในสถานนั้นๆ ทั้งหมด อันเราบูชาแล้วด้วยธรรมทานนี้ เทพเจ้าทั้งหลายนั้นๆ จงเห็นสิ่งอันเจริญทั้งหลายทุกเมื่อ จงเป็นผู้ถึงซึ่งความสุข ปราศจากภัยทุกเมื่อ อนึ่งเหล่าเทพเจ้าทั้งสิ้น จงอย่าประมาทแล้วในเรา รักษาเราทุกเมื่อ อนึ่งกุศลอันใดมากอันเราภาซิตอยู่ ขวานขวายแล้ว เทพเจ้าทั้งหลายจงอนุโมทนากุศลอันนั้นของเรา จงดำรงอยู่ติดต่อกันสิ้นกาลนาน

อนึ่งสัตว์ทั้งหลายใด ที่เป็นชลาพุชะกำเนิดในครรภ์มารดา และที่เป็นอุปาทิกะกำเนิดลอยขึ้น ขอสรรพสัตว์ทั้งหลายนั้น จงเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีทุกข์ ไม่มีอุปัทวะ เห็นกรรมทั้งหลาย อันหาโทษมิได้ อนึ่งกรรมอันมีโทษ อย่ามาพ้องพานสัตว์เหล่านี้ ขอคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันแสดงมรรคาแก่สัตว์ผู้มีโสตวิญญูณธาตุเพื่อความหมดจดแก่สัตว์ จงดำรงอยู่ในโลกสิ้นกาลนาน แม้พระนามว่า พุทธะ ดังนี้ ของพระศาสดาผู้ทรงเป็นผู้ประเสริฐในโลก ผู้ทรงมีธรรมอันแสดงแล้วโดยชอบ ผู้ทรงแสวงหาซึ่งคุณอันใหญ่ ยังเป็นไปอยู่เพียงใด แม้สรรพสัตว์ทั้งหลายจงเป็นผู้เลื่อมใสแล้วในพระพุทธรูปศาสนา ผนจงเพิ่มให้

อุทกธารตกต้องในกาลโดยชอบ จงนำไปซึ่งเมฆนืดลให้สำเร็จประโยชน์ เพื่ออัน
บังเกิดความเจริญแก่สัตว์ทั้งหลาย มารดาและบิดาย่อมถนอมบุตรน้อย อัน
บังเกิดในตนเป็นนิตยฉันใด พระราชาทั้งหลายจงทรงรักษาประชาราษฎร์โดยชอบ
ในกาลทั้งปวงฉันนั้น ๆ

บทบรมราชินีนาถาภิฤติปสิทธิวรทานคาถา

บรมราชินีนาถาภิฤติปสิทธิวรทานคาถา เป็นคาถาที่มหาเถรสมาคมแต่ง
ถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรง
พระคุณอันประเสริฐ ทรงสถิตในพระราชสถานะ “แม่ของแผ่นดิน” ทรงเป็น
ศูนย์รวมน้ำใจภักดี ทำให้เกิดความกลมเกลียวพร้อมเพรียงนำพาประเทศไทยให้
วิวัฒนา ดำรงเอกราช อภิบาลรักษาประเทศไทยให้ยั่งยืนสถาวร ด้วยเดชานุภาพ
แห่งพระรัตนตรัย ขอทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงปราศจากโรครันตราย
นิราศร้างห่างภัยพิบัติอุปัทวทุกข์ ทรงเจริญพระพรณ สุข พล ทุกประการ
เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญอันมั่นคงในดวงใจไทยไปตราบกาลนาน

ปรมราชินีนาถาภิกฤติปสิทธีรทานคาถา

ประมะราชินีนาถา
 ปุญญาธิการะสัมปंना
 รัมมิกา ธิติสัมปंना
 สัมพุทธะสาสะเนเยวะ
 สัมพุทธะมามะกา อักคา
 ทุกข์ปปีตเต จะ นิตทุกเข
 สัพพะทัยเยปี กาวเรติ
 เมตโตทะเกนะ โตเสติ
 ยัตถะ อัจโจทะกัง โหติ
 ยัตถะ อัมโปทะกัง โหติ
 ยัง ยัง ภาชะติ ภูมินทา
 เย อุปายา กะตา โหนติ
 สัพเพ เต รัฎฐะวาสีนัง
 สัมมาอาชีวะเมเตสัง
 ภียโย ผาสุวิหารายะ
 สิปปะอาชีวะเวมัมมัง
 ตัสมา สัมภาวิตา โหติ
 สัพพะทัยยา อิมัคัมมะ
 เอกะจิตตา สะมัคคา จะ
 รัฎฐัสสะ เอกะรัชชัญจะ
 ประมะราชินีทานิ
 อีทิสเ มังคะเล กาลเ

สิริกิตติ มะหายะสา
 ทัยยานัง สิริวัฑฒะกา
 สัพพะทา ทีฆะทัสสิณี
 ติพพะสัทธา ปะสาทิกา
 ภียโย ตัง อุปะถัมภะติ
 ภะยัปปีตเต จะ นิตทุกเข
 มะหาการุญญะเจตตะสา
 รัมเม เทโววะ เมทะนิง
 ตัง กาวเรติ สะโมทะกัง
 ตัง กาวเรติ ปะโหนะกัง
 ตัง ตัง สุขัง ปะกุกพะเต
 ภาสิตา จาปี จินติตา
 สุขัตถายะ ปะวัตตะเร
 วินิตติ อุปะถัมภะติ
 ณะนาคะมังนุรุฑิตุง
 กาวเรติ อะนุกัมปะกา
 ปะชายะ มาตฐานินยา
 สันติมัคคานุสาสะกัง
 รัฎฐัง วัฑฒะนติ สัพพะโส
 รัมมะนุญญัญจะ รักขะเร
 สัตตาสีติสะมายุกา
 เทมัสสา วัระมังคะลัง

ระตนะตตะยานุภาเวนะ
ประมะราชินี เสฏฐา
ที่ขายุกา อะโรคา จะ
วันณูปเตตา พะลุปเตตา
อันตะรายูปะสัคคา จะ
จินติตา สัพพะจินตานิ
จิริง รัชเช ปะติฏฐาตุ
เต ปุตตะธิตุนัตตาโร
ทัยยิกา จะ มะหามัจจา
ทัยยะชาติ วิโรเจตุ
อิทธิง ปโปปะตุ เวปุลลัง
จิริง โลกะ ปะติฏฐาตุ

ระตนะตตะยะเตชะสา
ทัยยิกานัง มะหาคุณา
นิททุกขา อะกุโตภะยา
สุขิตา โหตุ สัพพะทา
วินัสสันตุ จุปัททวา
ปะริปุเรตุ สัพพะโส
ปะติฏฐา ทัยยะวาสิณัง
ญาติสาลอหิตา จิเม
สุขิตา โหนตุ สัพพะทา
สัพพะสัมปัตตสิทธินา
วิรุฬหิง จุตตะริง สะทา
สัมมาสัมพุทเธสาสะนันติ ฯ

คำแปลคาถาถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเจริญพระราชอิสริยยศยิ่ง ทรงถึงพร้อมด้วยพระบุญญาธิการ และทรงรุ่งเรืองด้วยพระราชสิริ เป็นมิ่งขวัญของปวงประชา มีพระราชญาณทัศนะอันกว้างไกล และมั่นคงในธรรม มีพระราชศรัทธาเลื่อมใสและได้ทรงทำนุบำรุงพระบวรพุทธศาสนาด้วยดีตลอดมา โดยพระฐานะแห่งพุทธมามกาแลศาสนาอุปถัมภ์กษัตริย์อันเลิศ ทรงปิดเป่าทุกข์ภัยที่บังเกิดแก่ชาวไทยให้ดับสูญไปได้ด้วยดี ทรงประคับประคองผู้ที่ประสบภัยพิบัติให้ประสบสวัสดิ์สร้างพ้นจากทุกขภาวะด้วยอำนาจแห่งพระมหากษัตริย์คุณพระเมตตาธรรมประดุจสายฝนฉ่ำอันค้ำจุนเมทนีดลให้ชุ่มชื้นได้ แม้ในฤดูแล้งอันแห้งผาก ยังพสกนิกรเป็นอันมากให้รื่นเริงยินดี ทรงบันดาลดุจสภาพให้บังเกิดมีแก่แหล่งน้ำลำธาร พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปยังสถานใดๆ ความสุขสำราญก็บังเกิดได้ ณ สถานนั้นๆ ด้วยบรรดาโครงการอันเนื่องแต่พระราชเสาวนีย์และพระราชดำริ ที่ล้วนเป็นไปเพื่อความผาสุกร่มเย็นแห่งมหาชน ทรงแนะแนวทางการประกอบสัมมาชีพ พร้อมทั้งพระราชทานพระบรมราชินูปถัมภ์ ทรงเป็นผู้พระราชทานกำเนิดกิจการศิลปอาชีพ เพื่อเพิ่มพูนธนสารสมบัติ เสริมสร้างความอยู่ดีกินดี เหตุฉะนี้ จึงทรงสถิตในพระราชสถานะ “แม่ของแผ่นดิน”

สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐพระองค์นั้น ทรงเป็นศูนย์รวมน้ำใจภักดีในสมานสมัครเป็นหนึ่งเดียว ยังให้เกิดความกลมเกลียวพร้อมเพรียงกันนำพาประเทศไทยให้วิวัฒนาการสามารถดำรงเอกราชนิติธรรม และแบบแผนประเพณีอันเหมาะสมแก่การอภิบาลรักษาประเทศชาติให้ยั่งยืนสถาพร

บัดนี้ บรรลุมหามงคลกาลที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ปวง
อาตมภาพ ขอถวายพระพรแต่สมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า สมเด็จพระ
พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณพ้นที่พรรณนา แก่มหาชน
ชาวไทย ด้วยเดชาภาพแห่งคุณพระรัตนตรัย ขอให้ทรงเจริญพระชนมายุ
ยิ่งยืนนาน ทรงปราศจากทุกข์โรคร้าย ทรงเจริญพระพรณ สุข พละ ทุกประการ
ทรงนิราศร้างจากอันตรายอุปสรรคเครื่องขัดข้องและอุปัทวะทั้งหลาย มี
พระราชปณิธานปรารถนาในการใด ขอจงสัมฤทธิ์ได้สมพระราชประสงค์ เสด็จ
สถิตเป็นมิ่งขวัญอันมั่นคงในดวงใจไทยไปตราบนาน

อนึ่ง ขอพระบรมราชวงศประยูร ทรงบริบูรณ์ด้วยพระชนมสุขสิริโสชาติ
ขอความผาสุกรุ่งโรจน์จงบังเกิดมีแก่สมณพราหมณาจารย์ มุขอำมาตย์ราชมนตรี
และประชาชนทั้งปวง ขอประเทศชาติจงมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง ด้วยความ
สำเร็จแห่งสมบัติทั้งปวง และถึงซึ่งความเจริญงอกงามไพบุลย์ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป
ตลอดกาลทุกเมื่อ ขอพระพุทธานุภาพของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงจรัส
สถิตประดิษฐาน ดำรงมั่นบนโลกนี้ สิ้นกาลนานเทอญ ฯ

บทมหาชिरาลังกรณาภฤติปสิทธีรทานคาถา

เป็นคาถาถวายราชสดุดีและถวายพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ที่มหาเถรสมาคม รจนาขึ้นเนื่องในโอกาสที่ทรงรับการทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และคณะสงฆ์พร้อมทั้งประชาชนชาวไทยจะประเดิมสวดถวายเป็นการเฉลิมพระราชสิริสวัสดิพิพัฒนามงคลเพื่อพระองค์และพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาปีแรกแห่งรัชกาลปัจจุบัน

มหาชिरาลังกรณาภฤติปสิทธีรทานคาถา

มหาชะชिरาลังกระโณ	สัยามานัง ัมมะชัตติโย
มหาปุญโญ มหาปัญญา	มหาเตโช มหายะโส
สัมพุทธะมามะโก อัคโค	ชินะจักกุปะถัมมะโก
สะวีริโย สะมุสสาโท	ทีฆะทัสสี วิจักขะโณ
สัยามะวาสีนะมัตถายะ	หิตายะ จะ สุขายะ จะ
สัพพะกิจจานิ การะติ	มะหาการุณิโก ะโร
สัพพะสัง ทุกขะฆาตา จะ	สัพพัตถะ สุขะทายะโก
ตัสมา นะริสสะโร เสฏโฐ	สัยามิกานัง มะโนหะโร
สัkkะโต มานิตโต โหติ	ปุชิโต ะระชะชัตติโย
ระตะนัตตะยานุภาเวนะ	ระตะนัตตะยะเตชะสา

มะหาเวชีราลังกะระโณ
ทีฆายุโก สุชี โทตุ
นิททุกโข จะ อะโรโค จะ
อันตะรายูปะสัคคา จะ
มา กะทาจิ สัมมุสิงสุ
ปปโปตุ สัพพะโสตถิณจะ
อิจฉิตัง ปัตถิตัง สัพพัง
จิริง รัชเช ปะติฏฐาตุ
สัยามะรัฎฐัง วิโรเจตุ
อิทธิง ปปปโปตุ เวปุลลัง
จิริง โลกะ ปะติฏฐาตุ

สะหะ สัพเพติ ญาติภิ
มะหัพพะโล มะหิทธิโก
อะเวโร โทตุ นิพพะโย
สัตตอติอุปัททะวา
สัยามะรัฎฐัง จะ ภูปะติง
สัพพัญจะ ชะยะมังคะลัง
ชิปะเมวะ สะมิชณะตุ
สะทา ภัทธานิ ปัสสะตุ
สัพพะสัมปัตตสิทธิยา
วิรุฬหิง จุตตะริง สะทา
สัมมาสัมพุททะสาสะนันติ ฯ

คำแปล
คาถาถวายราชสดุดีและถวายพระพรชัยมงคล
แด่
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เป็นพระมหากษัตริย์ของปวงชนชาวไทย ผู้ทรงเปี่ยมด้วยทศพิธราชธรรม ทรงพระบุญญาธิการและพระปรีชาสามารถ มีพระมหาเดชาานุภาพและพระชัตติยราชอิสริยยศไพศาล ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก มีพระคุณสมบัติในการประกอบพระราชกรณียกิจ กล่าวคือ พระอุตสาหวิริยภาพ พระราชญาณทัศนะกว้างไกล พระปรีชาญาณ และพระมหากษัตริย์คุณ เพื่อประโยชน์สุขแก่อุบถุคแค้นมหาชนชาวไทย ทรงบำบัตทุกข์บันดาลสุขแก่ประชาราษฎร์โดยทั่ว ประการเหตุฉะนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชนชาวไทย ทรงเป็นที่เทิดทูนบูชาด้วยน้ำใจสวามิภักดิ์จงรักโดยประชาราษฎร์ว่า “ทรงเป็นมหากษัตริย์ ผู้ประเสริฐ”

ด้วยเดชาานุภาพแห่งพระรัตนตรัย ขอสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ ทรงพระเจริญจรัสด้วยพระพลานามัย ทรงพระราชศักดิ์ดานุภาพไพศาล ขอพระมหากษัตริย์และสยามรัฐสีมามณฑล จงนิราศร้างห่างไกลทุกข์ โศก โรค เวรภัยอุปัทวันตราย ราชศัตรู ความจัญไร และเครื่องกั้นความเจริญสุขทั้งปวงในกาลทุกเมื่อ ขอพระองค์ทรงประสพสรรพพรชัยอันไพบุลย์ ขอพระราชประสงค์จงสัมฤทธิ์โดยพลัน ขอจงทรงสถิตในราชไศศวรรยาธิปัตย์ เป็นรัชสมัยแห่งความรุ่งโรจน์ตลอดกาล

ขอราชอาณาจักรสยาม จงสมบูรณ์ด้วยสมบัติทั้งปวง บรรลุถึงความเจริญ
งอกงามไพบูลย์ยิ่งๆ ขึ้นไป และขอพระบวรพุทธศาสนา จงดดำรงยั่งยืนจิรัฏฐิติ
อยู่คู่โลกตลอดไป เทอญ ฯ

บทเทวดาอุยโยชนคาถา

เทวดาอุยโยชนคาถา เป็นคาถาส่งเทวดา ใช้อัญเชิญเทวดากลับวิมาน
เมื่อแรกที่จะเจริญพระปริตร ได้มีการชุมนุมเทวดา หรืออัญเชิญเทวดามา เพื่อ
ฟังการเจริญพระปริตร ซึ่งถือว่าเป็นการแบ่งส่วนบุญไปให้สรรพสัตว์ทุกจำพวก
ทุกหมู่เหล่า แม้กระทั่งเทวดา ซึ่งมองไม่เห็นตัวก็แผ่เมตตาจิตไปถึง เนื้อความใน
ท่อนแรกของคาถานี้ เริ่มต้นด้วยการแผ่เมตตาจิตไปในหมู่สัตว์ทั้งหลาย ให้พ้น
จากทุกข์โศกโรคภัย จากนั้นได้กล่าวเชิญเทวดาให้อนุโมทนา บุญกุศลที่บำเพ็ญ
มา ซึ่งก็รวมถึงบุญอันเกิดจากการเจริญพระปริตร เพื่อเทวดาจะได้アニสงส์
แห่งบุญนั้นด้วย ต่อจากนั้นก็เป็นการแนะนำเทวดาให้เกิดศรัทธาในการให้ทาน
รักษาศีลบำเพ็ญภาวนา แล้วเชิญให้เทวดากลับ ต่อจากนั้น ก็ขออนุภาพแห่ง
พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย ให้คุ้มครองรักษา

เทวดาอุยโยชนคาถา

ทุกข์ปัดตา จะ นิตทุกขา	ภะยัปัดตา จะ นิตภะยา
โสภักปัดตา จะ นิสโสกา	โหนตุ สัพเพปิ ปาณิน
เอตตาวะตา จะ อัมเหหิ	สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง
สัพเพ เทวานุโมทนต์	สัพพะสัมปัตตีสิทธิยา
ทานัง ทะทนต์ สัทธายะ	สีลัง รักขันตุ สัพพะทา
ภาวะนาภิระตา โหนตุ	คัจฉันตุ เทวะตาคะตา ฯ
สัพเพ พุทธา พะลัปัดตา	ปัจเจกานัญจะ ยัง พะลัง
อะระหันตานุญจะ เตชะนะ	รักขัง พันธามิ สัพพะโส ฯ

คำแปล

ขอสัตว์ทั้งหลายที่ประสบทุกข์ จงเป็นผู้ปราศจากทุกข์ ที่ประสบภัย
จงปราศจากภัย ที่ประสบความเศร้าโศก จงสร้างโศก

ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงอนุโมทนาบุญสมบัติ ที่ข้าพเจ้าทั้งหลายสร้างสม
มาแล้วนี้ เพื่อความสำเร็จแห่งสมบัติทั้งปวง

ขอเทวดาทั้งหลายจงให้ทาน รักษาศีล บำเพ็ญภาวนาด้วยศรัทธาทุกเมื่อ
ขอเชิญเทวดาที่มาชุมนุมกลับไปเถิด พระพุทธเจ้าทั้งปวงล้วนทรงมีพลังกำลัง
ด้วยเดชแห่งกำลังของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย และด้วยเดชแห่งกำลังของ
พระอรหันต์ทั้งหลาย ข้าพเจ้าขอน้อมนำเดชทั้งปวงนั้น มาเป็นเครื่องคุ้มครอง
รักษา ฯ

บทพุทธชัยมงคลคาถา (พาหุง)

พุทธชัยมงคลคาถา กล่าวถึงพุทธวิธีที่ทรงเอาชนะมาร ๘ ประการ โดยทรงใช้พระพุทธานุภาพอันไม่ก่อเวรภัย ส่งผลให้ผู้แพ้หันมายอมรับนับถือพระองค์ เชื่อกันว่ามีอานิสงส์ให้ผู้สวดประสบชัยชนะเหนือมารทั้งปวง ดุจดั่งพระพุทธเจ้าทรงมีชัยชนะเหนือมารทั้งที่เป็นมนุษย์และอมนุษย์ อนึ่ง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำบทพาหุง (บทตัน) ไปทรงพระราชนิพนธ์แปลเป็นบทฉันทน์ พระราชทานให้นักรบและประชาชนใช้สวดเป็นทำนองสรภัญญะ เพื่ออวยพรให้ประเทศไทยประสบชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่ ๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ เรียกว่า “ขยสิทธิคาถา”

พุทธชัยมงคลคาถา (พาหุง)

พาหุง สะหัสสะมะภินิมิตเตสาธุธันตัง
 คีรีเมขะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
 ทานาธิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ
 มาราดิเรกะมะภิชฌิตะสัพพะรัตติง
 โฆรัมปะนาฬะวะกะมักคะมะถัถะยักขัง
 ชันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นาฬาคีริง คชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
 ทาวักคิจักกะมะสะนีวะ สุทธารุณันตัง
 เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

อุกขิตตะชัคคะมะติหัตถะสุทธารุณันตัง
 ธาวันตโยชะนะปะถังคฺลิมาละวันตัง
 อิทธิภิสังชะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

กัตถวานะ กัฏฐะมูทะรัง อิวะ คัพภินียา
 จิญญาเย ทูฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัชเณ
 สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

สัจจัง วิหาเย มะติสัจจะกะวาทะเกตุง
 วาทาภิโรปิตะมะนัง อะติอันธะภูตัง
 ปัญญาปะทีปะชะลิโต ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นันทะปะนันทะภุชะคัง วิพุธัง มะหิทฺธิง
 ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต
 อิทธิปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

ทูกคาหะทิฏฐิภุชะเคนะ สุตฺถุหัตถัง
 ฬัระหฺมัง วิสุทฺธิชุตฺติมิทฺธิพะกาภิธานัง
 ญานาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

**เอตปิ พุทธชยะมังคะละอฏฐะคาถา
โย วาจะโน ทินะทีเน สระระเต มะตันที
หิต์วานะเนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิกะเมยยะ นะโร สะปัญโญ ฯ**

คำแปล

พระจอมมุนี ได้ทรงชนะพญามารผู้นิรมิตแขนมากตั้งพัน ถืออาวุธครบมือ
ชี้คชสารศรีเมขละพร้อมด้วยเสนามารให้ร้องก้องกึก ด้วยธรรมวิธีทานบารมี
เป็นต้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี ได้ทรงชนะอาหวกยักษ์ ผู้มีจิตกระด้าง ปราศจากความ
อดทน มีฤทธิ์พิลึกยิ่งกว่าพญามารเข้ามาต่อสู้ยั้งนักจนตลอดรุ่ง ด้วยวิธีทรมาน
เป็นอันดี คือพระขันตี ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่ง
พระพุทธชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี ได้ทรงชนะช้างตัวประเสริฐชื่อนาฬาคิริ เป็นช้างเมายิ่งนัก
แสนที่จะทารุณ ประดุจไฟป่าจักราวุธ และสายฟ้า ด้วยวิธีรดลงด้วยน้ำ คือ
พระเมตตา ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี มีพระหฤทัยไปในที่จะกระทำอิทธิปาฏิหาริย์ ได้ทรงชนะโจร
ชื่อนองคูลิมาล (ผู้มีพวงศี่นิ้วมีมนุษย์) แสนร้ายกาจมีฝีมือถือดาบวิงไล่พระองค์
ไปเส้นทาง ๓ โยชน์ ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุท-
ชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี ได้ทรงชนะความกล่าวร้ายของนางจิตฺตมาณวิกา ทำอาการ
ประหนึ่งว่ามีครรภ์ เพราะทำไม่มีสัญญาณอันกลม ให้เป็นประดุกมีท้อง ด้วยวิธี
สมาธิอันงาม คือความระงับพระหฤทัยในท่ามกลางหมู่ชน ขอชัยมงคลทั้งหลาย
จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี ทรงรุ่งเรืองแล้วด้วยประทีป คือพระปัญญา ได้ทรงชนะ
 สัจจนิกครนถ์ ผู้มีอัชฌาสัยในที่จะสละเสียซึ่งความสัตย์ มีใจในที่จะยกถ้อยคำ
 ของตน ให้สูงดุจยกธง เป็นผู้มัตมนยิ่งนัก ด้วยเทศนาญาณวิธี คือรู้อัชฌาสัย
 แล้วตรัสเทศนา ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธรูปชัยมงคล
 นั้น

พระจอมมุนี โปรดให้พระโมคคัลลานเถระพุทธชินารส นิรมิตกายเป็น
 นาคราช ไปทรมานพญานาคราชชื่อนันโทปนันทะ ผู้มีความรู้ผิด มีฤทธิมาก
 ด้วยวิธีอันให้อุปเท่ห์แห่งฤทธิแก่พระเถระ ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านด้วย
 เดชแห่งพระพุทธรูปชัยมงคลนั้น

พระจอมมุนี ได้ทรงชนะพรหมผู้มีนามว่า ท้าวพกาผู้มีฤทธิ มีอันสำคัญตน
 ว่าเป็นผู้รุ่งเรืองด้วยคุณอันบริสุทธิ มีมืออันท้าวฤชงค์คือทิวฎฐิที่ตนถือผิด รัตรังไว้
 แน่นแน่นแล้ว ด้วยวิธีวางยาอันพิเศษ คือเทศนาญาณ ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมี
 แก่ท่านด้วยเดชแห่งพระพุทธรูปชัยมงคลนั้น

นรชนใดมีปัญญา ไม่เกียจคร้าน สวดก็ดี ระลึกก็ดี ซึ่งพระพุทธรูปชัยมงคล
 ๘ คาถาแม่เหล่านี้ทุกๆ วัน นรชนนั้นจะพึงละเสียได้ซึ่งอุปัทวันตรายทั้งหลาย
 มีประการต่างๆ เป็นอนันต์ ถึงซึ่งวิโมกขสิवालย์ อันเป็นบรมสุขแล.

บทชยปริตร

ชยปริตร เป็นคาถาสวดเพื่อให้เกิดมีชัยมงคลในการทำพิธีมงคลต่างๆ โดยกล่าวถึงพระคุณของพระพุทธเจ้าที่มีพระกรุณาเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ เป็นสัจวาจาให้เกิดชัยมงคลในมงคลพิธี ดังที่พระองค์ได้ทรงชนะมารที่โคนโพธิพฤกษ์ ฉะนั้น

ชยปริตร

มหาการุณีโก นาโถ
 ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 ชะยันโต โพธิยา มูเล
 เอวัง ตฺวัง วิชโย โหติ
 อะปะราชิตะปัลลังเก
 อะภิสเสเก สัพพะพุทธานัง
 สุนักขัตตัง สุมังคะลัง
 สุขะโณ สุขุหุตโต จะ
 ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
 ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
 ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

หิตายะ สัพพะปาณินัง
 ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
 โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ
 สักยานัง นันทิวัทธมะโน
 ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล ฯ
 สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
 อัคคฺปัตโต ปะโมหะติ ฯ
 สุปะภาตัง สุขุภฺฐิตัง
 สุขิภฺฐัง ฬริทฺมะจาริสุ
 วาจากัมมัง ปะทักขิณัง
 ปะณิธี เต ปะทักขิณา
 ละภันตฺตเถ ปะทักขิเณ ฯ

คำแปล

พระพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่งได้อย่างแท้จริงของสัตว์ ทรงประกอบแล้วด้วยพระมหากรุณา ทรงบำเพ็ญพระบารมีทั้งหลายทั้งปวงให้เต็ม เพื่อประโยชน์แก่สรรพสัตว์ ได้ตรัสรู้พระสัมโพธิญาณอันอุดม ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอชัยชนะอันเป็นมงคล จงมีแก่ท่าน ๆ

ขอท่านจงมีชัยชนะในมงคลพิธี เหมือนพระจอมมุณีทรงชนะมารที่โคณโฑธิพฤกษ์ ทรงถึงความเป็นผู้เลิศในสรรพพุทธาภิเษก ทรงปราโมทย์อยู่บนอปราจิตบัลลังก์อันสูง เป็นจอมมหาปฐพี ทรงเพิ่มพูนความยินดีแก่เหล่าประยูรญาติศากยวงศ์ฉะนั้น เทอญ

เวลาที่สัตว์ประพฤตชอบ ชื่อว่าฤกษ์ดี มงคลดี สว่างดี รุ่งดี ขณะดี และครูดี บูชาดีแล้วในพรหมจารีบุคคลทั้งหลาย กายกรรมเป็นประตักษิณส่วนเบื้องขวา วจีกรรมเป็นประตักษิณส่วนเบื้องขวา มโนกรรมเป็นประตักษิณส่วนเบื้องขวา ความปรารถนาของท่านเป็นประตักษิณส่วนเบื้องขวา สัตว์ทั้งหลาย ทำกรรมอันเป็นประตักษิณส่วนเบื้องขวาแล้ว ย่อมได้ประโยชน์ทั้งหลาย อันเป็นประตักษิณส่วนเบื้องขวา ๆ

บทภาต สัพพมิ่งคลัง

บทที่อ้างอานุภาพพระรัตนตรัยให้เกิดสรรพมงคล เทพยดารักษาให้บังเกิด
ความสุขสวัสดิ์

ภาต สัพพมิ่งคลัง

ภะวะตุ สัพพะมิ่งคะลิ่ง	รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาเวนะ	สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ๑
ภะวะตุ สัพพะมิ่งคะลิ่ง	รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาเวนะ	สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ๑
ภะวะตุ สัพพะมิ่งคะลิ่ง	รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาเวนะ	สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ๑

คำแปล

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน ด้วย
อานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง ขอความสุขสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ๑

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน ด้วย
อานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง ขอความสุขสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ๑

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน ด้วย
อานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง ขอความสุขสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ๑

บทนักขัตตยักษ

บทที่อ้างอำนาจพระปริตรที่ได้สวดแล้ว ให้กำจัดอุปัทวันตรายและ
บาปเคราะห์ทั้งหลาย

นักขัตตยักษ

นักขัตตยะยักษะภูตานัง	ปาปคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ	หันต์วา เตสัง อุปัททเว ๗
นักขัตตยะยักษะภูตานัง	ปาปคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ	หันต์วา เตสัง อุปัททเว ๗
นักขัตตยะยักษะภูตานัง	ปาปคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ	หันต์วา เตสัง อุปัททเว ๗

คำแปล

พระปริตรสามารถป้องกันบาปเคราะห์อันเกิดจากอำนาจแห่งฤกษ์ยามยักษ
และภูตผีปีศาจทั้งหลายได้ ด้วยอำนาจแห่งพระปริตรที่ได้สวดมา ตั้งแต่ต้น
จนจบ จึงกำจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายอันเกิดแต่อำนาจแห่งฤกษ์ยามเป็นต้นให้
พินาศหายไป ๗

พระปริตรสามารถป้องกันบาปเคราะห์อันเกิดจากอำนาจแห่งฤกษ์ยามยักษ
และภูตผีปีศาจทั้งหลายได้ ด้วยอำนาจแห่งพระปริตรที่ได้สวดมา ตั้งแต่ต้น
จนจบ จึงกำจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายอันเกิดแต่อำนาจแห่งฤกษ์ยามเป็นต้นให้
พินาศหายไป ๗

พระปริตรสามารถป้องกันบาปเคราะห์อันเกิดจากอำนาจแห่งฤกษ์ยามยักษ์ และภูตผีปีศาจทั้งหลายได้ ด้วยอำนาจแห่งพระปริตรที่ได้สวดมา ตั้งแต่ต้น จนจบ จงกำจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายอันเกิดแต่อำนาจแห่งฤกษ์ยามเป็นต้นให้ พินาศหายไป ฯ

พระประวัติ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีพระนามเดิมว่า “อัมพร ประสัถยพงศ์” ทรงเป็นลูกชาย คนโตในจำนวนลูก ๙ คนของนายนับ กับนางตาล ประสัถยพงศ์ ประสูติที่บ้านตำบลบางป่า อำเภอมือเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เมื่อวันอาทิตย์ ที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๐

ทรงศึกษาชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนเทวานุเคราะห์ กองบินน้อยที่ ๔ ตำบลโคกกระเทียม อำเภอมือเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จนทรงจบประถมศึกษาปีที่ ๑ และทรงศึกษาต่อ ณ โรงเรียนประชาบาลวัดพเนินพูล ตำบลบางป่า อำเภอมือเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จนทรงสำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เมื่อ พ.ศ.๒๔๘๐ เมื่อมีพระชนมายุ ๑๓ พรรษา จึงได้ทรงบรรพชา ณ วัดสัตตนารถปริวัตร ตำบลหน้าเมือง อำเภอมือเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี โดยมีพระธรรมเสนาณี (เงิน นนโท) เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อทรงเป็นสามเณร ได้เสด็จไปทรงเล่าเรียนพระปริยัติธรรมในสำนักของพระอธิการโสทธิสมบัติโต ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่ พระศรีธรรมมานุศาสน์ เจ้าคณะอำเภอมือเมือง-บางแพ (ธรรมยุต) ณ วัดตรีญาติ ตำบลพงสวาย อำเภอมือเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ทรงสอบนักธรรมและบาลีประโยคต่างๆ ในสำนักเรียนวัดตรีญาติได้นักธรรมชั้นเอก และเปรียญธรรม ๔ ประโยค

เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๐ ได้ทรงพบกับพระจินตากรมณี (ทองเจือ จินตากร) ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานสถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระพุทธิปาพจนบดี ชักชวนให้ทรงเข้ามาพำนักเพื่อทรงศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมในสำนักเรียน วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร ครั้นวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้ทรงอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ มหาพัทธสีมาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ทรงได้รับพระสมณฉายาว่า **“อมฺพโร”** มี **สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน)** ขณะทรงสมณศักดิ์ที่พระเทพโมลี เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ทรงศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในสำนักเรียนวัดราชบพิธ จนทรงสำเร็จเปรียญธรรม ๖ ประโยค

ต่อมาได้ทรงสมัครเข้าศึกษา ณ สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในปัจจุบัน) ทรงเป็นนักศึกษารุ่นที่ ๕ ทรงสำเร็จปริญญา “ศาสนศาสตร์บัณฑิต” เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๐ ต่อมา พ.ศ.๒๕๐๙ ได้ทรงเข้ารับการอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ทรงเป็นพระธรรมทูตรุ่นแรก หลังจากทรงสำเร็จหลักสูตรการอบรมพระธรรมทูตแล้ว ใน พ.ศ.๒๕๑๐ ได้เสด็จไปทรงศึกษาต่อระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยพาราณสี (Banaras Hindu University) สาธารณรัฐอินเดีย จนทรงสำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๒

ทรงเอาพระทัยใส่รับพระภารธุระบุกเบิกกิจการพระธรรมทูตมานับแต่ยุคแรกเริ่ม ทรงเป็นหัวหน้าคณะเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้เสด็จไปประทับ ณ วัดพุทธรังษีสแตนมอร์ นครซิดนีย์ เพื่อทรงปฏิบัติศาสนกิจด้านการเผยแผ่ อันเป็นช่วงเวลาที่มี **สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร** ขณะทรงดำรงพระราชอิสริยยศที่ **สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราช-**

กุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษา ณ วิทยาลัยการทหารตันทรูน กรุง
แคนเบอร์รา เครือรัฐออสเตรเลีย พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญ
พระราชกุศลและทรงสนทนาธรรม ณ วัดพุทธรังษีสแตนมอร์อยู่เป็นประจำ เป็น
ปฐมเหตุให้ทรงพระราชศรัทธาเลื่อมใสในสมเด็จพระสังฆราชมานับแต่ยังทรง
ดำรงสมณศักดิ์ที่ *พระปริยัติกวี*

สมเด็จพระสังฆราช ทรงรับพระภาระธุระในด้านการปกครอง ด้วยความ
เอาพระทัยใส่ในสรรพกิจอย่างใกล้ชิด ทรงเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบและ
ถี่ถ้วนสุขุมคัมภีรภาพทำให้กิจการทั้งมวลที่ทรงบริหารจัดการเป็นไปอย่างเรียบร้อย
ทรงยังเห็นอุบายโกศลในการบริหารพระศาสนกิจ โดยวิธีจัดสรรบุคลากร
ภายใต้พระสมณานัติให้ดำรงอยู่ตามบทบาทและหน้าที่ที่เหมาะสม อันจะช่วย
สนองพระภารกิจให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังมีตำแหน่งหน้าที่
บางประการที่ทรงดำรง อาทิ **เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ประธาน
กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต แม่กองงานพระธรรมทูต
ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๔-๑๕ (ธรรมยุต) ประธานกรรมการคณะธรรมยุต
พระอุปฌาย์ นายกรรมการบริหารมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรม-
ราชูปถัมภ์ ฯลฯ**

ทรงเป็นกรรมการสนามหลวงแผนกธรรมและแผนกบาลี จัดการศึกษา
พระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ทั้งปวงในราชอาณาจักร ตลอดจนจัดการธรรม
ศึกษาสำหรับฆราวาส ทรงพระเมตตาต่อการศึกษาของกุลบุตร จึงทรงรับ
โรงเรียนวัดราชบพิธไว้ในพระอุปถัมภ์สืบต่อมาจากพระบูรพาจารย์ทุกยุค ใน
ระดับอุดมศึกษา สมเด็จพระสังฆราชผู้ทรงเป็นศิษย์เก่าและเคยทรงเป็นอาจารย์
ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ก็ทรงเอาพระทัยใส่พระภาระธุระบริหาร
กิจการของมหาวิทยาลัยให้รุ่งเรืองไพบูลย์ยิ่งขึ้น โดยในปัจจุบันทรงดำรงตำแหน่ง
นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สมเด็จพระสังฆราช ทรงเป็นประธานควบคุมดูแลการบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะวัดราชบพิธ ซึ่งเป็นพระอารามประจำรัชกาลที่ ๕ ด้วยพระอุตสาหวิริยภาพมาโดยตลอด ทำให้พระอารามมีความสง่างามมั่นคงเป็นที่เฉลิมพระราชมหาราชแห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ และเป็นที่ยกย่องปฏิบัติธรรมบำเพ็ญศาสนกิจของบรรพชิตและคฤหัสถ์ทั้งบุคคลภายในและบุคคลภายนอกได้อย่างสมพระบรมราชปณิธาน นอกจากวัดราชบพิธอันเป็นที่ประทับและที่พำนักของพระบูรพาจารย์และของพระองค์แล้ว ยังทรงพระกตัญญูกตเวทิตาธรรมต่อสำนักอันเป็นที่เคยทรงศึกษาเล่าเรียนและประทับเมื่อครั้งทรงพระเยาว์ จึงทรงเป็นประธานจัดหาทุนซ่อมแซมอุโบสถ สร้างศาลาการเปรียญ กุฏิ และเสนาสนะต่างๆ ของวัดตรีญาติ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเคยทรงศึกษาพระปริยัติธรรม ณ ที่นั่น รวมถึงวัดอื่นๆ ตามที่ทรงรับไว้ในพระอุปการะอีกหลายแห่ง

ทรงอุปการะกิจการสาธารณสงเคราะห์มหาชนไว้เป็นอันมาก เช่น โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) และมูลนิธิพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

นอกจากพระปฏิบัติด้านคันถธุระที่ทรงบำเพ็ญไว้ด้วยดีแล้ว ยังทรงพอพระทัยในวัตรปฏิบัติทางวิปัสสนากรรมฐาน โปรดที่จะเสด็จไปทรงบำเพ็ญสมณธรรมร่วมกับพระภิกษุฝ่ายอรัญวาสีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่เสมอ โดยเฉพาะกับพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ซึ่งทรงเคารพนับถือเป็นพระอาจารย์ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ทำให้ทรงสนิทสนมคุ้นเคยกับพระวิปัสสนาจารย์และพระภิกษุผู้บำเพ็ญสมณธรรมสายพระกรรมฐานสืบมาตราบจนปัจจุบัน

สมเด็จพระสังฆราช ทรงครองเนกขัมมปฏิบัติพาพรหมจริยาภิรัตอย่างบริบูรณ์ ปราศจากข้อสงสัยเคลือบแคลง พระองค์มีพระอุปนิสัยเรียบง่ายอ่อนโยน สมถะ สันโดษ เรียบง่าย มกน้อย ไม่ทรงหลงใหลในยศและ

ลาภสักการะ ไม่โปรดลักษณะหรรษาฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่มีพระประสงค์ด้านการ ตกแต่งประดับประดาที่ประทับและบรรดาสถาปนพิธีกรรม ด้วยวัตถุอนามาสหรือ ของวิจิตรอลังการ ไม่โปรดใช้สอยสิ่งของที่มีรูปแบบและสีสันฉูดฉาดบาดตาเกิน สมณสาธูป ทรงถือข้อวัตรปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ทรงเอา พระทัยใส่กวดขันพระภิกษุสามเณรในปกครอง ให้วางตนภายในกรอบของ พระธรรมวินัยดุจเดียวกับที่ทรงวางพระองค์ ทรงบริหารพระเดชและพระคุณ อย่างได้ดุลยภาพลงตัว แม้จะทรงเข้มงวดกวดขันในพระธรรมวินัยกับพระภิกษุ สามเณร แต่ก็เป็นไปด้วยน้ำพระทัยเปี่ยมด้วยพรหมวิหารธรรม

สมเด็จพระสังฆราช มีพระคุณลักษณะเด่นอีกประการคือทรงมีจริยาการ สดใสเบิกบาน ทรงแยมพระสรวลละไมเป็นนิตย์ โปรดมีพระปฏิสันถารโอภา ปราศรัยกับผู้คนทั่วไปทุกชั้นทุกวัย ไม่มีพระอาการบั้นปึงไว้พระยศ ไม่วาง พระรัศมีข่มผู้ใดด้วยพระมานะถือพระองค์ เป็นที่ซาบซึ้งชื่นใจของผู้มีโอกาสดู ได้เฝ้าใกล้ ต่างสัมผัสถึงพระเมตตาการุณยธรรมอันไพศาลได้โดยง่าย

ทรงได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทร- มหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงตั้ง เลื่อน และสถาปนาสมณศักดิ์ ให้ไพบุลย์อองงามในสมณฐานันดรเรื่อยมา นับแต่พระปริยัติกวี ถึงที่สมเด็จพระ มหามุนีวงศ์ ใน พ.ศ.๒๕๕๒

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธ- มามกะและอัครศาสนูปถัมภก ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการสถาปนาฐานันดร- ศักดิ์ และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ได้ทรงรับเป็นพระราชภาระธุระในการ พิทักษ์รักษาพระบวรพุทธศาสนา อันหมายรวมถึงกิจการคณะสงฆ์ ให้ดำรง คงมั่นไพบุลย์ในสยามรัฐสีมาตลอดมานับแต่โบราณสมัย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จผ่าน พิภพสืบสนองสมเด็จพระบรมชนกาทิราช เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๑๐

แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เป็นพระประมุขแห่งราชอาณาจักร เสด็จดำรงพระราชสถานะทุกประการตารัฐธรรมนูญแล้ว ทรงดำเนินพระราชกรณียกิจด้านพระพุทธศาสนา เยี่ยงสมเด็จพระบรมมหากษัตริยาธิราชในพระราชกรณียกิจด้านพระพุทธศาสนา สืบไป นับเป็นมิ่งขวัญหลักชัยของสรรพชีวิตทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ในรัฐสีมามณฑล

โดยที่พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราขึ้นในรัชกาลปัจจุบัน มีความตามมาตรา ๗ ระบุว่า “พระมหากษัตริย์ ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชองค์หนึ่ง และให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ” ปราบกฎแจ้งชัดว่า สมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าจักได้ทรงรับพระราชภาระธุระในการพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่กิจการคณะสงฆ์โดยตรงตามพระบรมราชวินิจฉัย สอดคล้องสมนัยโบราณขัตติยราชনীติ

ด้วยอานุภาพพระราชศรัทธา เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีพระราชโองการโปรดสถาปนาให้ **สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร)** เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรรมการมหาเถรสมาคม แม่กองงานพระธรรมทูต นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ฯลฯ ดำรงตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายกพระองค์แรกในรัชกาลปัจจุบัน เป็น **สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์** ปราบกฎพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า

**สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
สุขุมธรรมวิธานธำรง สกลมหาสงฆปริณายก
ตรีปิฎกธรรมาจารย์ อัมพรภาสิธานสังฆวิสุต
ปาพจนุตตมสาสนโสภณ กิตตินิรมลคุณฐาณีย์บัณฑิต
วชิราลงกรณนริศรปลัสนาภิสิตประกาศ วิสาร์ทนาถธรรมทูตาทิวิฑู
ทศมินทรสมมุติปฐมสกลคณาธิเบศร ปวิธเนตโยภาสวาสนวงศวิวัฒน์
พุทธบริษัทคารวสถาน วิบูลลีลสมาจารวัตรวิปัสสนสุนทร
ชินวรมหามนูญวงศานุศิษฏ บวรธรรมบพิตร
สมเด็จพระสังฆราช**

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีสถาปนา
สมเด็จพระสังฆราช ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตน-ศาสดาราม เมื่อวันที่ ๑๒
กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

ครั้นวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๐ อันเป็นมงคลสมัยพระชนมายุ
๙๐ พรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดตั้งการบำเพ็ญพระราช-
กุศลฉลองพระชนมายุ ๙๐ พรรษา สมเด็จพระสังฆราช ณ พระอุโบสถ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พร้อมด้วยพระราชทานน้ำสงฆ์ด้วยพระมหาสังข์
ทักษิณาวีฑูเป็นกรณีพิเศษ พร้อมด้วยราชสักการะพิเศษ คือพัดแฉกงาพิเศษ
ประดับพลอย โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทน
พระองค์นับเป็นพระเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ที่พระราชทานจำเพาะด้วยพระราชศรัทธา

สมเด็จพระสังฆราชพระองค์นี้ ทรงเป็นคารวสถานของพระมหากษัตริย์
และพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนมหาชนทุกหมู่เหล่า ด้วยทรงมีมหาเถรกรรม-
ธรรม มั่นคงในพรหมจรรย์ ทรงสมบุรณ์บริสุทธิ์ด้วยพระกิตติประวัติอัน
ปราศจากมลทินโทษ ทรงถึงพร้อมด้วยพระสุขุมธรรมคัมภีรญาณในฝ่ายคันถธุระ

ในขณะที่เดียวกันก็ทรงใฝ่พระทัยในวิปัสสนาธุระเป็นอย่างเอก ทรงพระจริยาการ
เรียบร้อยประณีตทุกพระอิริยาบถสมสมณसारูป ทรงผูกประสานน้ำใจสนิทสนม
กลมเกลียวเกื้อกูลกิจการพระศาสนา โดยไม่ทรงเลือกคณะนิกายฝ่ายหมู่ ทรงวาง
พระองค์อยู่ด้วยพระเมตตาธรรมและพระอุเบกขาธรรมสม่ำเสมอ มิทรงไว้
พระยศถือพระองค์ ทรงพระวิริยะในเนกขัมมปฏิบัติทาน่าเลื่อมใส ทรงเปี่ยมด้วย
น้ำพระทัยอารีละมุนละม่อม พรั่งพร้อมด้วยพระการุณยธรรมเยือกเย็น เป็นที่
สัมผัสซึ่งได้ในหมู่พุทธบริษัทผู้เคยได้เฝ้า ทรงเอาพระทัยใส่สืบสานปณิธานของ
พระมหาเถระในอดีต เพื่อธำรงพระบวรพุทธศาสนา สมควรแล้วที่จักได้ทรง
พระสมณฐานันดรรุ่งเรืองไพโรจน์สูงสุดในพุทธจักร เป็นที่เฉลิมพระราชาศรัทธา
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ และเป็นหลักชัยของ
พุทธบริษัทไทยสืบไป.

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย
๑๒๙ หมู่ ๓ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
ฝ่ายผลิต โทร. ๐-๒๘๐๐-๒๓๗๓-๔

